

A Ch'añ B'ab'el Libro YIC YAB'IXAL EB' REY

B'ab'el libro yab'ixal eb' rey sb'i jun libro tic. A d'ay tz'ib'ab'ilcan yab'ixal choñab' Israel. Junñej choñab' yaj d'a yalañ smandar viñaj rey David ayic te ichamvinacxo viñ. Ayic toxo scham viñ, axo viñaj Salomón yuninal viñ yac'canoch sq'uexuloc d'a reyal, tz'ilchaj d'a capítulo 1 masanto d'a capítulo 2.12. Ayic ayoch viñaj Salomón chi' reyal, te ochnac val viñ b'eyumal, aton syalcot d'a capítulo 2.13 masanto d'a capítulo 11.43. Te levamb'inac b'aj c'ochnac smojonal smacb'en viñ. Malaj junoc mach yal slajb'annac sb'a yed' viñ. A sb'eyumal viñ yed' sjelanil, te b'inajnac d'a jun tiempoal chi'. Ay juntzañ choñab' laj sb'oq'ue viñ. Sb'oannacpax spalacio viñ yed' stemplo Jehová d'a Jerusalén.

Syalcot jun libro tic to malaj stec'anil viñaj Salomón chi', yujto te tzijtum eb' ix ix yic'nac viñ. Ochnacpax viñ ejmelal d'a juntzañ sdiosal eb' ix. Yuj val chi' ac'jinac ganar viñ yed' yopisio, javinac oval yed' yaelal d'a yib'añ viñ, chapoj ajnaccan smacb'en viñ. Aton juntzañ tic syalcot d'a capítulo 12 masanto d'a 22. Syalancot tas tz'aj sb'ey junjun macañ: Jun macañ d'a stojolal norte, aton Israel. Junxo macan d'a stojolal sur, aton Judá. A jun iñtilal eb' Judá chi' te nivan yelc'och eb'.

Syalcoti to a eb' viñ sreyal Israel maxtzac yac'och spensar eb' viñ d'a Jehová. Axo eb' viñ sreyal Judá chi' ch'occh'oc spensar eb' viñ, ay eb'

viñ vach' spensar, ay pax eb' viñ chuclaj spensar. A c'ayb'ub'al tz'alji d'a eb' viñ, aton tas tz'aj sb'eyb'alan vach'il eb' viñ. Axo ejmelal d'a comon dios yed' pitalil, syic'cot yaelal. A d'a jun tiempoal chi' nivan yelc'och yopisio eb' schecab' Dios. Schecji eb' yuj Dios yic scachan eb' anima eb' yed' eb' viñ rey, yic max och eb' ejmelal d'a juntzañ comon dios. A jun viñ schecab' Dios nivan yelc'och sb'inaj d'a jun libro tic, aton viñaj Elías.

Ix ichamvinacax viñaj David

¹ Ayic te icham vinacxo viñaj rey David, te siicxo syab' viñ. Vach'chom te pim tz'ajq'ue sc'u' viñ, palta maxtzac q'uixnajlaj viñ. ² Yuj chi' ix yal eb' tz'ac'an servil viñ icha tic: Smoj val saychaj junoc ix cob'es tz'ilan viñ, svay ix d'a stz'ey viñ yic sq'uixnaj jab'ocxo snivanil viñ, xchi eb'.

³ Yuj chi' ix b'at sayumal jun ix cob'es te vach' yilji d'a masanil yol yic Israel. Ix ilchaj jun ix yuj eb' d'a choñab' Sunem, Abisag sb'i ix, ix ic'jicot ix d'a viñaj rey David chi'. ⁴ Te vach' yilji ix. A ix stañvan viñaj rey David chi', svaypax ix yed' viñ, palta malaj juneloc ay tas ix sc'ulej viñ yed' ix.

Yac'nacoch sb'a viñaj Adonías reyal

⁵ Axo viñaj Adonías yuninal viñaj David yed' ix Haguit, ix yac'och sb'a viñ reyal yalani. Ix yic'an juntzañ carruaje viñ yed' eb' soldado ayq'ue d'a yib'añ chej yed' 50 eb' soldado tz'ec' yed' viñ. ⁶ Yictax ix q'uib' viñ, malaj juneloc ix cachji viñ yuj viñ smam chi', maj sc'anb'ej viñ smam viñ chi' d'ay juneloc tas sc'ulej. Te vach' yilji viñaj Adonías chi', b'ab'el ix ajcan viñ d'a scal eb' yuninal viñaj

David chi' ayic ix cham viñaj Absalón. ⁷ A viñaj Joab yune' ix Sarvia yed' viñaj sacerdote Abiatar ix yac'och sb'a eb' viñ yed' viñaj Adonías chi', yuj chi' ix sc'anb'ej srazón viñ d'a eb' viñ. ⁸ Axo pax viñaj sacerdote Sadoc, viñaj Benaía yuninal viñaj Joiada, viñaj Natán schecab' Dios, viñaj Simei, viñaj Rei yed' eb' soldado stañvan viñaj rey David chi', maj ochlaj eb' viñ yed' viñaj Adonías chi'.

⁹ A d'a jun tiempoal chi' ix sb'o jun nivan vael viñaj Adonías chi' d'a yich jun q'uen q'ueen scuch Zohelet d'a slac'anil b'aj sq'ueul sjaj a a' d'a Rogel. Tzijtum noc' calnel, noc' mam vacax yed' noc' quelemtac vacax b'aq'uech ix yac' viñ silab'il. Ix yavtan eb' yuc'tac viñ, eb' yuninal viñaj rey David chi'. Ix yavtanpax masanil eb' aj Judá viñ, aton eb' smunlaj yed' viñ rey chi'. ¹⁰ Palta axo viñaj Natán schecab' Dios, maj avtajlaj viñ yuj viñ. Maj yavtejpaxlaj viñaj Benaía viñ yed' eb' soldado stañvan viñaj rey David chi', ma viñaj Salomón yuc'tac viñ. ¹¹ Ix lajvi chi' ix b'at viñaj Natán chi' yal d'a ix Betsabé snun viñaj Salomón chi', ix yalan viñ:

—¿Tom manto ab'i to toxo ix yac'och sb'a viñaj Adonías reyal d'a elc'altac? Palta mañ yojtacocpax viñaj rey David. ¹² A ticnaic, cha ab' tas ol val d'ayach yic vach' mañ ol ach cham yed' viñ une' aj Salomón tic. ¹³ Ixic d'a viñaj rey David chi', tzalan d'a viñ: Mamin rey, alnaxocan d'ayin to a viñ vune' aj Salomón ol ochcan reyal a q'uexuloc, a viñ ol ochcan d'a yol a despacho. ¿Tas yuj a viñaj Adonías ix yac'och sb'a reyal? xa chi. ¹⁴ Ayic van a lolon yed' viñ rey chi' ol in ochc'ochoc. A inxo ol vala' to yelton tas tzal chi', xchi viñaj Natán chi' d'a

ix.

¹⁵ Yuj chi', ix b'at ix Betsabé chi' yil viñaj rey David b'aj ayec' chi'. Te icham vinacxo viñ. A ix Abisag sunamita tz'ılan viñ. ¹⁶ Ayic ix c'och ix Betsabé chi' d'a yichañ viñ, ix em ñojan ix yac'an stzatzil sc'ol viñ, ix yalan viñ d'a ix:

—¿Tas tza nib'ej? xchi viñ.

¹⁷ Ix tac'vi ix:

—Val d'a sb'i Jehová ix ala' to a viñ vune' aj Salomón ol ochcan a q'uexuloc d'a reyal. A viñ ol ochcan d'a yol a despacho. ¹⁸ Palta ina toxo ix yac'och sb'a viñaj Adonías reyal, a achxo tic mamin rey, mañ ojtacoc yaji. ¹⁹ Tzijtum noc' calnel, noc' mam vacax yed' noc' quelemtac vacax b'aq'uech ix yac' viñ silab'il. Ix yavtej eb' uninal viñ yed' viñaj sacerdote Abiatar, viñaj Joab yajalil eb' a soldado d'a jun vael ix sb'o viñ chi', palta maj yavtejlaj viñ uninal aj Salomón viñ. ²⁰ Yuj chi', van stañvan masanil eb' choñab' israel tas xa chi, mach ol ac'canoch reyal a q'uexuloc. ²¹ Palta tato max a b'ocan yaj jun tic, axo yic toxo ix ach chami, axom in miljicham yed' viñ vune' aj Salomón chi', xchi ix.

²² Vanto val slolon ix yed' viñ rey chi', ix ja viñaj Natán schecab' Dios. ²³ Ix alchaj yab' viñaj rey David chi' to toxo ix javi viñaj Natán chi', ix avtajoch viñ, ix em ñojan viñ d'a yichañ viñ rey chi'. ²⁴ Ix sc'anb'an viñ d'a viñ rey chi':

—¿Tom a ach ix ala' to tz'ochcan viñaj Adonías reyal a q'uexuloc? ²⁵ Ina ticnaic tzijtum noc' calnel toxo ix smilcham viñ yed' noc' mam vacax yed' noc' quelemtac vacax te b'aq'uech silab'il. Ix yavtan eb' viñ uninal viñ yed' masanil eb' viñ

ayoch yajaliloc eb' a soldado yed' viñaj sacerdote Abiatar. A ticnaic van sva eb' viñ smasanil, tz'el yav eb': Nivanocab' yelc'och viñaj rey Adonías, xchi eb' viñ. ²⁶ A inxo tic maj in yavtejlaj viñ yed' viñaj sacerdote Sadoc. Maj yavtejpax viñaj Benaía yuninal viñaj Joiada viñ, maj avtajlajpax viñ uninal aj Salomón. ²⁷ ¿Tom a ch'ocojñej tza b'oq'ue jun tic? ¿Tom maj al d'ayoñ, mach ol ochcan reyal a q'uexuloc chi'? xchi viñaj Natán chi'.

Ix ochcan viñaj Salomón reyal

²⁸ Ix lajvi chi', ix yalan viñaj rey David to tz'avtajxicot ix Betsabé. Ayic ix c'och ix d'a yichañ viñ rey chi', ²⁹ ix yalan viñ d'a ix:

—Svac' in ti' d'a Jehová, aton ix in tañvan d'a scal in yaelal ³⁰ to a ticnaic ol vaq'ucl'och tas ix val d'ayach d'a yichañ Jehová co Diosal, a viñ une' aj Salomón ol ochcan d'a in despacho tic in q'uexuloc, xchi viñ.

³¹ Ixñej yab' ix Betsabé chi' icha chi', ix em ñojnaj ix d'a yichañ viñ, ix yalan ix:

—Mamin rey, ayachñejocab' ec' d'a masanil tiempo, xchi ix.

³² Ix lajvi chi' ix yalan viñaj rey David chi' to tz'avtaj viñaj sacerdote Sadoc yed' viñaj Natán schecab' Dios yed' pax viñaj Benaía yuninal viñaj Joiada. Ayic ix c'och eb' viñ d'a yichañ viñ rey chi', ³³ ix yalan viñ:

—Iq'uecb'at jayvañ eb' viñ ayoch yajalil ved'oc, tzeyac'anq'ue viñ vuninal aj Salomón d'a yib'añ noc' in mula tzin q'ue d'a yib'añ, tzeyic'anb'at viñ d'a sjaj a' Gihón. ³⁴ Ach sacerdote Sadoc yed' ach

Natán, tzeyac'q'ue aceite d'a sjolom viñaj Salomón chi' yic tz'ochcan viñ reyal d'a co choñab' tic. Tze pu'anpax noc' ch'aac tzex avaji: Nivanocab' yelc'och viñaj rey Salomón, xe chi. ³⁵ Slajvi chi' tzex q'ueul yed' viñ d'a tic, axo yochcan viñ d'a yol in despacho tic reyal in q'uexuloc, yujto toxo ix vala' to a viñ ol ochcan reyal d'a choñab' Israel yed' d'a Judá, xchi viñ.

³⁶ Ix tac'vi viñaj Benaía chi' icha tic:

—Ichocab'ta' mamin rey. Aocab' Jehová Dios sb'oancan icha chi'. ³⁷ Icha val ix aj yoch Jehová ed'oc, ichocab'ta' ol aj yoch yed' viñaj Salomón chi', te nivanocab' ol aj yelc'och yopisio viñ d'a yichañ ico', xchi viñ.

³⁸ Yuj chi', ix ac'jiq'ue viñaj Salomón chi' d'a yib'añ noc' smula viñaj rey David chi' yuj viñaj Sadoc chi', viñaj Natán schecab' Jehová Dios, viñaj Benaía chi' yed' eb' soldado stañvan viñ rey, aton eb' peleteo yed' eb' cereteo. Ix yic'anb'at viñ eb' d'a sjaj a' Gihón. ³⁹ A viñaj sacerdote Sadoc chi' ix ic'ancot aceite d'a scajnub' Dios, ix yac'anq'ue viñ d'a sjolom viñaj Salomón chi'. Icha chi' ix aj yac'jioch viñaj Salomón chi' reyal yuj eb'. Ix lajvi chi' ix spu'an noc' ch'aac eb', ix avajq'ue masanil anima: Nivanocab' yelc'och viñaj rey Salomón, xchi eb'. ⁴⁰ Ix lajvi chi' ix och tzac'an eb' anima chi' smasanil yuj viñaj Salomón chi', ix q'uec'och eb' d'a yol choñab' Jerusalén. Ix spu'an flauta eb', mañxa yalb'anil jantac tzalajc'olal, stac'vi lum vitz yuj yel yav eb'.

⁴¹ Ato val slajvi sva viñaj Adonías yed' eb' ix yavtej, ix yab'an viñ yoch jun av chi'. Ix yab'anpax viñaj Joab yoc' noc' ch'aac, ix yalan viñ:

—¿Tas yaj jun av tz'och d'a choñab' chi'? xchi viñ.

⁴² Vanto val slolon viñaj Joab chi', ix c'och viñaj Jonatán yuninal viñaj Abiatar, ix yalan viñaj Adonías d'a viñ:

—Ochañcoti, ach vach' a pensar, tecan vach' tas tzul ala', xchi viñ.

⁴³ Ix tac'vi viñaj Jonatán chi':

—Tocval vach'. A ticnaic toxo ix ac'jioch viñaj Salomón reyal yuj viñaj rey David sq'uexuloc. ⁴⁴ A viñ rey chi' ix checanb'at viñaj sacerdote Sadoc, viñaj Natán schecab' Dios, viñaj Benaía yuninal viñaj Joiada, eb' cereteo yed' pax eb' peleteo yic sb'at eb' yed' viñaj Salomón. Ix yac'anq'ue viñaj Salomón chi' eb' d'a yib'añ noc' smula viñ rey chi'. ⁴⁵ A viñaj sacerdote Sadoc chi' yed' viñaj Natán schecab' Dios chi', ix yac'q'ue aceite eb' d'a sjolom viñ d'a sjaj a' Gihón, te tzalajc'olal yaj eb'. Ix meltzaj eb' d'a choñab', yuj chi' ste avaj eb' anima chi' tzeyab'i. ⁴⁶ A ticnaic toxo ix och c'ojan viñaj Salomón chi' d'a yol despacho. ⁴⁷ Masanil eb' ay yopisio yed' viñaj rey David chi' ix b'at alan viñaj Salomón chi' vach'il. Ix yalan eb' to nivanocab' ol aj yelc'och viñ d'a yichañ viñ smam chi', nivanocab' pax ol aj smach'en viñ d'a yichañ yic viñ smam chi'. A jun pax viñaj rey David chi' ix em ñojan d'a Dios d'a sat sch'at, ⁴⁸ ix yalan viñ: Alhajocab' vach' lolonel d'a Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic, yujto ix yac' d'a jun vuninal tic to a' tz'em c'ojan d'a in despacho, tic val tzato vila', xchi viñ, xchi viñaj Jonatán chi'.

⁴⁹ Axo jantac eb' avtab'il yuj viñaj Adonías chi', ix xivq'ue eb', junjunalxoñej ix aj spax eb'.

⁵⁰ Ix xivpaxq'ue viñaj Adonías chi' d'a viñaj Salomón chi', yuj chi' ix b'at viñ d'a yol scajjub' Jehová. Ata' ix b'at scol sb'a viñ yalani. Ix och yub'yub' viñ d'a sch'aac altar ayq'ue d'a schiquintac. ⁵¹ Elañchamel ix b'at alchaj d'a viñaj Salomón chi' icha tic:

—Mamin rey, a val ticnaic a viñaj Adonías ste xiv viñ d'ayach. A d'a sch'aac altar ix b'at scol sb'a viñ. Syalcot viñ d'ayach ticnaic to tzac' a ti' to mañ ol a milchamlaj viñ, xchi eb'.

⁵² Ix tac'vi viñ rey chi' icha tic:

—Tato vach' syutej sb'a viñ, max spitej sb'a viñ d'ayin, mañ ol chamlaj viñ. Palta tato ay chucal ol sc'ulej viñ jun, yovalil ol cham viñ, xchi viñ.

⁵³ Ix yalan viñaj rey Salomón chi' to sb'at ic'jielta viñaj Adonías chi' b'aj ay altar chi'. Ix lajvi chi', ix c'och viñ d'a yichañ viñ, ix em ñojan viñ. Ix yalan viñaj Salomón chi' d'a viñ to smeltzaj viñ d'a spat d'a junc'olal.

2

Slajvub' checnab'il ix yac' viñaj rey David

¹ Toxo val scham viñaj rey David chi', yuj chi' ix yal viñ d'a viñaj Salomón yuninal icha tic: ² Toxo ol in chamoc icha tz'aj masanil eb' quetanimail. Tec'an val tzutej a b'a, icha junoc vinac te tec'anxo spensar. ³ C'anab'ajej schecnab'il Jehová co Diosal, icha tas snib'ej, tas syal scachnab'il, schecnab'il yed' sc'ayb'ub'al tz'ib'ab'ilcan yuj viñaj Moisés. Yuj chi' te vach'ñej ol aj yelc'och masanil tas ol a c'ulej yed' b'ajtac ol ach ec'oc. ⁴ Icha chi' ol aj yelc'och tas ix yalcan Jehová d'ayin icha tic:

Tato ol in sc'anab'ajejñej eb' iñtilal, tato tojolñej ol yutej sb'a eb' d'a vichañ yed' smasanil sc'ool yed' smasanil spensar, mañ ol yac' palta eb' iñtilal yochñejcan yajalil d'a Israel tic, xchi d'ayin.

⁵ Ojtacxo tas ix in yutej viñaj Joab yune' ix Sarvia, ix smilcham chavañ eb' viñ yajalil eb' soldado quetisraelal viñ: Aton viñaj Abner yuninal viñaj Ner yed' viñaj Amasa yuninal viñaj Jeter. Mañoclaj d'a scal oval ix miljicham eb' viñ yuj viñ, palta ichato d'a oval chi' ix cham eb' viñ. Ichato ix b'orñhajb'at stzec'ul viñ yed' xañab' yuj schiq'uil eb' viñ. ⁶ Yuj chi' ñican tzutej a b'a, mocab' chamlaj viñaj Joab chi' d'a ichñejta'. ⁷ Axo pax eb' viñ yuninal viñaj Barzilai aj Galaad, tza xajanej eb' viñ in c'ana', tzavtejñej eb' viñ vael ed'oc. A eb' viñ chi', ix colvaj eb' viñ ved'oc ayic ix in el d'a viñ uc'tac aj Absalón chamnac. ⁸ A pax viñaj Simei ayec' d'a tic, viñ yuninal viñaj Gera aj Bahurim d'a yiñtilal Benjamín, te chuc ix yal viñ d'ayin ayic van in b'at d'a Mahanaim, palta ix c'och viñ in scha d'a sti' a' Jordán. Ix vac' in ti' d'a yichañ Jehová to mañ ol in milchamlaj viñ. ⁹ Mañ ac' nivanc'olal viñ. Añej, a ach tic te ñican ach. Scham a naani tas ol utej viñ. Mocab' toñejoc ol cham viñ ichñej ta', palta to ol miljoccham viñ, xchi viñaj rey David chi' d'a viñaj Salomón chi'.

Schamel viñaj rey David
(1Cr 29.26-30)

¹⁰ Axo yic ix cham viñaj rey David chi', a d'a choñab' scuch Schoñab' David, ata' ix mucchaj viñ. ¹¹ 40 ab'il ix yac' reyal viñ d'a choñab' Israel. Uque' ab'il d'a Hebrón, 33 ab'il d'a Jerusalén.

¹² Axo viñaj Salomón ix ochcan reyal sq'uexuloc viñ smam chi'. Te tec'an ix aj viñaj Salomón yed' yopisio chi'.

A schamel viñaj Adonías

¹³ A viñaj Adonías yune' ix Haguit, ix b'at viñ yil ix Betsabé, ix snun viñaj Salomón. Ix sc'anb'an ix d'a viñ icha tic:

—¿D'a junc'olal am tzach javi? xchi ix.

—I', d'a junc'olal, xchi viñ. ¹⁴ Ix yalan viñ:

—Ay val jun tas tzin nib'ej sval d'ayach, xchi viñ d'a ix.

—Ala', xchi ix.

¹⁵ —Ojtac to toxonton vic yaj jun reyal tic. Ix stañvej masanil choñab' Israel b'aq'uiñ tzin och reyal. Axo ticnaic jun, axo viñ vuc'tac ix och reyal chi', yujto icha chi' ix aj snaan Jehová. ¹⁶ A ticnaic ay val jun tas tzin c'an d'ayach, comonoc mañ ol a teneq'ui, xchi viñ d'a ix.

—Al tas tza nib'ej chi', xchi ix.

¹⁷ Ix yalan viñ:

—Tzin tevi d'ayach to tzal d'a viñaj rey Salomón to syac' ix Abisag aj Sunem viñ vetb'eyumoc. Ol sc'anab'ajej viñ tas tzala', xchi viñ d'a ix.

¹⁸ —Ichocab'ta', ol val d'a viñ rey tas tza nib'ej chi', xchi ix Betsabé chi'.

¹⁹ Ix lajvi chi' ix b'at ix yal d'a viñaj rey Salomón chi' tas ix yal viñaj Adonías chi'. Ixñej yil viñ rey chi' yochoch ix, ix q'ue vaan viñ, ix em ñojan viñ d'a yichañ ix. Ix lajvi chi', ix emxi c'ojan viñ d'a yol sdespacho, ix schecan viñ ic'chajcot jun nivan xila b'aj tz'em c'ojan ix snun viñ chi' d'a svach' c'ab'.

²⁰ Ix yalan ix:

—Tzin tevi d'ayach to ay jayb'elañ in lolonel sval d'ayach, mocab' a teneq'ui, xchi ix.

—Al masanil tas tza c'an chi' nunin, mañ a na' to ol in tenec' d'ayach, xchi viñ rey chi' d'a ix.

²¹ —Comonoc ab' tzac' ix Abisag aj Sunem yetb'eyumoc viñ uc'tac aj Adonías, xchi ix.

²² Ix tac'vi viñ d'a ix snun chi': ¿Tas yuj tzul a c'an ix Abisag yetb'eyumoc viñaj Adonías chi'? Ichato tzul a c'ana' to svac' vopisio tic d'a viñ, yujto b'ab'el vinac viñ, aypaxoch viñaj sacerdote Abiatar yed' viñaj Joab yune' ix Sarvia yed' viñ, xchi viñ d'a ix.

²³ Ix lajvi yalan juntzañ chi' viñaj rey Salomón chi', ix yac'an sti' viñ d'a Jehová: Yac'ocab' in yaelal Jehová tato max cham viñaj Adonías yuj tas sc'an chi'. ²⁴ A Jehová ix in ac'anoch reyal sq'uexuloc viñ in mam, yic vach' tz'aj yelc'och b'aj ix yac' sti' to ix yac' jun opisio tic d'ayin yed' d'a smasanil viñtilal. Yuj chi' svac' in ti' d'a yichañ to a ticnaic ol cham viñaj Adonías chi', xchi viñ.

²⁵ A d'a jun rato chi' ix yalan viñ rey chi' d'a viñaj Benaía yuninal viñaj Joiada to b'at smilcham viñaj Adonías chi' viñ. Yuj chi' ix b'at viñ smilcham viñaj Adonías chi'. ²⁶ Ix yalanpax viñ rey chi' d'a viñaj sacerdote Abiatar: A ticnaic sval d'ayach to tzach b'at d'a a choñab' Anatot. Smoj val tzach chami, palta mañ ol ach in milchamlaj yujto a ach ec'nac ach yilumaloc te' scaxail strato Jehová d'a stiempoal viñ in mam. A jun ach pax ab'nac syail d'a masanil b'aj yab'nac syail viñ in mam chi', xchi viñaj Salomón chi'. ²⁷ Icha chi' ix aj yelcan viñaj Abiatar chi' d'a sacerdoteal yuj viñaj Salomón chi', ix elcanc'och tas alb'il yuj Jehová d'a Silo yuj eb' yinñtilal viñaj Elí.

²⁸ Añeja' viñaj Joab, ix yac'paxoch sb'a viñ yed' viñaj Adonías chi', vach'chom maj yac'och sb'a viñ yed' viñaj Absalón. Yuj chi', ayic ix c'och jun lolonel tic d'a viñ, ix b'at sc'ub'anel sb'a viñ d'a yol scajñub' Jehová yalani, ix och yub'yub' viñ d'a sch'aac altar d'a schiquintac. ²⁹ Ix b'at alji d'a viñaj Salomón chi' chajtil to a d'a altar d'a scajñub' Jehová, ata' ayec' viñaj Joab chi' scol sb'a. Ix yalan viñaj Salomón chi' d'a viñaj Benaía to sb'at viñ smilcham viñ ta'. ³⁰ Ix b'at viñ b'ian, ix yalan viñ d'a viñaj Joab chi':

—Toxo ix yal viñ rey to tzach elta, xchi viñ d'a viñ.

Ix tac'vi viñaj Joab chi':

—Maay. A d'a tic tzin chami, xchi viñ.

Ix b'at yalanxi viñaj Benaía chi' d'a viñ rey tas ix yutej viñaj Joab chi' yalani. ³¹ Ix yalan viñaj rey Salomón chi':

—Chamocab' viñ ta', ujocab' icha sgana viñ chi'. B'at a mucan snivanil viñ chi', yic vach' a schamel eb' malaj smul smilnaccham viñ, mañxooc d'a yib'añ viñ in mam yed' d'a vib'añ scani. ³² Aocab' Jehová tz'ac'ancanoch juntzañ chamel chi' smuloc viñ, yujto mañoc viñ in mam checjinac viñ ayic smilannac viñaj Abner viñ, aton viñ yuninal viñaj Ner yajalil eb' soldado Israel yed' viñaj Amasa yuninal viñaj Jeter yajalil eb' soldado Judá. A eb' viñ chavañ chi' más te vach' eb' viñ d'a yichañ viñaj Joab chi', tojol spensar eb' viñ. ³³ A schamel eb' viñ chi' ochocab'can smuloc viñaj Joab chi' yed' eb' yitñilal d'a junelñej. Palta yac'ocab' svach'c'olal Jehová d'a quib'añ a oñ yitñilal oñ

viñaj rey David tic, ol oñ ochřejcan d'a sdespacho viñ, xchi viñ.

³⁴ Ix lajvi chi' ix b'at viñaj Benaía smilcham viñaj Joab chi'. Ayic toxo ix cham viñ, ix b'at mucjican snivanil viñ d'a spat d'a tz'inan luum. ³⁵ Axo viñ rey chi' ix ac'anoch viñaj Benaía chi' yajaliloc eb' soldado sq'uexuloc viñaj Joab chi'. Ix ac'jipaxoch viñaj sacerdote Sadoc sq'uexuloc viñaj Abiatar. ³⁶ Ix lajvi chi', ix avtaj viñaj Simei yuj viñ rey chi', ix yalan viñ d'a viñ:

—B'oq'ue junoc a pat d'a Jerusalén tic b'aj tzach cajnaji, junelřej tzach can d'a tic. ³⁷ Tato tzach el jun, tzach c'axpajec' d'a a' Cedrón, axo a cham chi'. A a chamel chi', a ach tzic'cot d'a ib'añ, xchi viñ rey chi' d'a viñ.

³⁸ Ix tac'vi viñaj Simei chi':

—Ichocab' ta' mamin rey, ol in c'anab'ajej tas tzal chi', xchi viñ.

Najtil ix ec' cajan viñaj Simei chi' d'a Jerusalén. ³⁹ Palta axo ix el yoxil ab'il, ix el chavañ eb' viñ schecab' viñ, axo d'a Gat b'aj ayoch viñaj Aquis yuninal viñaj Maaca reyal ix c'ochcan eb' viñ. Axo yic ix alji d'a viñ to a d'a Gat ayec' eb' viñ schecab' viñ chi', ⁴⁰ elañchamel ix yac'och stz'um noc' sb'uru viñ. Ix b'at viñ say eb' viñ schecab' d'a Gat chi'. Axo yic ix ilchaj eb' viñ yuj viñ ix yic'an meltzaj eb' viñ. ⁴¹ Axo ix yab'an viñaj Salomón to a viñaj Simei ix xid'ec' viñ d'a Gat, palta ayxoec' viñ d'a Jerusalén chi'. ⁴² Yuj chi' ix schec viñ rey chi' avtajcot viñ, ix yalan viñ d'a viñ:

—¿Tom maj val d'ayach to tzac' a ti' d'a yichañ Jehová to max yal el d'a yol choñab' tic? Ix cham val valan d'ayach tato ay b'aj tzach b'at d'a junocxo

lugar tzach chamxoríej. Ina ix a tac'vej a ti'oc to tza c'anab'ajej tas ix val chi'. ⁴³ ¿Tas yuj maj a c'anab'ajej b'aj ix ac' a ti' chi' d'a yichañ Jehová? ⁴⁴ Nacot ticnaic jantac chucal alnac d'a viñ in mam. A ticnaic a Jehová ol ach ch'olb'itanoc, ol cotcan d'a ib'añ yuj masanil tas a c'ulejnac chi'. ⁴⁵ Palta yac'ocab' svach'c'olal Jehová d'a vib'añ a in tic. A oñ yirñital oñ viñaj rey David tic ol oñ ochñejcan d'a sdespacho d'a masanil tiempo, xchi viñ rey chi'.

⁴⁶ Ix lajvi chi', ix yalan viñ rey chi' d'a viñaj Benaía yic b'at smilcham viñaj Simei chi' viñ. Ix smilancham viñaj Simei chi' viñ. Icha chi' ix aj svach' ochcan reyal chi' d'a yol sc'ab' viñaj Salomón chi'.

3

A viñaj Salomón'R'yed' ix yisil viñ sreyal Egipto

¹ Ix yic'laj sb'a viñaj Salomón yed' ix yisil viñ sreyal Egipto yic tz'och junc'olal d'a scal schoñab' eb'. A d'a schoñab'can viñaj David ix ic'jib'at ix yuj viñ yacb'an sb'ochaj spalacio viñ yed' stemplo Jehová yed' pax muro d'a spatictac Jerusalén. ² A d'a jun tiempoal chi', a d'a juntzañ lugar chaañ, ata' syac' silab' eb' anima vach'chom mañ smojoc, yujto manto b'olaj stemplo Jehová.

Ix sc'an sjelanil viñaj Salomón d'a Dios (2Cr 1.1-13)

³ Te ay val och Jehová d'a sc'ool viñaj Salomón, sc'anab'ajej val sc'ayb'ub'al Jehová viñ, aton alb'ilcan yuj viñ smam viñ. Vach'chom icha chi', palta añeja' ix yac' juntzañ silab' viñ yed'

inciensio d'a Jehová d'a juntzañ lugar chaañ chi'.
 4 Ix xid'ec' viñ yac' silab' d'a Gabaón yujto, nivan yelc'och jun lugar chi'. Jun mil noc' silab' ix yac' ñusjoc tz'a viñ d'a jun altar ay ta'.

5 A d'a jun ac'val ayic ayec' viñ d'a Gabaón chi', ix sch'oxan sb'a Jehová d'a viñ d'a vayichal. Ix yalan d'a viñ: C'an tas tza nib'ej d'ayin, ol vac' d'ayach, xchi d'a viñ.

6 Ix tac'vi viñ: Mamin, a xajanejnac val viñ a checab' aj David, aton viñ in mam, yujto ach sc'anab'ajeñej viñ, tojolñej yutejnac sb'a viñ d'ayach. Yuj chi' ix el d'a a c'ool to a in yuninal in viñ tic tzin emcan c'ojan d'a sdespacho, icha ix aj yelc'och ticnaic. 7 Mamin Jehová in Diosal, vach'chom quelem into, mantalaj in jelanil yic svalan tas tz'aj eb' anima, palta ix el val d'a a c'ool ix in ac'anoch reyál sq'uexuloc viñ in mam chi'. 8 Axo ticnaic ayinxo och yilumaloc a choñab' sic'b'ilel uuj tic. A val jun a choñab' tic te nivan, maxtzac b'ischaj eb' anima. 9 Yuj chi' tzin c'an d'ayach to tzac' in jelanil yic vach' ol yal in cuchb'ani yed' snachajel vuuj b'aj ay tas vach' yed' tas chuc. ¿Tas val ol aj in ch'olb'itan jun a choñab' te nivan tic, tato mañ ol ac' in jelanil? xchi viñ.

10 Ix scha val sc'ol Jehová tas ix sc'an viñ chi'.

11 Yuj chi' ix yal icha tic: Yujto maj a c'ana' yic snajtilax a q'uinal, mañoc pax a b'eyumal, ma schamel eb' ayoch ajc'olal d'ayach ix a c'ana', palta a a jelanil ix a c'ana' yic tza ch'olb'itan in choñab' tic, 12 yuj chi' ol vac' tas tza c'an chi'. Ol vac' a jelanil chi'. Malaj junoc mach ec'nacxo lajan spensar icha ach tic. Malaj pax junocxo mach ol pitzvocchaañ ayic toxo ix ach

ec'b'ati. ¹³ Mañiocñejlaj chi' ol vac' d'ayach, palta ol vac'pax a b'eyumal yed' snivanil elc'ochi, vach'chom maj a c'ana'. Syalelc'ochi to malaj junocxo rey icha ach tic yacb'an pitzan ach. ¹⁴Tato ol a c'anab'ajejñej tas tzin nib'ej yed' in checnab'il icha aj sc'anab'ajannac viñ a mam, ol vac' najtb'oc a q'uinal, xchi Dios chi' d'a viñ.

¹⁵ Axo yic ix el svayañ viñaj rey Salomón chi', ix nachajel yuj viñ to van svayichan viñ. Axo yic ix jax viñ d'a Jerusalén, ix b'at viñ b'aj ayec' scaxail strato Jehová, ata' ix schec viñ ñusjoc'tz'a silab' stz'a smasanil yed' silab' yic junc'olal yed' Dios. Ix lajvi chi', ix yavtan viñ masanil eb' ayoch yopisio yed'oc yic sva eb' yed' viñ.

A sjelanil viñaj rey Salomón

¹⁶ A d'a jun tiempoal chi', ix c'och chavañ eb' ix ajmul ix sb'o yaj jun yoval d'a yichañ viñaj rey Salomón chi'. ¹⁷ Ix yalan jun ix d'a viñ:

—Mamin rey, a in tic yed' jun ix tic junñej patil caji. Ayic ix c'och sc'ual, ix alji jun vune'.

¹⁸ Schab'jial val chi', ix aljipax yic ix tic. A oññej co chavañil d'a yol te' pat chi', malaj junocxo mach.

¹⁹ Axo d'a jun ac'val ix sc'añatzancham yune' ix chi' ayic te chamnac el ix svayi. ²⁰ Axom d'a chimilac'val, ix q'ue vaan ix, ayic te chamnac in el in vayi, ix yic'anq'ue vaan yune' ix chamnacxo chi', ix ul stelb'ancanoch ix d'a in tz'ey, axo vic pitzan chi' ix yic'b'at ix d'a stz'ey sq'uexuloc yic chi'.

²¹ Axo yic ix sacb'i jun, ix vac'an yim vune' chi' valani, palta chamnacxo. Axo yic ix te sacb'i, ix vilani to mañ vicoclaj jun unin chi', xchi ix.

²² Ix lajvi chi', ix yalan yic junxo ix chi':

—Maay, a jun unin pitzan tic vico', axo jun chamnaxo chi' ico', xchi ix chi'.

Ix yalanpax ix b'ab'el chi':

—Maay, a jun chamnaxo chi' ico', axo jun pitzan tic vico', xchi ix.

Icha chi' ix aj stelan sb'a eb' ix d'a yichañ viñ rey chi'. ²³ Yuj chi' ix yalan viñ: A jun ix tic syal ix: Vic jun unin pitzan tic, axo jun chamnaxo chi' ico', xchi ix. Añeja' junxo ix chi', icha chi' syutej ix yalan d'a ix b'ab'el ix alan chi', xchi viñ rey chi'.

²⁴ Yuj chi' ix yalan viñ:

—Iq'ueccot junoc q'uen espada d'ayin, xchi viñ.

Ayic ix ja q'uen espada chi', ²⁵ ix yalan viñ rey chi' icha tic:

—Chab' tzeyutej jun unin pitzan tic, tzeyac'an nañaloc yic junjun eb' ix, xchi viñ.

²⁶ A ix ay yic jun nene' unin pitzan chi', ix och val pitz'naj cusc'olal d'a spixan ix, ix yalan ix d'a viñ rey chi':

—Mamin rey, elocab' d'a a c'ol max chab'ajlaj snañal jun unin tic. Ac'jocab' d'a ix tic, xchi ix. Ix yalan junxo ix chi':

—Max canlaj ved'oc, max canpaxlaj yed' ix tic. Chab'ajocab' snañal, xchi ix.

²⁷ Yuj chi' ix yalan viñ rey chi':

—Mañ e milcham jun unin chi', aq'uec d'a ix malaj sgana smiljicham chi', yujto val yel a ix ay yico', xchi viñ.

²⁸ Masanil eb' aj Israel chi', ix yab' eb' tas ix aj sb'oan yaj jun oval chi' viñ rey chi'. Te nivan ix aj yelc'och viñ d'a sat eb', yujto ix nachajel yuj eb' to ix ac'ji sjelanil viñ yuj Dios yic sb'oan yaj oval viñ.

4

Eb' ayoch yopisio yed' viñaj Salomón

¹ IX och viñaj Salomón reyal d'a smasanil eb' yetisraelal. ²⁻⁶ A eb' viñ ayoch yed' viñ d'a yopisio, aton eb' viñ tic: A viñaj Azarías yuninal viñaj Sadoc ayoch sacerdoteal. A viñaj Elihoref yed' viñaj Ahías, eb' viñ yuninal viñaj Sisa, a eb' viñ stz'ib'an yab'ixal tas sc'ulej viñ rey chi'. A viñaj Josafat yuninal viñaj Ahilud, a viñ tz'ib'um yaj d'a viñ rey chi'. A viñaj Benaía yuninal viñaj Joiada, a viñ ayoch yajaliloc eb' soldado. A viñaj Sadoc yed' viñaj Abiatar, a eb' viñ sacerdote yaji. A viñaj Azarías yuninal viñaj Natán, yajal yaj viñ d'a scal eb' viñ gobernador. A viñaj Zabud yuninal pax viñaj Natán chi', sacerdote yaj viñ, ac'um pax razón yaj viñ d'a viñ rey chi'. A viñaj Ahisar tz'ilan tas ay d'a spalacio viñ rey chi'. A xo viñaj Adoniram yuninal viñaj Abda, a viñ tz'ilan eb' munlajvum yovalil smunlaji.

⁷ A viñaj Salomón chi', ay lajchavañ eb' viñ gobernador d'a masanil yol smach'en Israel tz'ac'an servil viñ. A yopisio eb' viñ chi', junjun eb' viñ d'a junjun ujal d'a yol ab'il, syic'cot eb' viñ tastac syab'lej viñ rey chi' yed' eb' ayec' yed' viñ d'a spalacio. ⁸ A lajchavañ eb' viñ gobernador chi', aton eb' viñ tic:

Viñaj Ben-hur, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a tzalquixtac d'a yol yic Efraín.

⁹ Viñaj Ben-decar, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a juntzañ choñab' tic: Macaz, Saal-bim, Bet-semes, Elón yed' Bet-hanán.

- 10 A viñaj Ben-hesed, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a Arubot, d'a Soco yed' d'a masanil yol yic Hefer.
- 11 A viñaj Ben-abinadab, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a masanil yol smacb'en Dor, a ix yetb'eyum viñ, aton ix Tafat yisil viñaj Salomón chi'.
- 12 A viñaj Baana yuninal viñaj Ahilud, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a Taanac, Meguido yed' d'a masanil yol yic Bet-seán. A jun choñab' chi' junñej yaj yed' Saretán, d'a yalañemta Jezreel, sb'atñej d'a Bet-seán masanto sc'och d'a Abel-mehola yed' d'a sc'axepalb'at Jocmeam.
- 13 A viñaj Ben-geber, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a Ramot d'a yol yic Galaad yed' d'a masanil choñab' d'a yol yic Galaad chi', aton juntzañ schoñab' eb' yiñtilalcan Jair yuninal Manasés yed' pax d'a yol smacb'en Argob d'a yol yic Basán. Ata' ay 60 nivac choñab' ayoch smuroal, ayoch q'uen bronce tz'ec' c'atan syamnuv'aloc spuertail.
- 14 A viñaj Ahinadab yuninal viñaj Iddo, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a Mahanaim.
- 15 A viñaj Ahimaas, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a yol yic Neftalí. Aton jun viñ chi' ix yic'laj sb'a yed' ix Basemat yisil viñaj Salomón.
- 16 A viñaj Baana yuninal viñaj Husai, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a yol yic Aser yed' d'a Alot.

17 A viñaj Josafat yuninal viñaj Parúa, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a yol yic Isacar.

18 A viñaj Simei yuninal viñaj Ela, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a yol yic Benjamín.

19 A viñaj Geber yuninal viñaj Uri, a viñ tz'ic'ancot tastac tz'ab'laj chi' d'a yol yic Galaad, aton b'aj ec'nac schoñab' viñaj Sehón sreyal eb' amorreo yed' viñaj Og sreyal Basán.

Añej viñaj Geber chi' yajal yaj d'a jun macañ lum lum chi'.

A sjelanil viñaj Salomón yed' sb'eyumal

20 A eb' aj Judá yed' eb' aj Israel maxtzac b'ischaji jantac sb'isul eb', lajan eb' icha yarenail sti' a' mar. Mañ jantacoc tas svaji yed' tas tz'uc'ji, tza-lajc'olalñej yajec' eb'. 21 A viñaj Salomón rey d'a yib'añ masanil juntzañ choñab' chi'. Scotñej d'a a' Éufrates masanto sja d'a schoñab' eb' filisteo yed' d'a smojonal yic Egipto. A masanil juntzañ choñab' chi', junjun ab'il syac'an q'uen tumin eb' yic stupan eb' b'aj aycan d'a yalañ schecnab'il viñaj Salomón chi' yacb'an pitzan viñ. 22 A masanil tastac syab'lej viñaj Salomón chi' d'a junjun c'u yed' eb' cajan yed' viñ, aton tic: 70 quintal ixim harina te choc' yaji, 140 quintal pax ixim veech yaji, 23 lajuñvañ noc' mam vacax te b'aq'uech, 20 pax noc' libre yaj d'a yol potrero yed' 100 noc' calnel. Ch'oc pax yaj noc' c'ultaquil chej, noc' ch'ucul yed' noc' much te b'aq'uech. 24 Ix yac' val yajalil viñaj Salomón chi' d'a yib'añ lum lum schacot d'a stitac a' Éufrates, scotñej d'a Tifsa masanto tz'emc'och d'a Gaza. Yajal yaj viñ d'a yib'añ masanil eb' viñ

sreyal juntzañ nación chi'. Ay junc'olal d'a scal viñ yed' juntzañ choñab' ay d'a spatictac chi'.

²⁵ Ayic pitzanto viñaj Salomón chi', masanil anima d'a yol yic Judá yed' Israel scotñej d'a Dan masanto d'a Beerseba, junc'olal yaj eb'. Junjun eb' ay te' yavb'ente' d'a spatictac spat. ²⁶ A viñaj Salomón chi', ay pax juntzañ pat b'aj ayoch 40 mil noc' chej stoc'an carruaje yic oval yuj viñ. Ay pax 12 mil eb' soldado sq'ue d'a yib'añ noc' chej chi'. ²⁷ Masanil eb' viñ tz'ic'ancot tastac syab'lej viñaj rey Salomón yed' masanil eb' viñ sva yed' viñ, scham val yilan eb' viñ tato tz'acan syab' d'a jun uj chi'. ²⁸ A eb' viñ ayoch d'a yib'añ yic'ancot juntzañ chi', syic'paxcot ixim cebada yed' añ yañ noc' chej chi' eb' viñ yed' yic' juntzañxo noc' chej toc'um icatz yalñej b'aj ay.

²⁹ Mañxo jantacoc sjelanil viñaj Salomón chi' ix ac'ji yuj Dios. Mañxo alchajb'enoc jantac sjelanil viñ chi'. ³⁰ A sjelanil viñ chi', te ec'to d'a yichañ yic eb' aj Egipto yed' d'a yichañ yic eb' ay b'aj sjavi c'u. ³¹ Te jelan viñ d'a yib'añ juntzañ eb' viñ vinac b'inajnac yuj sjelanil, aton viñaj Etán yirñtilal viñaj Zera, viñaj Hemán, viñaj Calcol yed' viñaj Darda, aton eb' viñ yuninal viñaj Mahol. A sb'inajnaquil sjelanil viñ chi', ix c'och specal d'a masanil juntzañ choñab' d'a spatic yichañ Israel. ³² A viñaj Salomón chi', oxe' mil c'ayb'ub'al yic jelanil ix yalcan viñ, ix sb'oanpax mil cinco b'it viñ. ³³ Ix lolon viñ d'a yib'añ te te' yed' d'a yib'añ tas tz'avchaji. Ix schael yich viñ slolon d'a te' c'ute' ay d'a Líbano masanto d'a yib'añ te' hisopo sq'uib'q'ue d'a spatictac te' pat. Ix lolonpax viñ

d'a yib'añ juntzañ noc' chañe' yoc, noc' much, noc' tz'ec' d'a sat luum yed' d'a yib'añ noc' chay ay d'a yoltac a a'. ³⁴ A eb' viñ sreyal masanil juntzañ naciòn ix ab'an jantac sjelanil viñ, ix scheccot eb' anima eb' viñ yic tzul yab'an sjelanil viñ eb'.

5

Strato viñaj Salomón yed' viñ sreyal Tiro (2Cr 2.1-18)

¹ Ayic ix yab'an viñaj Hiram sreyal Tiro to a viñaj Salomón ix och reyal sq'uexuloc viñ smam, ix yac'ancot eb' schecab' viñ yic tzul lolon eb' yed' viñ, yujto te vach'taxon yac'an viñ yed' viñaj David. ² Yuj chi' ix yalanxib'at viñaj Salomón d'a viñaj Hiram chi' icha tic: ³ A ach tic ojtac to maj yal-laj sb'oancanq'ue junoc stemplo Jehová co Diosal viñ in mam yujto nivan tiempoal ix yac' oval viñ, masanto a Jehová ix ac'anoch eb' ayoch ajc'olal chi' d'a yol sc'ab' viñ. ⁴ A ticnaic jun, toxo ix yac' junc'olal Jehová d'ayoñ israel oñ tic, mañxalaj eb' ajc'ol d'ayoñ, mañxalaj chucal b'aj tzoñ xivi. ⁵ Yuj chi', toxo ix in na' to ol in b'oq'ue junoc stemplo Jehová co Diosal, icha ajnac yalan d'a viñ in mam chi', ayic yalannac icha tic: A junoc uninal ol ochcan d'a yol sdespacho a q'uexuloc, a' ol b'oanq'ue junoc in templo, xchi Jehová d'a viñ in mam chi'. ⁶ Yuj chi', tzin c'an d'ayach to ol a chec ic'joquel ste'al, aton te' c'ute' d'a Líbano. Ol vac'b'at eb' viñ in checab' yic scolvaj eb' viñ yed' eb' viñ a checab' chi'. Ol in tup sc'u eb' viñ icha jantac tza c'ana', yujto ojtac to malaj junoc oñ syal quic'anel te' icha ex aj Sidón ex chi', xchib'at viñ.

⁷ Ix te tzalaj viñaj Hiram chi' ayic ix yab'an viñ tas ix yalb'at viñaj Salomón chi'. Ix yalan viñ: Aljocab' vach' lolonel d'a Jehová, yujto ix yac' jun yuninal viñaj David te ñican ix ochcan sq'uexuloc scuchb'an jun nivan choñab' chi', xchi viñ.

⁸ Elañchamel ix yalxicot viñ d'a viñaj Salomón chi': Toxo ix vab' tas ix alcoti, tic tzin chec ic'joquel te' c'ute' yed' te' taj icha ix al chi', ol vac'b'at te' d'ayach. ⁹ Ol yiq'uemta te' eb' viñ in checab' d'a Líbano, ol emc'och te' d'a sti' a' mar. Yaman ol aj te' yic ol laj b'at te' d'a yib'añ a', icha chi' ol aj sc'och te' b'aj ix ala'. Ata' ol e cha te', ol eyic'anb'at te' b'ian. A achxo jun, ol ac'cot tas ol in va yed' eb' anima d'a in palacio tic stojoloc te', xchicot viñ.

¹⁰ Ichaton chi' ix aj yac'an te' c'ute' viñaj Hiram yed' te' taj ix och yopisio yuj viñaj Salomón chi'.

¹¹ Axo viñaj Salomón chi' ix ac'an jantac tas tz'och yuj viñaj Hiram chi' d'a junjun ab'il: 75 mil quintal ixim trigo yed' 115 mil galón aceite yic sat te' olivo. ¹² Icha chi' ix aj yac'ji sjelanil spensar viñaj Salomón chi' yuj Jehová, icha ix aj yalani. Ix sb'oan strato viñ yed' viñaj Hiram chi' yic ay junc'olal d'a scal eb' viñ schavañil.

¹³⁻¹⁴ Ix schec viñaj Salomón chi' to a d'a masanil yol yic Israel smolchaj eb' viñ vinac to yovalil sb'at d'a munlajel d'a Líbano. A sb'isul eb' viñ chi', 30 mil eb' viñ d'a smasanil. 10 mil eb' viñ schecjib'at d'a junjun uj. Jun ujal xid'ec' eb' viñ munlajel d'a Líbano chi', chab' ujal ayec' eb' viñ d'a spat. A viñaj Adoniram ayoch yajaliloc eb' viñ 30 mil chi'. ¹⁵ Ay pax 70 mil eb' viñ cuchum icatz. Ay pax 80 mil eb' viñ tzeyum q'uen d'a tzalquixtac d'a yol yic Israel chi'. ¹⁶ Ch'oc pax yaj oxé' mil

300 eb' viñ ayoch d'a caporalil yilan munlajel chi'.
 17 Ix yalan viñaj Salomón chi' to stzeyji q'uen nivac q'ueen, vach' tz'aj q'uen stzeyji yic vach' a q'ueen tz'emcan yichoc stemplo Jehová chi'. 18 A eb' viñ smunlajvum viñaj Salomón yed' eb' viñ yic viñaj Hiram chi' yed' pax eb' viñ cajan d'a Gebal, ix sjoch te te' eb' viñ, ix stzeyanpax q'uen q'ueen eb' viñ yic tz'och d'a templo chi'.

6

Ix el yich sb'o stemplo Jehová (2Cr 3.1-14)

1 Ayic 480 ab'ilxo yelta eb' israel d'a Egipto, chañexo ab'il yoch viñaj Salomón reyal, yic schab'ilxo ujal yoch jun ab'il chi', aton d'a uj scuch Zif, ix el yich sb'ochaj stemplo Jehová. 2 A jun templo chi', a viñaj Salomón ix alani to sb'oi yic tz'ic'jichaañ Jehová. 27 metro ix aj sc'atul, b'aluñe' metro ix aj yol schiquin, 13 metro yed' nañalxo ix ajq'ue schaañil. 3 Axo yolxoelul sti', ay junxo macañ yool, b'aluñe' metro sat, lajan icha yol schiquin templo chi', axo jantac ayeluli, nañal yoil metro. 4 A sventenail templo chi', levnic ix ajcan sat d'a yool, axo d'a spatic lod'an. 5 Ix b'ochajpaxoch lotzan jun pat, ix oymaj d'a scostiltac templo chi' yed' d'a junxo yol schiquin. Macquiltac ix aj yool, ata' sic'chaj tastac tz'ac'ji d'a Jehová. 6 Oxe' piso ix ajq'uei: A b'ab'el piso, chab' metro yed' 25 centímetro ix aj slevanil sat. Axo schab'il piso, chab' metro yed' 70 centímetro ix aj sat. Axo yoxil piso, oxe' metro yed' 15 centímetro ix aj sat. Jab'jab'il ix utz' spimal scajonal sc'atul

templo chi' d'a spatiqueli, yujto b'achquiltac ix ajcani yic vach' max olji spac'ul templo chi' b'aj tz'och spatzab'il jun pat chi'. ⁷ A jantac q'uen q'ueen ix och d'a templo chi', tzeyb'il q'uen smasanil. Vach'xo yaj q'uen ayic ix javi q'ueen, yuj chi' mañxalaj b'aj ix ab'chaj sc'añ junoc q'uen mac'umpoj q'ueen, ma junoc q'uen tzeylab' q'uen, ma yalñej tas q'uenal. ⁸ A spuertail jun pat chi', a d'a stojolal co q'uexañ yic tzoñ och d'a yol templo chi' ix cani. Axo sc'oochal sq'ue d'a juntzañxo piso chi' tz'ec' oyoyoc.

⁹ Ayic ix b'oel scajonal templo chi', ix och spatzab'il, axo te' nivac chemte' nab'a c'ute' ix em d'a yib'añ te'. ¹⁰ Ayic ix b'ochaj jun pat d'a spat-ictac templo chi', chab' metro yed' 25 centímetro ix ajq'ue scharñil junjun piso. Ix och spatzab'il, ix c'och tenan te' d'a templo chi', nab'a c'ute' te' patzab' chi'. ¹¹ Ix lajvi chi', ix yalan Jehová d'a viñaj Salomón chi' icha tic: ¹² Yuj jun templo van a b'oan tic, sval d'ayach, tato tzach ochñej tzac'an d'a spatic in c'ayb'ub'al yed' in checnab'il, tza c'anab'ajan smasanil, ol elc'och masanil tas valnac d'a viñaj David viñ a mam. ¹³ Ol in ajñejec' d'a e cal a ex israel ex tic, mañ ol ex vactejcani, xchi Jehová chi'.

¹⁴ Ayic ix lajvi sb'oel templo ix schec b'ojoc viñaj Salomón chi', ¹⁵ te vach' ix ajoch te' chemte' d'a sattac scharñil pac'añ d'a yool, nab'a c'ute' te' chemte' chi'. Ix b'atñej te' d'a yich masanto ix q'uec'och te' d'a yalañ te' patzab'. Ix empax te' chemte' nab'a taj d'a yool. ¹⁶ A d'a yol templo chi' d'a yichochi, ix macchaj jun cuarto, b'aluñe' metro ix aj yool d'a scharñil pac'añ. A te' chemte'

ix och chi' d'ay, nab'a c'ute' te'. Ix b'atñej te' d'a yich masanto ix q'uec'och te' d'a yalañ te' patzab'. A jun cuarto chi', aton jun lugar Yicñej Jehová Yaji. ¹⁷ Axo junxo macañ yol templo d'a yichañelta jun cuarto chi', 18 metro ix ajcan spac'ultac. ¹⁸ A te' chemte' ix och d'a yol templo chi', nab'a a te' c'ute'. Yoch'b'iloch yechel sat te' te' yed' te' xumac yelvanub'oc sattac te'. Malaj junoc q'uen q'ueen chequel d'a yool chi'. ¹⁹ Te vach' ix aj sb'o jun lugar Yicñej Jehová Yaji, yujto ata' ix och te' scaxail strato Jehová chi'. ²⁰ A spac'ultac yool chi' scharñil, b'aluñe' metro ix aj junjun, b'aluñe' metro pax ix ajq'ue schaarñil. Ix ac'chajoch q'uen oro jay yaj stenchaj d'a sattac spac'ul chi' d'a yool. Ix b'ojipax jun altar nab'a c'ute', ix ochpax q'uen oro chi' d'ay. ²¹ Ix ochpax q'uen oro chi' d'a te' chemte' ayoch d'a yol templo chi' smasanil. Axo q'uen cadena ix och d'a spuertail jun lugar Yicñej Jehová Yaji, nab'a oro q'ueen. ²² Syalelc'ochi, masanil yol templo chi', nab'a oro ix aji. Nab'a oro pax ix aj jun altar ay d'a spatiquelta sti' jun lugar Yicñej Dios Yaj chi'.

²³ Ix yac'pax b'ojoc chab' yechel querubín viñ d'a te' olivo, ix ochcan d'a jun lugar Yicñej Jehová Yaji. Nañal yoil metro ix ajq'ue schaarñil junjun. ²⁴ Chab' metro yed' 25 centímetro ix ajel jeñan junjun sc'axil, yuj chi' nañal yoil metro ix ajel jeñan sc'axil junjun eb' querubín chi' schab'il. ²⁵ Lajanñej yajel jeñan sc'axil eb' chi' schavañil, lajan pax yilji eb'. ²⁶ Nañal yoil metro ix ajq'ue schaarñil steel junjun eb'. ²⁷ Ix ac'jioch yechel eb' querubín chi' d'a yol jun lugar Yicñej Jehová Yaji. Jeñanel sc'axil junjun eb', yuj chi' junjun

sñi' sc'axil eb' sc'och tenan d'a junjun spac'ul yool chi'. Axo junjunxo sc'axil eb' schalaj sb'a d'a snañal yol jun lugar chi'. ²⁸ Ix ac'chajoch q'uen oro jay yaj stenchaj d'a spatictac eb' querubín chi'. ²⁹ D'a masanil sattac spac'ul yol chab' cuarto ay d'a yol templo chi', ix ac'jioch yechel querubín, yechel te' palma yed' yechel xumaac yelvanub'oc. ³⁰ Ix ac'jipaxem q'uen oro jay yaj d'a yib'añ te' chemte' ayem d'a yol cuarto chi' schab'il. ³¹⁻³² A te' spuertail jun lugar Yicñej Jehová Yaj chi', chab' yaj te'. B'ob'il te' d'a te' olivo, axo yelvanub' te' yoch'b'ilocho, aton yechel querubín, te' palma yed' xumaac. A te' puerta chi' yed' yelvanub', ix ac'jioch q'uen oro d'a te' yed' d'a te' smarcoal te' liñjab'q'uei yed' d'a chab' te' utz'el tz'aj schaan sb'a d'a yib'añ te' puerta chi'. ³³⁻³⁴ Ix ac'jipaxoch te' smarcoal sti' templo chi', añeja' a d'a te' olivo b'ob'il te', tojol ix ajec' c'atan te'. Axo te' spuertail ix och chi', a d'a te' taj ix b'oji te', chab' jeñan ix aj te'. Junjun jeñan te', añejtona' liñanpax tz'aj spacchaj snañal te'. ³⁵ Ix yoch'jipaxoch yelvanub' te': Aton yechel querubín, yechel te' palma yed' yechel xumaac. Ix ac'jipaxoch q'uen oro d'a te'. ³⁶ Ix b'ochajpaxoch smuroal templo chi', ix ec' oyan d'a spatictac. Ox tzol q'uen q'ueen tzeyb'il slatz'jiq'uei, axo d'a yib'añ q'ueen tz'ec' te' c'ute', ichañej chi' ix aj sq'uei. ³⁷ Ix el yich yac'jiem yich stemplo Jehová d'a uj Zif ayic schañil ab'il yoch viñaj Salomón reyal. ³⁸ Axo d'a svajxaquil uj scuchan Bul, ayic yuxluchil ab'il yoch viñ reyal, ix b'oe'l jun templo chi' smasanil, icha val yaj yechel b'ob'ilcani. Uque' ab'il ix yac' sb'oi.

7

Juntzañxo pat ix sb'o viñaj Salomón

¹ Ix sb'opaxq'ue spalacio viñaj Salomón chi', 13 ab'il ix yac' viñ sb'oani. ² Ix sb'oanpaxq'ue jun nivan pat viñ, te levan ix aj yool. Ix yac'an scuch viñ Spatil Te Te' yic Líbano. 45 metro ix aj sc'atul, 22 metro yed' nañalxo ix aj yol schiquin, 13 metro yed' nañalxo ix ajq'ue schaañil. Chañ tzol ix ajoch yoyal, nab'a c'ute'. Axo d'a sjolomtac te' oy chi', ix ec' te' patzab' nab'a c'ute'. ³ A juntzañ te' patzab' chi' 45 te', ox tzol ix ajec' te', 15 te' d'a junjun tzol. Axo d'a yib'añ te' ix b'at te' nab'a c'ute' ix och yib'añoc jun pat chi'. ⁴ Ox tzol ix ajq'ue sventenail d'a junjun spac'ul. Q'uelc'umb'a ix aj juntzañ ventena chi'. ⁵ Oxox sti' aycan d'a junjun yol schiquin. Añeja' q'uelc'umb'a ix aj junjun. A smarcoal spuertail yed' sventenail, tojol ix ajec' c'atan d'a yib'añ. ⁶ Ix b'opax junxo nivan pat, 22 metro yed' nañalxo ix aj sc'atul, 13 metro yed' nañalxo ix aj yol schiquin. Ix yac'an scuch viñ Yoyal Pat. Axo d'a stentail ayoch yoyal yed' yib'añ. ⁷ Ix sb'oanpax junxo pat viñ b'aj sch'olb'itaj eb' anima. Añeja' te' c'ute' ix och d'a sattac d'a yool chi'. Ix b'atñej d'a yich masanto ix q'uec'och d'a yalañ te' patzab'.

⁸ Axo pax b'aj cajan viñaj Salomón chi' d'a spalacio, a d'a spatic jun pat b'aj sch'olb'itaj eb' anima chi' ay. Lajanñej ix aj sb'o icha ix aj sb'o juntzañ pat chi'. Ix yac'anpax b'ojoc junxo pat yic ix yetb'eyum viñ, aton ix yisil viñ sreyal Egipto. Lajan ix aj sb'o icha ix aj yic viñ. ⁹ A masanil juntzañ pat chi', icha ix aj scot d'a yich, icha chi' ix aj

sq'uec'och d'a schon. Icha chi' ix ajpax yamaq'uul. A q'uen q'ueen ix laj och d'ay te vach' yaj q'uen stzeychaji icha yaj yechel. A q'uen ix checlajcan d'a spatic yed' d'a yool, polb'il q'uen d'a q'uen polum q'ueen. ¹⁰ Añeja' q'uen ix can d'a yich, a q'uen q'ueen te vach' yaj sb'oi, a q'uen ix can d'ay, te nivac q'ueen. Ay q'uen nañal yoil metro sc'atul, ay pax q'uen oxex' metro yed' 60 centímetro sc'atul. ¹¹ A d'a yib'añ q'uen yich chi', ix och q'uen q'ueen tzeyb'il icha val yaj yechel. Ix ochpax te' c'ute' jochb'il yed' q'uen q'ueen. ¹² A d'a spatictac jun nivan amac' chi', ix och ox tzol q'uen q'ueen. Axo d'a yib'añ q'ueen ix ochpax jun tzol te' patzab' nab'a c'ute'. Ichañej chi' ix aj sq'ue d'a chañ, icha ix aj sb'o jun ix och d'a spatictac templo yed' pax jun ix b'o d'a yolelul sti' templo chi'.

*Ix ac'ji smunlajel viñaj Hiram
(2Cr 2.13-14; 3.15-17)*

¹³ Ay jun viñ aj Tiro scuch Hiram ix yavtejcot viñaj rey Salomón chi'. ¹⁴ A jun viñ chi', yune' viñ jun ix chamnac yetb'eyum d'a yiñtilal Neftalí, aj Tiro viñ smam viñ, te jelan viñ sb'oan q'uen bronze. Añejtona' te jelan pax spensar viñ, yojtac viñ sb'oan yalñej tas munlajelal d'a q'uen bronze chi'. Yuj chi' ix avtajcot viñ yic smunlaj viñ d'a viñaj rey Salomón sb'oan juntzañ tas nab'a bronze. ¹⁵ Ix sb'o chab' nivac oy viñ, nab'a bronze ix aji, vajxaque' metro steel junjun, nañal svaquil metro ix aj b'alan spatic junjun. ¹⁶ Ix sb'oanpax chab' sjolom chab' oy chi' viñ. A steel juntzañ sjolom chi', chab' metro yed' 25 centímetro ix aji. ¹⁷ A d'a spatictac chab' sjolom chi' ix ac'jioch q'uen

cadena bronze, icha q'uen malla yaj q'uen sb'oi. Uque' ayoch d'a junjun sjolom chi'. ¹⁸ Ix sb'opax cha tzol icha yechel sat te' granado viñi. Ix och d'a juntzañ cadena chi' yic tz'och d'a spatit junjun sjolom oy chi'. Lajanñej ix aj schab'il. ¹⁹ A juntzañ jolom oy chi', ay am chab'oc metro ayq'uei, lajan yilji icha añ chochol. ²⁰ A chab' sjolom juntzañ oy chi' c'olan c'olan yaji. Axo d'a yib'añ, ata' ayq'ue junxo icha añ chochol chi'. A b'aj tz'emul q'uen cadena d'a spatitac jun c'olan c'olan chi', ata' ayoch 200 yechel sat te' granado, cha tzol yajochi. ²¹ Ix yac'och chab' oy viñaj Hiram chi' d'a sat templo chi'. Ayic ix yac'anem viñi d'a yed'tal, ay jun ix can d'a co q'uexañ ayic tzoñ och d'a yol templo chi', Jaquín ix yac' viñi sb'iej. Axo junxo oy chi' ix can d'a co vach', Boaz ix yac' viñi sb'iej.^{7.21} ²² A sjolom juntzañ oy chi', lajan yilji icha xumaquil añ chochol. Icha chi' ix aj juntzañ oy chi' sb'oan viñaj Hiram chi'.

A masanil tastac ay d'a templo

(2Cr 4.1—5.1)

²³ Ix lajvi chi', ix sb'oan jun nivan pila nab'a bronze viñaj Hiram chi', yic b'aj smolchaj a a'. Suyansuyan ix aji, nañal yoil metro ix aj slevanil sat. Axo ix ajq'ue schañil steel, chab' metro yed' 25 centímetro ix aji, axo ix aj setan smasanil, 13 metro yed' nañalxo. ²⁴ A d'a yalañ sti' jun pila chi', ayoch chab' tzol yechel sattac te te' icha yilji te' tzima. Lajuñe' ix och d'a junjun 45 centímetro, junñej ix aj sb'o yed' jun pila chi'. ²⁵ A

7.21 **7:21** A jun lolonel Jaquín, syalelc'ochi "A Dios ix b'oanemi". Axo jun lolonel Boaz, syalelc'ochi "A d'a Dios ay yipalil".

jun pila chi' b'achanem d'a yib' snañal juntzañ yechel noc' mam vacax nab'a bronce. A juntzañ yechel noc' chi', oxe' q'uelanb'at d'a stojolal sur, oxe' q'uelanb'at d'a stojolal norte, oxe' q'uelanb'at d'a stojolal b'aj sjavi c'u, oxe' pax q'uelanb'at d'a stojolal b'aj tz'em c'u. A yoc juntzañ yechel vacax chi' aycanoch d'a yalañ jun pila chi'. ²⁶ A jun pila chi' nab'a bronce ix aji, chañec'ab'il spinal. Nivan yajel pechan sti' icha yilji xumaquil añ chochol. A d'a yol jun pila chi', tz'em 44 mil litro a a'.

²⁷ Ix sb'oanpax lajuñe' carreta viñ, nab'a bronce ix aj junjun. Jun metro yed' 80 centímetro ix aj spac'ul scharñil, jun metro yed' 35 centímetro ix ajq'ue steel. ²⁸ A juntzañ carreta chi', icha tic yaji: Ay chañe' smarcoal, macan yoltac sat smarcoal chi'. ²⁹ A d'a sat juntzañ chi' ayoch yechel noc' choj, noc' toro yed' yechel querubín. A d'a yib'añ yed' d'a yalañ juntzañ yechel chi', ata' ayoch yelvanub' smarcoal chi'. ³⁰ Junjun carreta chi' ay chañe' syantail nab'a bronce, chab' q'uen q'ueen c'atanec' d'a yalañ syaman syantail chi'. A d'a scharñil schiquintac juntzañ carreta chi' d'a yib'añ, ay syamnum'al nab'a bronce, a syaman jun yune' pila ayem d'a yol jun carreta chi'. A juntzañ syamnum' chi' ayoch yelvanub'. ³¹ Axo d'a yol jun carreta chi', ayem jun icha nivan tubo, 45 centímetro scharñil ayq'ueta d'a yib'añ sti' juntzañ carreta chi'. Aypaxoch yelvanub' spatictac jun nivan tubo chi', axo scharñ pac'añil jun carreta chi', mañ setansetanocljaj. ³² A chañe' syantail chi' ayoch d'a schiquintac scharñil. Axo pax juntzañ q'uen q'ueen syaman syantail chi', yaman yaj q'uen yed' smarcoal chi'. A syantail chi', 70 centímetro yaj

setan. ³³ Lajan yaj sb'o juntzañ syantail chi' icha yic carruaje yic oval. A junjun syantail chi' yaman yaj yed' q'uen q'ueen ayoch b'aj ay yolani, nab'a bronze, junñej yaj setan. ³⁴ A charie' syamnub'al d'a schiquintac carreta chi', junñej yaj yed' smarcoal junjun carreta. ³⁵ A d'a yib'añ carreta chi', ay junxo setanoch d'a spatist'í, 23 centímetro yajq'ue schaani. A jantac tas ayoch d'a junjun carreta chi', junñej yaj sb'o smasanil. ³⁶ A d'a spac'ultac yoltac smarcoal chi', ix yac'och yechel querubín viñaj Hiram chi' d'ay, noc' choj yed' te' palma. Ix ochñej yelvanub' chi' d'a spatictac smasanil. ³⁷ Icha chi' ix aj sb'o lajuñe' carreta chi', lajanñej ix aj smasanil, lajanñej yechel, lajanñej pax yilji.

³⁸ Ix sb'oanpax lajuñe' yed'tal a' yic juntzañ carreta chi' viñ, nab'a bronze ix aji. Lajanñej yechel smasanil. Jun metro yed' 80 centímetro yool junjun, 800 litro am a' tz'em d'a yool. Junjun ay q'ue d'a yib'añ scarretail. ³⁹ Oye' juntzañ carreta chi' ix can d'a stojolal co vach' d'a templo, oye' pax ix can d'a stojolal co q'uexañ. Axo jun nivan pila, a d'a co q'uexañ coch d'a templo chi' ix cani, d'a stojolal b'aj sjavi c'u.

⁴⁰ Ix lajvi chi' ix sb'oanpax juntzañ chen, q'uen pala yed' nivac uc'ab' viñaj Hiram chi'. Icha val chi' ix aj slajvi sb'o smasanil juntzañ ix schec viñaj rey Salomón b'ojoc yicoc stemplo Jehová.

⁴¹ Aton masanil juntzañ tic ix checji sb'o viñaj Hiram: Chab' nivac oy, chab' sjolom oy chi', juntzañ q'uen cadena icha q'uen malla nab'a bronze ayoch d'a spatictac jolom oy chi', ⁴² yed' pax 400 yechel sat te' granado ayoch d'a juntzañ cadena

chi'. Cha tzol yajoch d'a spatictac chab' jolom oy chi'. ⁴³ Lajuñe' carreta cuchjinac lajuñe' yed'tal a', ⁴⁴ jun nivan pila, lajchave' yechel mam vacax cuchjinac, ⁴⁵ juntzañ q'uen chen, juntzañ q'uen pala yed' juntzañ q'uen nivac uc'ab'.

Masanil juntzañ yamc'ab' tic ix sb'o viñaj Hiram d'a viñaj rey Salomón yicoc stemplo Jehová, nab'a bronze to copopi yilji. ⁴⁶ Ix schec viñ rey chi' b'ojoc d'a moldeal d'a yac'lical sti' a' Jordán d'a lum b'aq'uech luum, d'a scal snañal Sucot yed' Saretán. ⁴⁷ Te tzijtum yamc'ab' nab'a bronze, yuj chi' majxo yechtej viñaj rey Salomón chi' jantac yalil q'uen bronze chi' ix c'anchaji.

⁴⁸ Ix schecanpax viñ rey chi' b'ojoc masanil juntzañxo yamc'ab' nab'a oro d'a yol stemplo Jehová: Jun altar, jun mexa b'aj tz'ac'jiem ixim pan d'a yichañ Jehová, ⁴⁹ juntzañ b'achnub' candil yed' yelvanub' icha yechel xumaac, aton ayoch d'a yichañ lugar Yicñej Jehová Yaji. Ay oye' d'a stojolal co vach', ay oyexo d'a stojolal co q'uexañ, juntzañ candil, juntzañ yamlab', ⁵⁰ juntzañ copa, juntzañ q'uen ic'lab'el stañil b'aj ayoch sc'ac'al candil, juntzañ nivac uc'ab', juntzañ nivac cuchara yed' juntzañ chaynub' yic incienso. Masanil juntzañ chi' nab'a oroñej. Axo q'uen visagre ayoch d'a spuertail jun lugar Yicñej Jehová Yaji, aton d'a yol templo yed' pax yic spuertail templo chi', nab'a oroñej.

⁵¹ Ayic ix b'oel masanil tas ix schec viñaj Salomón b'ojoc yic stemplo Jehová, ix schecan viñ ic'job'at masanil q'uen oro, q'uen plata yed' juntzañ yamc'ab' yac'naccan viñaj David smam

viñ d'a Jehová. Ix schecan viñ sic'chajcan d'a yol juntzañ pat ay d'a spatictac templo b'aj sic'chaj tas tz'ochcan yicoc Jehová.

8

Ic'b'ilb'at te' scaxailtrato d'a yol templo (2Cr 5.2-14)

¹⁻² A te' scaxail strato Jehová, ayec' te' d'a schoñab' viñaj David scuchan Sion. Axo viñaj Salomón ix naani to syic'b'at te' viñ d'a yol templo yacb'an molanec' masanil eb' anima d'a Jerusalén yuj snaancot q'uiñ chinama eb' d'a yuquil uj scuchan Etanim. Yuj chi' ix smolb'an masanil eb' yichamtac vinaquil choñab' Israel viñ, eb' yajal yaj d'a junjun yirñtilal eb' yed' eb' sat yaj d'a junjun macañ eb'. ³⁻⁴ Axo eb' sacerdote yed' juntzañxo eb' levita ix ic'anb'at te' caxa chi' yed' c'apac mantiado b'aj sch'ox sb'a Jehová yed' masanil yamc'ab' ayoch d'a yool chi'. ⁵ Axo viñaj Salomón chi' yed' masanil eb' yetchoñab' Israel molanec' chi', ix b'ab'laj eb' d'a yichañ te' caxa chi'. Yacb'an van sb'at eb', mañxo b'ischajb'enoc jantac noc' calnel yed' noc' vacax ix yac' eb' silab'oc d'a Jehová. ⁶ Ix lajvi chi', ix yic'anb'at te' caxa chi' eb' sacerdote d'a yol templo masanto d'a yol jun lugar Yicñej Jehová Yaji, d'a snañal chab' yechel querubín. ⁷ Jeñanb'at sc'axil chab' yechel querubín chi' d'a yib'añ b'aj ix ac'jioch te' caxa chi'. A sc'axil eb' ayoch yeñuloc te' caxa chi' yed' te' sb'achnub'al. ⁸ A te' regla ayoch sb'achlab'iloc te' caxa chi', najat steel te'. Scheclajelul sñi' te' d'a junxo cuarto ay d'a satelta, palta mañxo chequeloclay te' d'a stieli. Ata' ix

canxoñej te' caxa chi' d'a junelñej. ⁹ Malaj junocxo tas ayem d'a yol te' caxa chi', añej val chab' pachañ q'uen q'ueen yac'naccanem viñaj Moisés d'a yol te' d'a Horeb, aton q'uen b'aj tz'ib'ab'ilcanoch strato Jehová yed' eb' israel ayic yelnaccot eb' d'a Egipto.

¹⁰⁻¹¹ Ayic ix elixta eb' sacerdote d'a yol templo chi', ix b'ud'jiel yol chi' yuj yasunal stziquiquial Jehová. A yuj jun asun chi', majxo yal-laj smunlaj eb' d'a yool chi'.

*Ix ac'jicanoch templo yicoc Jehová
(2Cr 6.1—7.10)*

¹² Ix lajvi chi', ix lesalvi viñaj rey Salomón, ix yalan viñ icha tic:

Mamin Jehová, ix ala' to d'a scal q'uc'alq'uinal ayach.

¹³ Palta ix in b'oq'ue jun a pat b'aj vach' tzach aji. Ix in b'o jun a pat yic tzach cajnaj d'ay d'a junelñej, xchi viñ.

¹⁴ Ix lajvi chi' ix meltzajb'at q'uelan viñ rey chi' d'a masanil eb' israel liñjab'och ta', ix sc'anan svach'c'olal Dios viñ d'a yib'añ eb'. ¹⁵ Ix lajvi chi' ix yalan viñ: Aljocab' vach' lolonel d'a Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic, yujto toxo ix elc'och tas yalnaccan d'a viñ in mam viñaj rey David.

¹⁶ Ayic yalannac icha tic: Atax vic'annaquetla eb' in choñab' d'a Egipto, mantalaj b'aj tzin siq'uel junoc choñab' d'a e cal b'aj sb'ojiq'ue junoc in pat b'aj tzin cajnaji. Añej viñaj David ix in siq'ueli yic tz'och viñ reyal d'a scal eb' in choñab' Israel tic, xchi Jehová chi'. ¹⁷ A viñ in mam chi', snib'ejnac viñ sb'oq'ue junoc templo yuj snivanil yelc'och Jehová co Diosal. ¹⁸ Palta yalnac Jehová d'a viñ

icha tic: A jun tza na' chi' te vach', tza b'oq'ue junoc in pat alani, ¹⁹ palta mañocachlaj ol a b'oq'uei, ato junoc uninal ol b'oanq'ueoc, xchi d'a viñ.

²⁰ Yuj chi', a ticnaic tz'elc'och tas yalnac Jehová chi'. Icha val ajnac yalan chi', icha val chi' ix aj yelc'ochi. A in ix in ochcan sq'uexuloc viñ in mam chi', ix in och sreyaloc co choñab' tic, yuj chi' ix in b'oq'ue jun templo b'aj tz'och ejmelal d'a Jehová co Diosal. ²¹ A d'a yool chi' ix in b'ocan jun lugar b'aj tz'aj te' scaxail trato sb'onac Jehová yed' eb' co mam quicham ayic yic'annaquelta eb' d'a Egipto, xchi viñ.

²² Ix lajvi chi' ix c'och liñan viñ d'a stz'ey yaltar Jehová d'a yichañ masanil eb' choñab' israel, ix yic'ancharñ sc'ab' viñ, ²³ ix yalan viñ icha tic: Mamin Jehová co Diosal, malaj junocxo Dios lajan ed'oc d'a satchaañ yed' d'a sat luum tic, yujto tzaq'uelc'och a trato. Tzac'an a vach'c'olal d'a mach sc'anab'ajan d'a smasanil sc'ool tas tzala'.

²⁴ Toxo ix aq'uelc'och tas alnaccan d'a viñ in mam viñ a checab' aj David. Mañ toñejoc alnac, palta a d'a jun c'u tic ix elc'och tas alnaccan chi'. ²⁵ Yuj val chi', Mamin Jehová co Diosal, elocab'c'och tas alnac d'a viñ in mam chi' to ayñej yiñtilal viñ ol och d'a yol sdespacho, añej tato tzach sc'anab'ajej eb', icha val ajnac sc'anab'ajan viñ in mam chi'.

²⁶ A ticnaic jun, ach Jehová co Diosal, elocab'c'och tas alnaccan d'a viñ a checab' chi'.

²⁷ Palta, ¿yel am val Mamin ol ach cajnaj d'a sat luum tic? Ina to max yab'laj satchaañ b'aj syal a cajnaji, ocxom val jab' pat ix in b'oq'ue tic d'ayach. ²⁸ Vach'chom icha chi' ach in Diosal, palta maclej ab' in lesal yed' tas tzin c'an d'ayach, ab'

tas sval d'ayach a in a checab' in tic. ²⁹ Tzin c'an val d'ayach to max iq'uel a sat d'a junjun c'u yed' d'a junjun ac'val d'a templo tic, jun ix ala' to a d'ay ol ach b'inajoc. ³⁰ Maclej val in lesal a in a checab' in tic yed' yic eb' a choñab' tic. Ayic tzoñ lesalvi d'ayach tzoñ cot q'uelan d'a stojolal jun a templo tic, comonoc tzab' d'a satchaari b'aj cajan ach, tzac'an lajvoc co chucal d'a quib'ari.

³¹ Q'uinoloc ay junoc mach tz'ac'jioch d'a yib'ari to ix och smul d'a junoc yetanimail, tz'ic'jicoti yic syac'an sti' d'a yichari altar d'a jun templo tic, ³² comonoc tzab' d'a satchaari, tza ch'olb'itan d'a stojolal mach ay smul, tom a jun mach tz'ac'jioch d'a yib'ari chi', mato a jun mach tz'ac'anoch d'a yib'ari chi'. A achocab' tzac' syaelal jun mach ay smul chi', axo pax jun mach malaj smul chi' jun, a achocab' tzac' checlajoc to malaj smul.

³³ Q'uinoloc ay b'aj tzoñ yac' ganar eb' cajc'ool yujto ix och co mul d'ayach, tato sco na co b'a, scalan co b'a d'ayach, sco c'anan nivanc'olal co b'a d'ayach d'a jun a templo tic, ³⁴ comonoc tzab' d'a satchaari, tzac'an nivanc'olal co mul. Tzac'an meltzaj eb' tz'ic'jib'at d'a ch'oc choñab'il d'a co lum tic, aton lum ac'naccan d'a eb' co mam quicham.

³⁵ Q'uinoloc maxtzac yac' riab' yujto ix och co mul d'ayach, palta tato elarichamel tzoñ lesalvi d'ayach d'a stojolal jun templo tic, scalan co b'a d'ayach, sco naan co b'a yuj co mul chi' yuj yaelal tz'och d'a quib'ari chi', ³⁶ comonoc tzab' d'a satchaari tas scal a ori a checab' ori tic to a choñab' ori. Tzac'an lajvoc co mul chi', tza ch'oxan junoc b'eyb'al vach' yic sco b'eyb'alej. Slajvi chi' jun,

tzac'ancot ñab' d'a yib'añ lum luum ix ac' d'ayoñ a choñab' oñ tic.

³⁷ Q'uinaloc sjavi vejel d'a co luum tic, ma junoc ilya, ma stacjiel tastac yuj c'ac', ma sjavi noc' c'ulub', ma junocxo macañ noc' noc' d'a cavb'en, ma tz'em tz'aub' d'ay, ma sjavi oyan eb' ajc'ol d'a co choñab' tic, ma junocxo yalñej tas sjavi d'a quib'añ, ³⁸⁻³⁹ sco nib'ej to tzab' tas sco c'an a oñ a choñab' oñ tic. Ma yalñej mach tz'avaj d'ayach yujto snachajel cuuj to van cab'an syail yuj co mul, ayic sco mojb'ancot co c'ab' d'a stojolal jun templo tic, comonoc tzab' co lesal chi' d'a satchaañ b'aj ayach. Tzac'an tup co mul, tzoñ a colani yed' oñ a ch'olb'itani, axo ac'an spac chi' d'ayoñ ato syala' tas caji, yujto ojtac tas ay d'a co pensar junjun oñ.

⁴⁰ Tato icha chi', ol ach co c'anab'ajej co masanil yacb'an pitzan oñ d'a sat lum luum ac'nac tic d'a eb' co mam quicham.

⁴¹⁻⁴² Ol yab'ñej eb' ch'oc choñab'il snivanil elc'ochi yed' jantac a vach'c'olal tzac' d'ayoñ a oñ a choñab' oñ tic, yuj chi' ay eb' ol javoc yic tz'och eb' ejmelal d'ayach. Q'uinaloc ay junoc eb' scot d'a najat yic syac'an lesal d'a stojolal jun templo tic, ⁴³ comonoc tzab' tas syal chi' d'a satchaañ b'aj ayach. Tzac'an tas sc'ana' yic vach' tzach yojtaquejel masanil choñab', tzach sc'anab'ajan eb' icha tz'aj ach co c'anab'ajan a oñ a choñab' oñ tic. Icha chi' snachajel yuj eb' to a jun templo ix in b'oq'ue tic ico'.

⁴⁴ Q'uinaloc a oñ a choñab' oñ tic tzoñ b'at cac' oval yed' eb' cajc'ool, yalñej b'ajtil tzoñ a checb'ati, tato tzoñ lesalvi d'ayach d'a stojolal jun a choñab' sic'b'ilel tic uuj yed' d'a stojolal jun templo ix in

b'ocanq'ue tic d'ayach, ⁴⁵ comonoc tzab' co lesal chi' d'a satchaani, tzac'anelc'och tas sco c'an chi'.

⁴⁶ Ayic ol och co mul d'ayach a ori a choñab' ori tic, (yujto malaj junoc anima max och smul), ol ori ac'anoch d'a yol sc'ab' eb' ajc'ool, tzoñ yic'anb'at eb' d'a ch'oc choñab'il d'a lac'an, ma najat yuj yoval a c'ool. ⁴⁷⁻⁴⁸ Tato sco na co b'a d'a smasanil co c'ool yed' co pensar, ayic ayoñec' d'a juntzañ ch'oc choñab'il chi', tato sco c'an nivanc'olal co b'a d'ayach yujto snachajel cuuj to ix och co mul, axo tzoñ lesalvicot d'a stojolal lum luum ac'nac d'a eb' co mam quicham, aton jun choñab' sic'b'ilel uj b'aj ix in b'oq'ue jun templo tic d'ayach, ⁴⁹ comonoc tzab' co lesal yed' tas sco c'an d'ayach b'aj ayach ec' d'a satchaani chi', tza b'oan yaj d'ayoñ. ⁵⁰⁻⁵¹ Tzac'an lajvoc co mul tz'och d'ayach yed' co pital a ori a choñab' ori tic. Tza q'uexan spensar eb' tzoñ ic'anb'at chi' yic tz'oc' sc'ol eb' d'ayoñ, yujto a choñab' caji, ic ori. A ach ic'nac ori elta d'a Egipto b'aj ayori och d'a syaelal.

⁵² Yuj chi' jun Mamin, ab' val in lesal a in a checab' in tic yed' slesal eb' vetchoñab' israel tic yujto ic ori. Maclej val ab' Mamin Jehová ayic tzoñ lesalvi d'ayach. ⁵³ Yujto a ach ori a sic'naquel d'a scal juntzañxo choñab' d'a yolyib'añq'uinal tic yic tzoñ ochcan icoc, icha val utej a checannac yal viñ a checab' aj Moisés, ayic ic'annaqueta eb' co mam quicham d'a Egipto, xchi viñaj Salomón chi' d'a slesal.

⁵⁴ Cumanem viñ d'a stz'ey altar, ayq'ue sc'ab' viñ d'a satchaani ayic ix lesalvi viñ chi'. ⁵⁵ Ix lajvi chi', ix q'ue vaan viñ, ix yalan vach' lolonel viñ d'a yib'añ eb' yetisraelal chi', te chaani ix yal viñ icha

tic: ⁵⁶ Aljocab' vach' lolonel d'a Jehová ix ac'an junc'olal d'ayoñ, icha ajnac yalancani. Masanil tas vach' yalnaccan cuuj d'a viñaj Moisés schecab', ix elc'ochi.

⁵⁷ Ayñejocab' ec' Jehová co Diosal qued'oc, icha ajnac ec' yed' eb' co mam quicham. Malajocab' b'aq'uiñ tzoñ yactejan co ch'ocoj.

⁵⁸ Yac'ocab'och Jehová d'a co pensar to sco c'anab'ajej sc'ayb'ub'al yed' schecnab'il, aton juntzañ schecnac sc'anab'ajej eb' co mam quicham. ⁵⁹ Masanil tas ix in c'an d'a Jehová co Diosal, naanñejocab' yuuj d'a masanil tiempo. Aocab' tzin tañvan a in schecab' in tic yed' a oñ schoñab' oñ tic yalñej tas sjavi d'a quib'añ d'a junjun c'u, ⁶⁰ yic vach' syojtaquejel masanil choñab' d'a yolyib'arñq'uinal tic to a Jehová añej Dios, malaj junocxo. ⁶¹ Yuj chi', añejocab' d'a Jehová b'aj scac'och co c'ool, sco c'anab'ajan sc'ayb'ub'al yed' schecnab'il, icha sco c'ulej ticnaic, xchi viñ.

⁶² Ix lajvi chi', ix yac'an silab' viñ yed' masanil choñab' Israel d'a Jehová. ⁶³ Ay 22 mil noc' vacax yed' 120 mil noc' calnel ix yac' viñ silab'il d'a Dios yuj sch'oxan sjunc'olal yed'oc.

Icha chi' ix aj yochcan jun templo chi' d'a yopisio yuj viñaj Salomón chi' yed' masanil choñab'. ⁶⁴ A d'a jun c'u chi' ix sic'canel snañal yol yamaq'uil templo viñ rey chi' yic sñusjitz'a noc' silab', sat avb'en tz'ac'ji ofrendail yed' xepual noc' silab' yic sch'oxan sjunc'olal eb' yed' Jehová, yujto a jun al-tar nab'a bronze ay d'a yamaq'uil templo chi', max yab'laj yujto te nivan juntzañ silab' chi' tz'ac'ji.

⁶⁵ A d'a jun tiempoal chi', uque' c'ual ix och q'uiñ yuj viñaj rey Salomón chi' yed' masanil choñab' d'a yichañ Jehová. Te tziytum anima ix molchaji. Ix laj cot eb' d'a masanil yol smacb'en Israel, vach'chom te najat ichato d'a smojonal Hamat d'a norte masanto pax d'a a a' smojonal yed' Egipto d'a sur. Ayic ix lajvi uque' c'ual q'uiñ chinama chi', ix schaañel yich uquexo c'ual q'uiñ chi' eb', yuj chi' chab' semana ix yac' q'uiñ chi' eb'. ⁶⁶ Axo yic ix lajvi q'uiñ chi' jun, ix tac'ajcan eb' anima chi' yuj viñaj rey Salomón chi'. Ix yalanpax vach' lolonel eb' d'a viñ. Ix lajvi chi' ix pax eb' d'a spat. Ix te tzalaj eb' yuj masanil tas vach' ix sc'ulej Jehová yed' viñ schecab' aj David yed' eb' schoñab' Israel.

9

A strato Jehová yed' viñaj Salomón (2Cr 7.11-22)

¹ Ayic ix lajvi sb'oel stemplo Jehová yuj viñaj rey Salomón chi' yed' spalacio viñ yed' pax juntzañxo tas snib'ej viñ sb'o'o, ² ix sch'oxanxi sb'a Jehová d'a viñ d'a schaelal, icha aj sch'oxan sb'a d'a viñ d'a choñab' Gabaón. ³ Ix yalan Jehová chi' d'a viñ: Ix vab' tas ix al d'a a lesal yed' masanil tas ix a c'ana'. Ix vac'canoch jun templo ix a b'o tic vicoc yic vach' a d'ay ol ochñej ejmelal d'ayin. Ol in tañvejñej jun templo tic, ol in ajñej ec' d'ay d'a masanil tiempo. ⁴ Yuj chi', tato vach'ñej ol utej a b'a d'ayin d'a smasanil a c'ool, icha yutejnac sb'a viñaj David a mam, tato tzin ac'och yipoc a c'ool, tojolñej tzutej a b'a, tza c'anab'ajan masanil tas ix vac' a c'ulej, tza c'anab'ajan in c'ayb'ub'al yed' in

checnab'il, ⁵ a opisio tic ol b'eyñejb'at d'a eb' iñtilal icha ajnac valan d'a viñ a mam chi', ayic valannac d'a viñ icha tic: Ayñej iñtilal ol och reyal d'a scal eb' choñab' israel, xin chi d'a viñ. ⁶ Palta tato a ach tic yed' eb' iñtilal ol eyiq'uel e b'a d'a in patic, mañ ol e c'anab'ajej in checnab'il yed' in c'ayb'ub'al ix vac' e c'anab'ajej, axo d'a comon dios ol ex och ejmelal, ol eyalan e b'a d'ay, ⁷ ol ex viq'uel d'a sat lum luum vac'nac tic d'ayex. Axo jun templo ix in sic'canoch vicoc tic, ol in patiquejcaneli, ol ex b'uchjoc yuj masanil nación. ⁸ A jun templo te vach' yilji tic ticnaic, toxoñej ol q'uecan juyan q'uen sq'ueenal. Yuj chi' a eb' ol ec' d'a stz'ey, ol stzetzej eb', ol laj yal-lan eb' d'ay junjun: ¿Tas yuj icha tic ix utaj jun choñab' yed' jun templo tic yuj Jehová? xcham eb'. ⁹ Axo ol yalan eb' anima chi' icha tic: A eb' israel tic, ix yiq'uel sb'a eb' d'a spatic Jehová sDiosal, aton jun ic'annaquelta eb' smam yicham eb' d'a Egipto. Axo ticnaic a juntzañ comon dios ix yac'och eb' d'a sc'ool, ix ochpax eb' ejmelal d'ay, yuj chi' a sDiosal eb' chi' ix ac'ancot jun chucal tic d'a yib'añ eb', xcham eb' anima chi', xchi Jehová d'a viñaj Salomón chi'.

Juntzañxo tas sb'onac viñaj Salomón
(2Cr 8.1-18)

¹⁰ A viñaj Salomón chi', 20 ab'il ix yac' viñ sb'oanq'ue chab' nivac pat, aton stemplo Jehová yed' pax spalacio viñ. ¹¹ A viñaj Hiram sreyal Tiro ix ac'ancot ste'al juntzañ pat chi', aton te' c'ute', te' taj yed' jantac q'uen oro ix och d'ay. Yuj chi' 20 choñab' d'a yol smach'en Galaad ix yac' viñaj Salomón d'a viñaj Hiram chi'. ¹² Ayic ix xid'ec' viñaj

Hiram chi' yil juntzañ choñab' chi', maj schalaj sc'ool viñ. ¹³IX yalan viñ icha tic: Ach vamigo, ¿tas choñab'il juntzañ ix ac' tic d'ayin? xchi viñ. Yuj chi' a jun macañ lum luum d'a juntzañ choñab' chi', Cabul ix yac' viñaj Hiram chi' sb'iej luum, syalelc'ochi “Malaj vach' yochi”. ¹⁴Axo jantac q'uen oro ix yac' viñaj Hiram d'a viñaj Salomón chi' jun, ay am 90 quintaloc q'ueen.

¹⁵⁻²⁴A viñaj rey Salomón chi', ix yac' val pural viñ yoch eb' yinñilal eb' cananeo d'a munlajel, aton eb' maj yal satjiel yuj eb' israel ayic sjavinac eb' d'a Canaán chi'. A eb' chi' aton eb' amorreo, eb' hitita, eb' ferezeo, eb' heveo yed' eb' jebuseo. A juntzañ anima chi', checab' yaj eb', mañ yicoclaj sb'a eb'. Yuj smunlajel eb' ix sb'oq'ue spalacio viñ rey chi' yed' stemplo Jehová. Ix sb'oanpaxq'ue smuroal Jerusalén eb'. Ix svach' b'oan juntzañxo choñab' eb', aton Hazor, Meguido yed' Gezer yic syal scolan sb'a eb' d'a oval. (A d'a yalañtaxo a viñ sreyal Egipto yac'nac oval viñ d'a choñab' Gezer chi', yac'annac ganar viñ. Masanil eb' cananeo cajan ta' smilnaccham viñ, sñusannacpaxtz'a choñab' chi' viñ. A jun choñab' chi' ix yac' viñ d'a ix yisil ayic ix yic'lan sb'a ix yed' viñaj Salomón chi'. Axo viñaj Salomón chi' ix b'oanxiq'ue yuj smunlajel eb' cananeo chi'.) Ix sb'oanpaxq'ue choñab' Bet-horón eb' d'a yalañ yed' Baalat yed' Tadmor ay d'a tz'inan lum d'a yol yic Judá yed' juntzañxo choñab' b'aj smolchajcan tas tz'ab'laji yed' juntzañ choñab' b'aj ay noc' chej stoc'an carruaje yic oval. Ix sb'oanpaxq'ue masanil juntzañxo tas eb' ix schec viñaj Salomón sb'o eb' d'a Jerusalén, d'a Líbano yed' d'a smasanil yol smacb'en Israel chi'.

Añejtona' a eb' ix b'ud'an jun ch'olan d'a stojolal b'aj sq'ueul c'u d'a Jerusalén chi'. Ix sb'o jun tic eb' ayic toxo ix el ix yisil viñ sreyal Egipto, ix yetb'eyum viñaj Salomón d'a yol schoñab'can viñaj David, ix b'at cajnaj ix d'a spat ix sb'oq'ue viñaj Salomón chi'. Maj yac'laj plural eb' yetisraelal viñaj Salomón chi' smunlaji. A tas ix sc'ulej eb', 550 eb' ix ac'jioch yil juntzañ munlajel chi'. Ix och eb' yajalil yed' viñaj Salomón chi', ix ochpax eb' sat yajalil d'a eb' soldado, yajalil d'a carruaje yic oval yed' d'a eb' soldado sq'ue d'a yib'añ chej.

²⁵ Oxtaquel syac' silab' viñaj rey Salomón chi' d'a Jehová d'a junjun ab'il, aton silab' sñusjitz'a smasanil yed' silab' yic junc'olal yed' Dios. A d'a altar ix sb'oq'ue viñ yicoc Jehová, ata' ix yac' silab' chi' viñ. Ix schecanpax viñ ñusjoczt'a incienso d'a yichañ Jehová ayic ix lajvi sb'oel jun templo chi'.

²⁶ Ix schecanpax viñ b'ojoc juntzañ te' barco d'a Ezió-geber d'a slac'anil Elat, d'a sti' a' Chacchac Mar d'a yol yic Edom. ²⁷ A viñaj rey Hiram ix checancot juntzañ eb' smunlajvum, aton eb' te c'aynac yec' d'a yib'añ a' mar. Ix b'at eb' d'a yol te' barco chi' yed' eb' smunlajvum viñaj rey Salomón chi'. ²⁸ Ix c'och eb' d'a Ofir, ata' ix yic'cot 310 quintal q'uen oro eb' d'a viñaj rey Salomón chi'.

10

Ix javi ix sreinail Sabá yil viñaj rey Salomón (2Cr 9.1-12)

¹⁻² A ix sreinail choñab' Sabá, ix yab' specal ix to te b'inajnac viñaj rey Salomón yuj sjelanil syac' Jehová. Yuj chi' ix javi ix d'a Jerusalén, yic syilan ix

tato syal spacan juntzañ tas ajaltac sc'anb'ej ix d'a viñ. Tzijtum eb' schecab' ix yed'nac, yed'nacpax noc' camello ix. Al yaj noc' d'a perfume, d'a q'uen oro yed' d'a juntzañ q'uen q'ueen te vach' yilji. Ayic ix javi ix d'a yichañ viñaj rey Salomón chi', ix sc'anb'an ix tas snib'ej sc'anb'ej chi' d'a viñ. ³ Ix spacan viñ masanil tas ix sc'anb'ej ix chi', malaj val junoc tas sc'anb'ej ix chi' to maj nachaj spacan viñ. ⁴⁻⁵ Ix te sat sc'ol ix ayic ix yilan ix jantac sjelanil viñ, yuj spalacio viñ b'ob'il yuuj, yuj pax tas sva viñ d'a smexa yed' b'aj cajan eb' ayoch d'a yopisio yed' viñ. Ch'ocxo yilji pax spichul eb' schecab' viñ, eb' sb'achumalcot scopa viñ yed' juntzañ silab' sñustz'a viñ d'a stemplo Jehová. Ayic ix yilan juntzañ chi' ix, ix te sat sc'ool ix. ⁶ Yuj chi' ix yal ix d'a viñaj Salomón chi' icha tic: A tas ix vab' specal d'a in choñab' yuj masanil tastac tza c'ulej yed' a jelanil sb'inaji, a juntzañ chi' te yel. ⁷ Ayic manto vil juntzañ tic, max in chalaj vab'i, axo ticnaic ix vil yed' in sat, max c'ochlaj nañal juntzañ tic ix alji vab'i. A a jelanil yed' masanil tas ay d'ayach, yelxo val ec'to d'a yichañ icha tas ix vab' chi'. ⁸ Te vach' yic eb' anima smunlaj d'ayach, te vach' pax yic eb' a checab' ayec' ed'oc yic syab'an a jelanil eb'. ⁹ Aljocab' vach' lolonel d'a Jehová a Diosal, stzalaj ed'oc yuj chi' ix yac' smach'en Israel tic d'ayach. Yujto te xajan choñab' Israel tic yuj Jehová, yuj chi' ix ach yac'och reyal yic tzac'an yajalil d'a stojolal yed' d'a svach'il, xchi ix reina chi' d'a viñ.

¹⁰ Ix lajvi chi', ix yac'an 90 quintal q'uen oro ix, jantac perfume yed' q'uen q'ueen te vach' yilji d'a viñaj rey Salomón chi'. Mañxa juneloc ix javi

perfume d'a Israel icha jantac ix yac' ix d'a viñ rey chi'.

¹¹⁻¹³ Axo viñ rey chi' ix ac'anpax masanil tas ix sc'an ix sreinaíl Sabá chi', ch'oc pax tas ix el d'a sc'ol viñ yac'an d'a ix. Ix lajvi chi', ix meltzaj ix d'a schoñab' yed' eb' schecab' ajun yed'oc.

Ay pax juntzañxo tastac ix ic'jicot d'a yol te' sbarco viñaj rey Hiram, ix yic'cot q'uen oro eb' d'a choñab' Ofir. Mañxo jantacoc te te' sándalo sb'i yed' q'uen q'ueen te vach' yilji. A te' varanda ix och d'a stemplo Jehová yed' te' ix och d'a spalacio viñaj Salomón chi', a d'a te' sándalo chi' ix yac' b'ojoc te' viñ. Ix b'ojipax te' arpa d'a te' yed' salterio yic eb' sb'itani. Mañxa junelocxo ix javi jantac te' sándalo icha te' ix javi junel chi'.

*A sb'inajnaquil viñaj rey Salomón
(2Cr 9.13-24)*

¹⁴ A q'uen oro scha viñaj rey Salomón d'a junjun ab'il, 500 quintal q'ueen. ¹⁵ Ch'oc pax yaj q'uen syac' eb' choñvajum yed' pax q'uen syac' eb' viñ sreyal Arabia yed' eb' yajal d'a yol smach'en Israel chi'. ¹⁶ Ix schec viñ rey chi' b'ojoc 200 nivac jeñan oro maclab' jul-lab', ay am lajchaveoc libra q'uen oro ix och d'a junjun. ¹⁷ Ix lajvi chi' ix schecanpax b'ojoc 300-xo cotac smaclab'il jul-lab' chi' viñ, ay am vaqueoc libra q'uen oro ix och d'a junjun. Ix yac'och juntzañ chi' viñ d'a yol jun pat scuchan Spatil Te te' yic Líbano. ¹⁸ Ix schecanpax viñ b'ojoc jun sc'ojnub' d'a sdespacho, ix ac'jioch q'uen oro te vach' d'ay, ix ac'jipaxoch marfil yelvanub'oc. ¹⁹⁻²⁰ A jun c'ojnub' chi', vac tzol sq'ue sb'achquiltaquil sc'oochal. Ay lajchave' yechel

noc' choj aycañ d'a stitac jun c'ooch chi', vaque' noc' d'a junjun stitac. A yelav yich spatic jun c'ojnub' chi', setansetan yaji. A sc'ab' d'a junjun stz'eytac, ayoch junjun yechel noc' choj d'ay. Malaj junocxo rey b'oannac junoc sc'ojnub' icha jun chi'.

²¹ A scopa viñ rey chi', nab'a oro smasanil yed' jantac xalu yed' chen sc'anchaj d'a jun pat scuchan Spatil Te te' yic Líbano. Malaj junoc yamc'ab' chi' plata, yujto a d'a stiempoal viñaj rey Salomón chi', a q'uen plata chi' malaj yelc'och q'ueen. ²² A viñaj Salomón chi', ay juntzañ te' snivac barco viñ tz'ec' yed' juntzañ te' yic viñaj Hiram. D'a junjun yoxil ab'il sjavi eb' schecab' viñ yed' te' barco chi', yed'nac q'uen oro eb', q'uen plata, marfil, noc' chab'in yed' noc' pavo real.

²³ Icha chi' ix aj ste q'uechañ viñaj rey Salomón chi' yuj sjelanil yed' sb'eyumal d'a yichañ juntzañxo eb' rey d'a yolyib'añq'uinal tic. ²⁴ Masanil juntzañ choñab', snib'ej eb' syila' yed' yab'an jantac sjelanil viñ ix ac'ji yuj Dios. ²⁵ A eb' anima sjavi d'a junjun ab'il, syic'cot juntzañ silab' tic eb': Q'uen plata, q'uen oro, pichul caro stojol, yamc'ab' yic oval, juntzañ suc'uq'ui sjab', noc' chej yed' noc' mula.

²⁶ Ix smolb'an jantac carruaje yic oval yed' noc' chej viñaj Salomón chi'. Ay mil 400 carruaje yed' 12 mil noc' chej sq'ue eb' soldado d'a yib'añ. Ay carruaje yed' noc' chej chi' ayec' d'a juntzañ choñab' to yictaxon juntzañ chi' yaji. Ay pax juntzañxo carruaje chi' ayec' yed' eb' soldado stañvan viñ rey chi' d'a Jerusalén. ²⁷ Mañxo jantacoc q'uen plata ix smolb'ej viñ rey chi'

d'a Jerusalén chi', icha val q'uen comon q'ueen. Mañxo jantacoc pax te' c'ute', icha te' caltacte'al higo ay d'a spañanil yichtac vitz, icha chi' yaj te'.
²⁸ A noc' schej viñ rey chi', a d'a Egipto scot noc' yed' d'a Cilicia, yujto a eb' schoñvajum viñ, a eb' smanancot noc' ta'.
²⁹ A junoc carruaje smanchajcot d'a Egipto, 600 siclos plata stojol, axo junoc noc' chej, 150 siclos stojol noc'. A eb' viñ sreyal hitita yed' eb' viñ sreyal sirio smananpax noc' d'a eb' schoñvajum viñaj rey Salomón chi'.

11

Ochnac viñaj Salomón'R'ejmelal d'a comon dios

¹ A viñaj rey Salomón chi', mañocñej ix yisil viñ sreyal Egipto chi' ix yic' viñ, palta ayto juntzañxo eb' ix ix ch'oc choñab'il ix yic' viñ, aton eb' ix moabita, eb' ix amonita, eb' ix edomita, eb' ix aj Sidón yed' eb' ix hitita.
² Yalnac Jehová to ay yovalil yic'lan sb'a eb' israel yed' juntzañ eb' ix chi', yic max montajb'at eb' yuj eb' ix d'a spatic juntzañ scomon diosal schoñab' eb' ix chi'. Palta axo viñaj rey Salomón chi', ix can sgana viñ d'a eb' ix, ix yic'lan sb'a viñ yed' eb' ix.
³ Ay 700 eb' ix yetb'eyum viñ chi', yisil rey eb' ix. Ay pax 300 eb' ix schab'il yetb'eyum viñ yaji. A yuj eb' ix chi' ix juviel spensar viñ.
⁴ Axo yic ix ichamvinacax viñ, ix somchajb'at spensar viñ yuj eb' ix. Ix montajb'at viñ d'a spatic juntzañxo comon dios. Majxo yac'och spensar viñ sic'lab'il d'a Jehová sDiosal icha yutejnac sb'a viñaj David smam viñ.
⁵ Ix och viñ ejmelal d'a jun comon dios scuch Astoret, ix sdiosal eb' aj Sidón yed' d'a junxo

comon dios scuch Milcom, sdiosal eb' amonita. A juntzañ chi' te yajb'ilel yuj Jehová. ⁶ Yuj chi', te chuc tas ix sc'ulej viñ d'a yichañ Jehová chi', yujto mañ c'anab'ajumoclay ix yutej sb'a viñ d'ay, mañ lajanoclay ix yutej sb'a viñ icha yutejnac sb'a viñ smam chi'.

⁷ A d'a jun tzalan d'a stojolal b'aj sjavi c'u d'a Jerusalén, ata' ix sb'oq'ue stemplo sdiosal eb' moabita viñ, aton jun scuchan Quemos. Ix sb'opax stemplo sdiosal eb' amonita viñ, aton jun scuch Moloc. A juntzañ comon dios chi' yajb'ilel yuj Jehová. ⁸ Ichañej chi' ix sc'ulej viñ yed' masanil eb' ix ix ch'oc choñab'il ix yic'a', yic syac' silab' eb' ix yed' incienso d'a sdiosal junjun. ⁹ Yuj chi' ix cot yoval Jehová sDiosal Israel d'a viñaj Salomón chi', yujto ix paticajcanel yuj viñ, vach'chom chael sch'oxnac sb'a d'a viñ. ¹⁰ Ix yal Jehová d'a viñ to ay yovalil yoch ejmelal d'a juntzañ comon dios, palta maj sc'anab'ajej viñ sc'ulan tas ix yal Jehová chi'. ¹¹ Yuj chi' ix yal Jehová chi' d'a viñ icha tic: Yujto icha tic ix a c'ulej, maj a c'anab'ajej in trato yed' in checnab'il valnac d'ayach, yuj chi' ol viq'uec' opisio tic, ol vac'an d'a junoc eb' a checab'. ¹² Palta yujto xajan viñ a mam vuuj, yuj chi' yacb'an pitzanachto, mañ ol viq'uec'laj opisio tic, palta a d'a jun uninal, ata' ol viq'ueq'ui. ¹³ Mañ ol viq'uec' yopisio chi' smasanil. Olto can junoc macañ d'a yol sc'ab' yujto xajan viñ in checab' aj David vuuj yed' choñab' Jerusalén tic, yujto sic'b'ilel vuuj, xchi d'a viñ.

¹⁴ Yuj chi' a Jehová ix ac'ancot jun viñ ajc'ool d'a viñaj Salomón chi', aton viñaj Hadad yiñtilalcan eb' viñ sreyal Edom. ¹⁵⁻¹⁶ A d'a yalañtaxo, ayic

yac'annac ganar choñab' Edom chi' viñaj rey David, a viñaj Joab yajalil eb' soldado b'at yed' jun macañ eb' soldado Israel, yic b'at smucan eb' chamnac eb', vaque' ujal can eb' ta'. Yacb'an chi', svach' milancham masanil eb' viñ vinac aj Edom chi' eb'. ¹⁷ A d'a jun tiempoal chi', yune' quelemto viñaj Hadad chi', palta elcan lemnaj viñ, b'atcan viñ yed' juntzañ eb' schecab' viñ smam, sb'atcan eb' d'a Egipto. ¹⁸ El eb' d'a Madián, sc'och eb' d'a Parán. Ata' yic'b'at juntzañxo eb' viñ vinac eb', sc'ochcan eb' d'a viñ sreyal Egipto chi'. Ata' ac'ji spat eb', svael eb' yed' slum eb' yuj viñ rey chi'.

¹⁹ A viñaj Hadad chi', te vach' snaan viñ rey chi' d'a spatic viñ, yuj chi' yac' jun ix smu' viñ rey chi' yetb'eyumoc viñ, aton ix snulej ix reina Tahpenes. ²⁰ Yalji jun yune' ix yed' viñaj Hadad chi', Genubat yac' ix sb'iej. A ix Tahpenes chi' ilan q'uib' jun unin chi' d'a spalacio viñ rey chi', junñej q'uib'nac yed' eb' yuninal viñ rey chi'. ²¹ Axo yic yab'an specal viñaj Hadad d'a Egipto chi' to a viñaj rey David chamnacxo viñ, chamnacxo pax viñaj Joab yajalil eb' soldado, yalan viñ icha tic d'a viñ sreyal Egipto chi':

—Cha in meltzaj d'a in choñab', xchi viñ.

²² Stac'vi viñ rey chi' d'a viñ icha tic:

—¿Tas yuj tza nib'ej tzach meltzaj d'a a choñab' chi'? ¿Tom ay tas syac' palta d'ayach vuuj? xchi viñ.

Stac'vi viñaj Hadad chi':

—Tz'acan yaj masanil d'ayin uuj, palta tzin tevi d'ayach to tzin a cha meltzajoc, xchi viñ. Yuj chi' chaji meltzaj viñ yuj viñ rey chi'. A viñaj Hadad chi' ix och ajc'olal d'a viñaj Salomón chi'.

²³ Ay junxo viñ scuchan Rezón yuninal viñaj Eliada, a Dios ix ac'anoch d'a spensar viñ, ix och viñ ajc'olal d'a viñaj Salomón chi'. A viñaj Rezón chi' elnac lemnaj viñ d'a viñ sreyal, aton viñaj Hadad-ezer sreyal Soba. ²⁴ Ayic yac'jinac ganar viñaj Hadad-ezer sreyal Soba chi' yed' smiljicham eb' soldado viñ yuj viñaj rey David, a viñaj Rezón chi' smolb'ej jun ñilarñ eb' elc'um viñ, yoch viñ yajaloc eb'. Sb'atcan cajan viñ yed' eb' soldado chi' d'a Damasco, ata' ac'jioch viñ reyal yuj eb'. ²⁵ Ix te och viñ ajc'olal d'a choñab' Israel ayic ayoch viñaj Salomón chi' reyal, icha ix yutej sb'a viñaj Hadad sreyal Edom.

²⁶ Ay pax junxo viñ ayoch d'a yopisio yed' viñaj Salomón chi', ix meltzajoch viñ ajc'olal d'a viñ. Aton viñaj Jeroboam yuninal viñaj Nabat aj Sere d'a yiñtilal eb' Efraín. Chamnaxo smam viñ chi', axo ix snun viñ, Serúa sb'i ix. ²⁷ Icha val tic ix aj spitzvichaañ oval yuj viñ: A viñaj rey Salomón chi' ix checan b'ud'joc jun ch'olan yic vach' schalaj sb'a smuroal schoñab' viñaj rey David. ²⁸ A viñaj Jeroboam chi' te ñican viñ, ayic ix yilan viñ rey chi' to te ay yelc'och viñ d'a sat eb' yetchoñab', ix yac'anoch viñ yajalil d'a eb' munlajvum yiñtilalcan José.

²⁹ A junel ix elta viñaj Jeroboam chi' d'a stiel Jerusalén chi', c'ocb'il ix schalaj sb'a viñ yed' viñaj Ahías schecab' Dios, aj Silo. Ayoch jun sjucan pichul viñaj Ahías chi', te ac'to. Ix lolon eb' viñ sch'ocoj schavañil. ³⁰ Ix yic'anel jun sjucan pichul viñaj Ahías chi', lajchave' ix yutej viñ sñic'chitanb'ati. ³¹ Ix yalan viñ d'a viñaj Jeroboam chi' icha tic: Cha lajuñeoc ico', yujto icha tic syal

Jehová co Diosal d'ayach: Ol viq'uec' smacb'en viñaj Salomón, axo d'ayach ol vac' lajuñeoc iñtilal. ³² Palta yujto xajan viñ in checab' aj David vuuj yed' pax choñab' Jerusalén sic'b'ilel vuuj d'a scal masanil choñab' Israel, yuj chi' olto vac'can junoc iñtilal d'a yiñtilal viñaj Salomón chi'. ³³ A viñaj Salomón chi' ix in yactejan viñ, ix och viñ ejmelal d'a Astarté, ix sdiosal eb' aj Sidón yed' d'a Quemos sdiosal eb' moabita yed' d'a Milcom sdiosal eb' amonita. Te mañxa svach'il tas syutej sb'a viñ d'a vichañ, maxtzac sc'anab'ajej in c'ayb'ub'al viñ yed' in checnab'il. Mañ ichoc yutejnac sb'a viñaj David smam viñ, mañ ichocta' syutej sb'a viñ. ³⁴ Palta yacb'an pitzanto viñ, mañ ol viq'uec'laj yopisio viñ tic d'a reyal. Yujto xajan viñ in checab' aj David vuuj to in sic'naquel viñ, sc'anab'ajejnac val in checnab'il viñ yed' in c'ayb'ub'al. ³⁵ Palta a d'a jun viñ yuninal viñaj Salomón chi' ol viq'uec' lajuñeoc iñtilal, ol vac'an d'ayach. ³⁶ Junxoñej iñtilal ol vac'can d'a viñ yic vach' ayto mach ol naancot viñ in checab' aj David d'a vichañ d'a Jerusalén tic, aton jun choñab' in sic'naccanel b'aj tz'och ejmelal d'ayin. ³⁷ Ol ach vac'och reyal d'a yib'añ tas tza nib'ej, aton choñab' Israel. ³⁸ Yuj chi', tato ol a c'anab'ajej masanil tas tzin chec a c'ulej tic, tato tojolñej pax ol utej a b'a d'a vichañ, tato ol a c'anab'ajejñej in c'ayb'ub'al yed' in checnab'il, icha yutejnac sb'a viñ in checab' aj David, tato icha chi', ayinñej ec' ed'oc. Ol vac'ñej opisio, icha ajnac vac'an yopisio viñ in checab' aj David chi', ol vac'anoch choñab' Israel tic d'a yol a c'ab'. ³⁹ Ol vac'och yaelal d'a yib'añ eb' yiñtilal viñaj

David junoc tiempoal yujřej smul viňaj Salomón chi', palta mañ ol vac'canochlaj d'a junelřej, xchi Jehová d'ayach, xchi viňaj Ahías chi'.

⁴⁰ A yuj tas ix yal Jehová chi', ix snib'ej viňaj Salomón smilcham viňaj Jeroboam chi'. Yuj chi' ix el lemnaj viñ, ix b'atcan viñ d'a Egipto b'aj ayoch viňaj Sisac reyal. Ix canřej viñ ta' masanto ix cham viňaj Salomón chi'.

A schamel viňaj Salomón
(2Cr 9.29-31)

⁴¹ A yab'ixal juntzañxo tas sc'ulejnac viňaj Salomón chi' yed' sjelanil viñ, tz'ib'ab'ilcan b'aj tz'ib'ab'il yab'ixal viñ. ⁴² A viňaj Salomón chi', 40 ab'il ix yac' reyal viñ d'a Jerusalén d'a yib'añ masanil choñab' Israel. ⁴³ Ayic ix cham viñ, ix mucchaj viñ d'a schoñab' viňaj David viñ smam. Ix lajvi chi' axo jun yuninal viñ scuchan Roboam ix ochcan reyal sq'uexuloc.

12

Ix spoj sb'a choñab' Israel
(2Cr 10.1; 11.4)

¹ Ix b'at viňaj Roboam d'a Siquem, yujto ata' molanxo ec' masanil eb' yiñtilal Israel ay d'a stolal norte yic syac'ancanoch viñ eb' sreyaloc. ² Ix c'och specal jun tic d'a viňaj Jeroboam yuninal viňaj Nabat ayic ayec' viñ d'a Egipto, yujto elnac lemnaj viñ d'a viňaj rey Salomón chi'. ³ Ix schecan eb' israel chi' to b'at ic'chajcot viñ. Axo yic ix javi viñ, ix b'at viñ yed' masanil eb' yetisraelal lolonel yed' viňaj Roboam chi'. Ix yalan eb' d'a viñ icha tic:

⁴—A viñ a mam te ec'al ya munlajel ix yac' viñ co c'ulej. Axo ticnaic jun, sco nib'ej to tziq'uel jab'oc juntzañ munlajel te ya chi' d'a quib'añ, yic ol cac'och co b'a d'a yalañ a mandar, xchi eb'.

⁵ Ix tac'vi viñaj Roboam chi':

—A ticnaic paxañec, chab'ejto tzex jax in eyila', svalan d'ayex tas tz'aji, xchi viñ d'a eb'.

Ix pax eb' anima chi'. ⁶ Ix lajvi chi', ix sc'anb'an viñ rey chi' d'a eb' viñ yichamtac vinaquil choñab' munlajnac yed' viñ smam viñ chi' icha tic:

—¿Tas val junoc razón tzeyac' d'ayin, yic tzin pacan slolonel eb' anima tic? xchi viñ d'a eb' viñ.

⁷ Ix tac'vi eb' viñ:

—Tato tza nib'ej tzac' servil jun choñab' tic, vach' tzutej tac'voc a b'a d'a eb', yic vach' ol yac'ñejoch sb'a eb' d'a yalañ a mandar, xchi eb' viñ d'a viñ.

⁸ Palta maj schalaj yab' viñ tas ix yal eb' viñ ichamtac vinac chi'. Ix lajvi chi' ix sc'anb'anxi viñ d'a juntzañ eb' viñ quelemtac vinac jun ix q'uib' viñ yed'oc, eb' viñ ix och d'a yopisio yed' viñ. ⁹ Ix sc'anb'an viñ d'a eb' viñ icha tic:

—¿Tas junoc razón tzeyac' d'ayin, tas ol vutoc in pacan slolonel eb' anima chi'? Snib'ej eb' sviq'uel jab'oc munlajel yed' juntzañxo tas aycanoch d'a yib'añ eb' yuj viñ in mam, xchi viñ d'a eb' viñ.

¹⁰ Ix tac'vi eb' viñ quelemtac chi' d'a viñ:

—A eb' tz'alan chi' to tziq'uel jab'oc munlajel aycanoch d'a yib'añ eb' yuj viñ a mam chi', al d'a eb' icha tic: Ya munlajel b'aj yac'nac ex och viñ in mam chi', a inxo pax tic, ec'alto syail b'aj ol ex vac'ochi. ¹¹ Al yutejnac eyicatz viñ in mam chi', a inxo pax tic, ec'alto ol vutej yalil eyicatz chi'. A viñ

in mam chi', ańej d'a noc' tz'uuum smac'nac ex viń, a inxo pax tic, a noc' tz'uuum ayoch q'uen q'ueen d'a sńi' ol vac'lab'ej d'ayex, xa chi d'a eb', xchi eb' viń quelemtac chi'.

¹² Axo d'a schab'jial chi', ix jax vińaj Jeroboam yed' masanil eb' chońab' israel yil vińaj rey Roboam chi', icha ix aj yalan viń. ¹³ Axo viń rey chi', maj yal-laj viń icha ix aj yalan eb' viń icham-tac vinac chi', palta te chuc ix yutej viń spacan d'a eb' chońab' chi'. ¹⁴ A tas ix yal eb' viń quelemtac, a ix yal viń d'a eb', ix yalan viń icha tic: Al yutejnac eyicatz viń in mam chi', a inxo pax tic, ec'alto ol vutej yalil eyicatz chi'. A viń in mam chi', ańej d'a noc' tz'uuum smac'nac ex viń, a inxo pax tic, a noc' tz'uuum ayoch q'uen q'ueen d'a sńi' ol vac'lab'ej d'ayex, xchi viń d'a eb' anima chi'. ¹⁵⁻¹⁹ Ayic ix yilan eb' israel chi' to maj schalaj yab' viń rey chi' tas ix yal eb', yuj chi' ix yalan eb' icha tic:

Malaj calan quic d'a yińtilal vińaj David.

Malaj junoc macań oń tzoń can yed' yińtilal vińaj Isaí.

Coń paxec d'a co pat.

Olxo yilcan sb'a vińaj David yed' yińtilal tas sc'ulej, xchi eb'.

Ix checjib'at vińaj Adoram yuj viń rey chi' yic b'at lolon viń yed' eb' israel chi', yujto a viń ay yopisio scuchb'an eb' munlajvum yovalil smunlaji. Axo eb' israel chi', ix q'ue somnaj eb', ix sjulq'uenancham viń eb'. Axo yic ix yab'an jun chi' vińaj Roboam chi', ix q'ue viń d'a yol scarruaje, ix cot lemnaj viń d'a Jerusalén.

Ix lajvi chi', axo masanil macańil eb' israel ay d'a stojolal norte ix pax eb' d'a spat. Axońej d'a

eb' cajan d'a juntzañ choñab' d'a yol yic Judá ix yac' reyal viñaj Roboam chi'. Ichaton chi' ix aj yic'anel sb'a eb' israel d'a yol sc'ab' yiñtilal viñaj David. Icha chi' ix aj yelc'och tas yalnaccan Jehová d'a viñ schecab', aton viñaj Ahías aj Silo, yuj viñaj Jeroboam yuninal viñaj Nabat.

²⁰ Ayic ix yab'an eb' israel to ayxo ec' viñaj Jeroboam d'a yol schoñab' eb', ix schecan eb' av-tajcot viñ yic sch'oxan sb'a viñ d'a yichañ eb'. Ix yac'anoch viñ eb' sreyaloc. Axoñej eb' yiñtilal Judá ix can yed' viñaj Roboam yixchiquin viñaj David.

²¹ Ayic ix jax viñaj Roboam d'a Jerusalén chi', ix smolb'an 180 mil eb' soldado viñ d'a yiñtilal Judá yed' d'a yiñtilal Benjamín yic syac'an oval eb' yed' eb' yetisraelal yic smeltzajxioch eb' d'a yalañ smandar viñ yalani. ²² Palta ix yalan Jehová d'a viñaj Semaías schecab' icha tic: ²³ Al d'a viñaj Roboam yuninal viñaj Salomón, sreyal Judá yed' d'a masanil eb' yiñtilal Judá chi', d'a yiñtilal Benjamín yed' d'a juntzañxo eb' anima ayec' d'a scal eb': ²⁴ A Jehová tz'alan icha tic: Mañ eyac' oval yed' eb' eyetisraelal chi', yujto a in ix el d'a in c'ool to icha chi' tz'aji. Meltzajañec d'a e pat, xchi Jehová, xa chi d'a eb', xchi d'a viñ.

Ayic ix yab'an eb' anima chi', ix meltzaj eb' icha ix aj yalan Jehová.

Yalnac sb'a viñaj Jeroboam d'a comon dios

²⁵ Ix lajvi chi', ix svach' b'oanq'ue choñab' Siquem viñaj Jeroboam chi', aton ay d'a tzalquix-tac d'a yol yic Efraín. Ata' ix cajnaj viñ. Ix sb'oanpaxq'ue choñab' Penuel viñ. ²⁶ Ix snaan

viñ icha tic: A ticnaic tecan ol yic'xiec' in reyal tic jun viñ yirñtilal viñaj David. ²⁷ Tato ol b'atñiej eb' anima tic yac' silab' d'a stemplo Jehová d'a Jerusalén, axom yac'anxioch spensar eb' d'a viñaj Roboam sreyal Judá. Ol am in smilcham eb', ol am b'atcan eb' smasanil yed' viñaj Roboam chi', xchi viñ.

²⁸ Axo yic ix lajvi slolon viñ yed' eb' ayoch yajalil yed'oc, ix schecan viñ b'ojoc chab' yechel quelem vacax nab'a oro. Ix yalan viñ d'a masanil anima icha tic: Ex vetisraelal, mañxo ex b'at d'a Jerusalén. Ajaltac e b'ati, ina val co diosal tic, aton ic'annac oñ elta d'a Egipto, xchi viñ d'a eb'. ²⁹ Jun yechel vacax chi' ix yac'can viñ d'a choñab' Betel, ix yac'ancan junxo viñ d'a choñab' Dan. ³⁰ A yuj jun chi' ix och smul eb' anima chi', yujto ix b'at eb' d'a choñab' Dan yaqu'em sb'a d'a jun yechel chi'. ³¹ Ix sb'oanpaxq'ue spatil sdiosal viñ chi' d'a juntzañ lugar chaañ. Ix yac'anoch yopisio eb' comon anima viñ d'a sacerdotéal, mañ levitaoc eb'. ³² Ix lajvi chi' ix yac'anoch jun q'uiñ viñ d'a 15 yoch svajxaquil uj yic jun ab'il chi' icha jun q'uiñ tz'ec' d'a Judá. Ix yac'anq'ue silab' viñ d'a yib'añ altar d'a jun yechel vacax ix sb'o viñ chi' d'a choñab' Betel. Ix yac'anpaxoch eb' sacerdoté chi' viñ yilumaloc spatil sdiosal ix sb'o d'a juntzañ lugar chaañ. ³³ Yuj chi' a d'a 15 yoch svajxaquil uj chi', ix yac'anoch jun q'uiñ chi' viñ, munil ix snaelta viñ d'a yol yico'. Ix yac'an silab' viñ d'a yib'añ altar ix sb'o d'a choñab' Betel chi'. A d'a jun c'u chi' ix sñuspaxtz'a incienso viñ d'a yib'añ altar chi'.

13

Ix tumaj viñaj Jeroboam

¹ Ayic van snusantz'a incienso viñaj Jeroboam d'a yib'añ altar d'a choñab' Betel, ix c'och jun viñ schecab' Dios d'a viñ ix cot d'a Judá. ² A val Jehová ix checan viñ, yuj chi' te ov ix yutej viñ yalan d'a altar chi', ix yalan viñ: A ex tzeyaqu'em e b'a d'a jun altar tic, a val Jehová ix alani to a d'a yirñtilal viñaj David ay jun unin ol aljoc. A jun chi', Josías ol sb'iej. A viñ ol milancham juntzañ eb' viñ sacerdote yic comon dios d'a yib'añ jun altar tic, aton eb' snusan incienso d'a tic. Ol snusanpaxtz'a sb'aquil anima viñ d'a yib'añ, xchi Jehová, xchi viñ schecab' chi'.

³ A d'a jun c'u chi', ix yal viñ schecab' Dios chi' tas ol ujoc yic sch'oxaneli to schecab' Jehová yaj viñ. Ix yalan viñ icha tic: A jun altar tic ol poj'b'atoc, axo q'uen taañ ayec' d'a yib'añ tic, ol tob'canb'at q'ueen, xchi Jehová, xchi viñ.

⁴ Ayec' viñaj rey Jeroboam d'a stz'ey altar chi', ayic ix yab'an viñ masanil tas ix yal viñ schecab' Dios yuj jun altar chi', ix yac'anb'at jecan sc'ab' viñ sch'oxan viñ schecab' Dios chi', ix yalan viñ: Yamec jun viñ tic, xchi viñ. Palta a sc'ab' viñ ix b'at jecan chi', ix tzatzb'icanel lian, majxo yal-laj spacan sb'a. ⁵ A val d'a jun rato chi' ix poj'b'at jun altar chi', axo jantac q'uen taañ ay d'a yib'añ, ix tob'canb'at q'ueen. Ix elc'och icha ix schec Jehová yal viñ schecab' chi'. ⁶ Yuj chi' ix yal viñ rey chi' d'a viñ schecab' Dios chi':

Sval d'ayach to tzach tevi d'a Jehová a Diosal vuuj, yic sb'oxican in c'ab' tic, xchi viñ.

Yuj chi' ix lesalvi viñ checab' chi' d'a Jehová, ix b'oxican sc'ab' viñ rey chi' ichataxon yaji. ⁷ Ix lajvi chi', ix yalan viñ rey chi' d'a viñ schecab' Dios chi':

—Coñ ved' d'a in pat, ol ach va jab'oc yacb'an tzin b'o jab'oc tas ol in siej d'ayach, xchi viñ.

⁸ Palta ix tac'vi viñ schecab' Dios chi' d'a viñ icha tic:

—Vach'chom nañal tas ay d'ayach tzac' d'ayin, mañ ol in b'atlaj ed'oc, max yalpax in va'i, ma vuc'an a a' d'a jun lugar tic. ⁹ Yujto a Jehová ix alan d'ayin icha tic: Malaj jab'oc tas ol a va'a, mañ ol uq'uejpax jab'oc a a', mañ ol ach meltzaj d'a b'e b'aj ol ach b'atoc, xchi d'ayin, xchi viñ checab' chi'.

¹⁰ Ch'ocxo jun b'e b'aj ix meltzaj viñ schecab' Dios chi', mañxooclaj d'a jun b'e b'aj ix c'och viñ d'a Betel chi'.

¹¹ A d'a jun tiempoal chi' ay jun viñ schecab' Dios te icham vinacxo cajan d'a Betel chi'. A eb' yuninal viñ ix alan d'ay tas ix sc'ulej viñ schecab' Dios d'a Betel d'a jun c'u chi', aton viñ ix cot d'a Judá. Ix yalanpax eb' d'a viñ smam chi' tas ix yal viñ checab' chi' d'a viñ rey chi'. ¹² Ix sc'anb'an viñ icham chi' d'a eb' yuninal chi' icha tic:

—¿Tas b'eal b'aj ix b'at viñ schecab' Dios chi'? xchi viñ.

Ix yalan eb' viñ b'aja b'e b'aj ix b'at viñ chi'. ¹³ Ix yalan viñ d'a eb' viñ yuninal chi':

—Aq'uecoch stz'um noc' in b'uru, xchi viñ.

Ix lajvi yoch stz'um noc' yuj eb', ix q'ue viñ d'a yib'añ noc', ¹⁴ ix b'at tzac'an viñ d'a spatic viñ schecab' Dios aj Judá chi'. Ix c'och viñ d'a spatic viñ ayic c'ojanem viñ d'a yich jun te' mach', ix sc'anb'an viñ d'a viñ:

—¿Tom a ach tic schecab' ach Dios ach cot d'a Judá? xchi viñ.

—A in toni, xchi.

¹⁵ —Coñ ved' va'el d'a in pat, xchi viñ icham vinac chi'.

¹⁶ Ix tac'vi viñ schecab' Dios chi': Max yal-laj in b'ati yic tzin va ed'oc, ma vuc'an a' ed' d'a jun lugar tic. ¹⁷ Yujto icha tic ix aj yalan Jehová d'ayin: Malaj jab'oc tas ol a va'a, mañ ol uq'uejpax jab'oc a a', mañ ol ach meltzaj d'a b'e b'aj ol ach b'atoc, xchi d'ayin, xchi viñ.

¹⁸ Palta ix yalanxi viñ icham vinac chi' d'a viñ icha tic:

—A in tic schecab' in pax Dios icha ach tic. A jun yángel Jehová ix alan d'ayin to tzach vic'b'at va'el d'a in pat, svac'anpax a' uq'uej, xchi viñ.

Palta toñej ix yesej viñ icham vinac chi' d'a viñ.

¹⁹ Yuj chi' ix b'at viñ schecab' Dios chi' yed' viñ icham vinac chi' d'a spat, ix va viñ, ix yuc'an a' viñ. ²⁰ Vanto sva eb' viñ, ix lolon Jehová d'a viñ schecab' icham vinacxo chi', ix yalani:

²¹ —Ix a pitej a b'a, maj a c'anab'ajej tas ix yal Jehová d'ayach, ²² yujto ix ach meltzaji, ix ach va'i, ix uc'anpax a' d'a jun lugar b'aj ix yal Jehová to max yal-laj. Yuj chi' jun, mañ ol mucchaj a nivanil b'aj mucan eb' a mam icham, xchi viñ icham vinac chi' d'a viñ.

²³ Ayic ix lajvi sva'i yed' yuc'an a' viñ schecab' Dios ix cot d'a Judá chi', ix yac'anoch stz'uum jun noc' sb'uru viñ icham vinac chi', ix yac'an noc' viñ d'a viñ schecab' Dios chi'. ²⁴ Ix pax viñ schecab' Dios chi', palta axo d'a yol b'e ix elta jun noc' choj d'a viñ, ix miljicham viñ yuj noc'. Ata' ix can telan

snivanil viñ, axo noc' b'uru yed' noc' choj chi', ayec' noc' d'a stz'ey snivanil viñ chi'. ²⁵ Ay juntzañ eb' viñ vinac ix ec' ta', ix yilan eb' viñ to telanec' snivanil jun chamnac d'a yol b'e chi', axo noc' choj chi' ayec' noc' d'a stz'ey. Ix b'at eb' viñ b'aj cajan viñ icham vinac schecab' Dios chi', ix yalan eb' viñ tas ix yil eb' viñ d'a yol b'e chi'. ²⁶ Ayic ix yab'an viñ icham vinac chi', viñ ix b'at ic'an meltzaj viñ schecab' Dios d'a yol b'e chi', ix yalan viñ: Aton viñ schecab' Dios maj c'anab'ajan tas ix yal Dios chi', yuj chi' ix ac'jioch viñ d'a yol sc'ab' noc' choj chi', ix tzilchitajb'at viñ yuj noc', icha ix aj yalan Jehová, xchi viñ.

²⁷ Ix yalan viñ d'a eb' yuninal to syac'och stz'uum junoc noc' b'uru eb'. Ix yac'anoch stz'uum noc' eb'. ²⁸ Ix b'at viñ icham vinac chi', ix c'och viñ b'aj telan ec' snivanil viñ schecab' Dios chi' d'a yol b'e chi'. A noc' b'uru yed' noc' choj chi', ayec' noc' d'a stz'ey snivanil viñ chi'. Mantalaj jab'oc snivanil viñ schi noc' choj chi', malaj pax ix utaj noc' b'uru chi' yuj noc'. ²⁹ Ix lajvi chi', ix yic'anq'ue vaan snivanil viñ schecab' Dios aj Judá viñ icham vinac chi'. Ix yac'anq'ue viñ d'a yib'añ noc' sb'uru chi', ix yic'anb'at viñ d'a schoñab' chi', yic tz'och viñ d'a cusc'olal yuuj, yic smucanpax viñ. ³⁰ A b'aj ijan ix mucji viñ icham chi', ata' ix yac'och snivanil viñ schecab' Dios chi' viñ. Ix te cus viñ yed' eb' viñ yuninal, ix yalan eb': Ay, ach cuc'tac, ob'iltac ach, xchi eb' viñ.

³¹ Ayic toxo ix lajvi yac'ancanoch snivanil viñ chi' viñ icham chi', ix yalan viñ d'a eb' yuninal chi':

—Ayic ol in chamoc, ol eyac'och in nivanil b'aj ix ochcan snivanil viñ schecab' Dios tic, junñej

tzeyutejcanoch in nivanil tic yed'oc. ³² Yujto yovalil ol elc'och tas ix schec Jehová yal viñ d'a jun altar d'a Betel tic yed' d'a juntzañ lugar chaari ay d'a yol yic Samaria tic, aton b'aj syaq'uem sb'a eb' anima, xchi viñ.

³³ Vach'chom ix uji juntzañ chi', palta a viñaj rey Jeroboam chi', maj yactejan masanil schuc b'eyb'al viñ, ix yac'ñejoch eb' comon anima viñ sacerdoteal d'a juntzañ comon dios d'a juntzañ lugar chaari. Yalñej mach snib'ej viñ tz'och sacerdoteal, syac'ñejoch yopisio eb' viñ d'a juntzañ lugar chi'. ³⁴ Ichaton chi' ix aj yochñej smul viñaj Jeroboam yed' eb' yiñtilal, yuj chi' ix satel eb' smasanil.

14

Ix yal viñaj Ahías to ol satel viñaj Jeroboam

¹ A d'a jun tiempoal chi', ix ilyaan viñaj Abías yuninal viñaj Jeroboam. ² Ix yalan viñaj Jeroboam chi' d'a ix yetb'eyum icha tic:

—A ticnaic ixic d'a Silo. Ata' cajan viñaj Ahías, viñ schecab' Dios, aton viñ aljinac to a in ol ochcan reyal d'a jun choñab' tic. Q'uexel a pichul yic vach' malaj mach ol naanoc to vetb'eyum ach. ³ Ic'b'at lajuñeoc ixim nivac pan yed' juntzañ ixim c'oxox pan yed' junoc xalu yal chab'. Ixic, c'anb'ej d'a viñ yic syalan viñ d'ayach tas ol aj viñ unin tic, xchi viñ d'a ix.

⁴ Icha chi' ix yutej sb'a ix. Ix sq'uexel spichul ix, ix b'at ix d'a Silo chi'. Ix c'och ix d'a spat viñaj Ahías chi'. A viñaj Ahías chi', maxtzac yal-laj yilan viñ, te icham vinacxo viñ. ⁵ Palta toxo ix yal Jehová d'a viñ to ol c'och ix yetb'eyum viñaj Jeroboam

sc'anb'ej yuj jun yune' chuc sc'ool. Ix yalanpax Jehová d'a viñ tas ol yutoc viñ yalan d'a ix. Ix ac'ji yojtaquejel viñ to ol sq'uexel sb'a ix.

⁶ Ayic ix yab'an viñ sc'añ sc'och ix d'a ti' pat, ix yalan viñ:

—Ach yetb'eyum viñaj Jeroboam, ochañ, ¿tas yuj ix a q'uexel a b'a? Te cusc'olal tas ix chec'ji val d'ayach. ⁷ Yuj chi' meltzajañ, al d'a viñ etb'eyum chi' to a Jehová co Diosal tz'alan d'a viñ icha tic: Ix ach in siq'uelta d'a scal eb' choñab', ix ach vac'anoch yajalil d'a yib'añ eb'. ⁸ A in ix viq'uec' yopisio eb' yirñtilal viñaj David, ix vac'an d'ayach, palta mañ ichoc yutejnac sb'a viñ in checab' aj David chi' tzutej a b'a. Sc'anab'ajejnac in checnab'il viñ yed' smasanil sc'ool, a masanil tas sc'ulejnac viñ, vach'ñej d'a vichañ. ⁹ Palta a achxo pax tic, yelxo val te chuc tas tza c'ulej d'a yichañ juntzañxo eb' yajal ec'nac ayic mantzac ach ochi. A ach tic ix a tzuntzej val cot voval, ix a b'o juntzañ q'uen q'ueen a diosoloc, ix in a paticaneli. ¹⁰ Yuj chi' ol vac'cot yaelal d'a yib'añ eb' irñtilal. Ol in satel masanil eb' vinac d'a scal irñtilal d'a scal eb' israel tic, vach'chom checab' yaji, ma yic sb'a, mañxa junoc ol canoc. Pilan ol in satel irñtilal chi', icha tz'aj sñusjitz'a stza' noc' noc'. ¹¹ A eb' ol cham d'a yol choñab', a noc' tz'i' ol chianb'at eb'. Axo eb' ol cham d'a spatictaquej choñab' chi' jun, a noc' ostoc ol chianb'at eb', xchi Jehová.

¹² A achxo pax tic ach ix, paxañ d'a a pat. Añej yic ol ach ochc'och tec'naj d'a yol sti' a choñab' ol cham viñ unin chi'. ¹³ Axo masanil eb' israel, ol cus eb' yuj viñ, ol smucan viñ eb', añej val jun yirñtilal viñaj Jeroboam chi' ol mucjoc, yujto añej jun chi'

vach'tac val d'a yichañ Jehová co Diosal d'a scal eb' yiñtilal viñ. ¹⁴ Ato yic b'aq'uiñ ol yac'anxioch Jehová junocxo rey d'a co cal tic, a' ol satanel masanil yiñtilal viñaj Jeroboam d'a jun c'ual chi'. ¹⁵ Ol oñ tzicub'tañaj a oñ israel oñ tic yuj Jehová, icha val tz'aj stzicub'tañaj te' velec' yuj a a'. Ol oñ ic'joquel d'a jun lum luum mañ jantacoc svach'il ac'b'il tic d'a eb' co mam quicham. Ichato ol oñ yumjocanb'at d'a sc'axepalb'at a' Éufrates, yujto ix co b'o yechel jun comon dios scuchan Asera. Yuj chi' sco tzuntzejcot yoval sc'ol Jehová d'a quib'añ. ¹⁶ A Jehová ol oñ ac'anb'at d'a yol sc'ab' junxo nación yujñej smul viñaj Jeroboam syac'och chi'. A viñ scuchb'anb'at co choñab' tic d'a chucal, xchi viñaj Ahías chi' d'a ix.

¹⁷ Ix lajvi chi' ix pax ix yetb'eyum viñaj Jeroboam chi', ix c'och ix d'a Tirsá. A val yoche'och ix d'a yol sti' spat, ix cham viñ unin chi'. ¹⁸ Masanil eb' israel ix mucan viñ, ix och eb' d'a cusc'olal yuj viñ icha ix aj yalan Jehová d'a viñaj Ahías schecab'.

¹⁹ A juntzañxo yab'ixal viñaj rey Jeroboam, ayic ix yac'an oval viñ yed' juntzañxo tas ix sc'ulej viñ d'a yol stiempoal, tz'ib'ab'ilcan b'aj ayacan yab'ixal eb' viñ sreyal Israel. ²⁰ A viñaj Jeroboam chi', 22 ab'il ix yac' reyal viñ. Axo yic ix cham viñ, a jun viñ yuninal viñ scuchan Nadab ix ochcan reyal sq'uexuloc.

*Ochnac viñaj Roboam reyal d'a Judá
(2Cr 12.1-16)*

²¹ A d'a Judá ix yac' reyal viñaj Roboam yuninal viñaj Salomón. 41 ab'il sq'uinal viñ ayic ix och viñ reyal chi'. 17 ab'il ix yac' reyal chi' viñ

d'a Jerusalén, aton val jun choñab' chi' ix siq'uel Jehová d'a scal masanil choñab' d'a yol yic Israel yic tz'och ejmelal d'ay ta'. Naama sb'i ix snun viñ, amonita ix.

²² A viñaj Roboam chi' yed' eb' aj Judá, te chuc tas ix sc'ulej eb' d'a yichañ Jehová. Ix ste tzuntzejcot yoval sc'ol Jehová eb' d'a yichañ tas sc'ulejnac eb' smam yicham eb', ²³ yujto ix laj sb'oxi juntzañ luga chañ eb', aton b'aj tz'och eb' ejmelal yed' pax d'a yichtac te te' c'ayum xiil. Ix laj sb'oanpaxq'ue q'uen q'ueen eb' yechel comon dios Asera. ²⁴ Ay pax eb' viñ vinac ix c'ulan ajmulal yed' yetv-inaquil yic tz'och eb' ejmelal d'a scomon diosal chi'. Ix sb'eyb'alej ajmulal eb' te yajb'entac, icha sc'ulejnac eb' ch'oc choñab'il yic'naquel Jehová d'a yichañ eb' israel chi'.

²⁵ Ayic yoilxo ab'il yoch viñaj Roboam chi' reyal, ix javi viñaj Sisac sreyal Egipto yac' oval d'a Jerusalén. ²⁶ Ix yic'anb'at masanil b'eyumal viñ ay d'a stemplo Jehová, masanil b'eyumal ay d'a spalacio viñ rey yed' masanil juntzañ q'uen maclab' jul-lab' nab'a oro b'ob'ilcan yuj viñaj Salomón.

²⁷ Ix lajvi chi', axo q'uen bronce ix schec b'ojoc viñaj Roboam chi' sq'uexuloc juntzañ maclab' jul-lab' nab'a oro chi', ix yac'ancan viñ d'a eb' yajalil eb' soldado ayoch stañvumaloc sti' spalacio viñ.

²⁸ Juntaquel sb'at viñ rey chi' d'a stemplo Jehová, a eb' soldado chi', syic'b'at q'uen maclab' jul-lab' chi' eb', axo smeltzajxi eb' syac'anxican q'uen eb' d'a yed'tal.

²⁹ A yab'ixal juntzañxo tas sc'ulejnac viñaj Roboam chi', tz'ib'ab'ilcan b'aj ayacan yab'ixal masanil eb' viñ sreyal Judá.

³⁰ Añej oval d'a scal viñaj Roboam yed' viñaj Jeroboam. ³¹ Ayic ix cham viñaj Roboam chi', ix mucji viñ b'aj mucan eb' smam yicham d'a schoñab' viñaj David. Naama sb'i ix snun viñ, amonita ix. Ix lajvi chi' axo jun yuninal viñ scuchan Abiam ix ochcan reyal sq'uexuloc.

15

Ochnac viñaj Abiam reyal d'a Judá (2Cr 13.1-22)

¹ Ayic 18 ab'ilxo yoch viñaj Jeroboam yuninal viñaj Nabat reyal d'a Israel, ix och viñaj Abiam reyal d'a Judá. ² Oxe' ab'il ix yac' reyal chi' viñ d'a Jerusalén. Maaca sb'i ix snun viñ, yisil ix viñaj Abisalom. ³ A viñaj Abiam chi', ix sb'eyb'alej chucal viñ icha ix sc'ulej viñ smam viñ. Te chuc tas ix sc'ulej viñ d'a yichañ Jehová sDiosal. Maj sc'anab'ajej Jehová viñ d'a smasanil sc'ool icha sc'ulejñac viñaj rey David, aton viñ smam icham viñ. ⁴ Palta yujto xajan viñaj rey David chi' yuj Jehová, yuj chi' maj satcanel yiñtilal viñ. Ixto ochcan yiñtilal viñ chi' reyal d'a Jerusalén. Añejtona' ix scolcanel jun choñab' chi' Jehová, ⁵ yujto te vach' yutejñac sb'a viñaj rey David chi' d'a yichañ. Mañ yic'nacoquel spensar viñ d'a tas yalnac Jehová chi', añej val smul viñ ochnac aton yuj tas ajnac smilan viñaj Urías hitita viñ.

⁶⁻⁷ A viñaj Abiam chi', ix yac'ñej oval viñ yed' viñaj Jeroboam chi', icha sc'ulejñac viñaj Roboam smam viñ. A yab'ixal viñaj Abiam chi' yed' masanil tas sc'ulejñac viñ, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viñ sreyal Judá. ⁸ Axo yic ix cham

viñ, ix mucji viñ d'a schoñab' viñaj David, axo jun viñ yuninal viñ scuchan Asa ix ochcan reyal sq'uexuloc.

Ochnac viñaj Asa reyal d'a Judá
(2Cr 14.1-5; 15.16-19)

⁹ A viñaj Asa, ix schael yich viñ yac'an reyal d'a Judá, a val yic 20 ab'il yoch viñaj Jeroboam chi' reyal d'a Israel. ¹⁰ A viñaj Asa chi', 41 ab'il ix yac' reyal viñ d'a Jerusalén. Maaca sb'i ix snun chichim viñ, yisil ix viñaj Abisalom.

¹¹ Te vach' tas ix sc'ulej viñaj rey Asa chi' d'a yichañ Jehová, icha val ix sc'ulej viñaj rey David smam icham viñ. ¹² Ix spechel masanil eb' viñ vinac viñ d'a yol smacb'en chi', aton eb' viñ sc'ulan ajmulal yed' yetvinaquil d'a juntzañ lugar b'aj tz'och ejmelal. Masanil juntzañ yechel comon dios ix sb'o eb' smam yicham viñ, ix laj satpaxel viñ. ¹³ Ix yiq'uel snivanil yelc'och ix snun chichim viñ, aton ix Maaca. Ix schecpax viñ mac'jocpoj jun yechel Asera yajb'entac yac'nac b'o ix snun chichim chi', ix schecan ñusjoc'tz'a viñ d'a sti' a' Cedrón. ¹⁴ Vach'chom maj yiq'uel viñ masanil juntzañ lugar yic ejmelal d'a juntzañ lugar chaañ, palta te vach' ix yutej spensar viñ d'a yichañ Jehová d'a masanil tiempo. ¹⁵ Ix yac'anpaxcanoch q'uen oro viñ yed' q'uen plata b'aj sic'chajcan tas tz'ac'ji yicoc Jehová yed' juntzañxo yamc'ab' ix yac'can viñ smam viñ yed' pax juntzañ ix sb'o viñ.

Junñej ix yutej sb'a viñaj Asa'R'yed' viñaj Benadad
(2Cr 16.1-10)

¹⁶ Ayřej oval d'a scal viñaj Asa sreyal Judá yed' viñaj Baasa sreyal Israel. ¹⁷ Ix cot viñaj Baasa yac' oval d'a Judá, ix och ijan viñ sb'oan scuartel d'a choñab' Ramá, yic smacan b'e viñ yic vach' mañxa mach syal sc'och d'a Judá chi'. ¹⁸ Yuj chi', axo viñaj Asa chi' ix ic'anelta masanil q'uen oro yed' q'uen plata sic'b'iltocan d'a yol stemplo Jehová yed' d'a spalacio viñ. Ix schecanb'at eb' ayoch d'a yopisio yed' viñ yic sb'at yac'ancan q'uen chi' eb' d'a viñaj Ben-adad sreyal Siria cajan d'a Damasco, aton viñ yuninal viñaj Tabrimón, yixchiquin viñaj Hezión. A yed' q'uen tumin chi', ix yalanb'at viñ d'a viñaj Ben-adad chi' icha tic: ¹⁹ Co b'o junoc co trato, icha sc'ulejñac eb' co mam quicham. Tic svac'b'at q'uen oro yed' q'uen plata in silab'oc d'ayach. Ac' lajvoc a trato yed' viñaj Baasa sreyal Israel yic ol yacte j viñ yac'an oval ved'oc, xchib'at viñaj Asa chi'.

²⁰ Ix scha sc'ol viñaj Ben-adad chi' tas ix yalb'at viñaj rey Asa chi', yuj chi' ix scheccot eb' soldado viñ yac' oval d'a yol yic Israel. Aton juntzañ choñab' tic ix yac' ganar eb' soldado viñ chi': Ijón, Dan, Abel-bet-maaca yed' masanil Cineret yed' masanil smacb'en Neftalí. ²¹ Ayic ix yab'an viñaj Baasa icha chi', ix yactan viñ sb'oanq'ue choñab' Ramá, ix meltzaj viñ d'a choñab' Tirsa. ²² Yuj chi' ix smolb'ej masanil eb' viñ aj Judá viñaj rey Asa chi', mañxa junoc mach maj c'ochoc. Ix yic'ancot jantac q'uen q'ueen eb' yed' te te', aton juntzañ chi' van yac'anoch viñaj Baasa yic sb'oanq'ue choñab' Ramá chi'. Axo yed' juntzañ chi' ix sb'oq'ue scuartel viñaj rey Asa chi' d'a choñab' Geba d'a yol yic Benjamín yed' d'a choñab' Mizpa.

*A schamel viñaj rey Asa
(2Cr 16.11-14)*

²³ A jantacto yab'ixal viñaj Asa, juntzañ oval ix yac' ganar viñ, masanil tas ix sc'ulej viñ yed' juntzañ choñab' ix sb'oq'ue viñ, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viñ sreyal Judá.

Axo yic ichamxo viñ, ix och jun yab'il d'a yoc viñ. ²⁴ Ayic ix cham viñ, ix mucji viñ d'a schoñab' viñaj rey David b'aj mucan eb' smam yicham. Axo viñ yuninal viñ scuchan Josafat ix ochcan reyal sq'uexuloc.

Ochnac viñaj Nadab reyal d'a Israel

²⁵ Ayic schab'ilxo ab'il yoch viñaj Asa reyal d'a Judá, ix schaanel yich viñaj Nadab yuninal viñaj Jeroboam yac'an reyal d'a Israel, chab' ab'il ix yac' reyal viñ. ²⁶ Te chuc tas ix sc'ulej viñ d'a yichañ Jehová. A sb'eyb'al viñ smam viñ ix sb'eyb'alej, aton viñ cuchb'annacb'at eb' israel d'a chucal. ²⁷⁻²⁸ Palta axo viñaj Baasa yuninal viñaj Ahías yiñtilal Isacar ix och ajc'olal d'a viñaj Nadab chi'. Ayic ix yac'an oval viñaj Nadab yed' eb' soldado Israel d'a choñab' Gibetón, d'a yol yic eb' filisteo, ata' ix miljicham viñ yuj viñaj Baasa chi'. Yuj chi' ayic yoxilxo ab'il yoch viñaj Asa reyal d'a Judá, ix schaanel yich viñaj Baasa chi' yac'an reyal d'a choñab' Israel. ²⁹ Añej val yic ix och viñ reyal chi', ix smilancham masanil yiñtilal viñaj Jeroboam chi' viñ, pilan ix cham eb' yuj viñ, mañxa junoc eb' ix cani, icha yalnaccan viñaj Ahías schecab' Jehová aj Silo. ³⁰ Ix uji jun tic yuj smul viñaj Jeroboam ix yac'ochi ayic ix scuchb'anb'at eb' yetisraelal

viñ d'a chucal. Yuj chi' ix stzuntzajcot yoval sc'ol Jehová sDiosal choñab' Israel yuj viñ.

³¹ A jantacto yab'ixal viñaj Nadab yed' masanil tas ix sc'ulej, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viñ sreyal Israel. ³² Ix ochñej oval d'a scal viñaj Asa sreyal Judá yed' viñaj Baasa sreyal Israel.

Ochnac viñaj Baasa reyal d'a Israel

³³ Ayic yoxilxo ab'il yoch viñaj Asa reyal d'a Judá, ix schaanel yich viñaj Baasa yuninal viñaj Ahías yac'an reyal d'a Israel, d'a choñab' Tirsa. 24 ab'il ix yac' reyal viñ. ³⁴ Masanil tas ix sc'ulej viñ, te chuc d'a yichañ Jehová, icha sc'ulejnac viñaj Jeroboam, aton viñ cuchb'annach'at eb' israel d'a chucal.

16

¹ Ix lajvi chi', ix lolon Jehová d'a viñaj Jehú, yuninal viñaj Hanani, yic b'at yalan viñ d'a viñaj Baasa icha tic: ² Te malaj elc'ochi, palta ach vic'chañ, ix ach vac'anoch yajalil d'a in choñab' Israel tic, palta axo sb'eyb'al viñaj Jeroboam tza b'eyb'alej. Ix a cuchb'anb'at in choñab' tic d'a chucal, yuj chi' ix e tzuntzejcot yoval in c'ool yuj e chucal chí'. ³ Yuj chí' ach Baasa, ol ach in satel yed' masanil iñtilal, icha ix vutej in satanel yñtilal viñaj Jeroboam yuninal viñaj Nabat. ⁴ Yalñej mach eb' a c'ab' oc ol cham d'a yoltac choñab', a noc' tz'i' ol chianb'at eb', axo eb' ol cham d'a caltac te', a noc' ostoc ol chianb'at eb', xchi Jehová, xchi viñaj Jehú chí'.

⁵ A jantacto yab'ixal viñaj Baasa chí' yed' jantac oval ix yac' ganar viñ, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viñ sreyal Israel. ⁶ Axo yic ix cham

viñ, ix mucji viñ d'a Tirsa, axo jun viñ yuninal viñ scuchan Ela ix ochcan reyal sq'uexuloc.

⁷ Ix yalanxi Jehová d'a viñaj Jehú schecab', aton viñ yuninal viñaj Hanani, tastac yaelal ol javoc d'a yib'añ viñaj Baasa yed' eb' yiñtilal yed' sc'ab' yoc, yujto te chuc tas ix sc'ulej viñ d'a yichañ Jehová. Yuj chi' ix stzuntzejcot yoval sc'ol Jehová chi' viñ, icha sc'ulejnac viñaj Jeroboam. Ix cotpax yaelal d'a yib'añ viñ yujto ix satel yiñtilal viñaj Jeroboam chi' viñ.

Ochnac viñaj Ela'R'yed' viñaj Zimri reyal d'a Israel

⁸ Ayic 26 ab'ilxo yoch viñaj Asa reyal d'a Judá, ix schaaanel yich viñaj Ela yuninal viñaj Baasa yac'an reyal d'a Israel d'a choñab' Tirsa. Chab' ab'il ix yac' reyal chi' viñ. ⁹ Ay jun viñ Zimri sb'i, yajal viñ d'a nañal eb' soldado tz'ec' yed' carruaje yic oval, a viñ ix och ajc'olal d'a viñaj Ela chi'. Ay jun c'ual ayec' viñaj Ela chi' d'a Tirsa, d'a spat viñaj Arsa, viñ tz'ilan spalacio viñ rey. Axo ix aji, ix yuc' añ viñ rey chi', ix q'ue añ d'a sjolom viñ. ¹⁰ Elañchamel ix c'och viñaj Zimri chi', ix smilancham viñ rey chi' viñ, axo viñ ix ochcan reyal sq'uexuloc viñ. Ix uji jun tic ayic 27 ab'ilxo yoch viñaj Asa reyal d'a Judá.

¹¹ Añej val yic ix och viñaj Zimri chi' reyal, ix smilancham masanil yiñtilal viñaj Baasa chi' viñ. Mañxa junoc vinac ix cani, mañxa pax junoc sc'ab' yoc viñ, ma junoc yamigo viñ ix cani. ¹² Icha val chi' ix aj satel masanil yiñtilal viñaj Baasa chi', icha val ix aj yalan Jehová d'a viñaj Jehú yuj viñaj Baasa chi'. ¹³ A tas ix sc'ulej viñaj Baasa chi' yed' viñaj Ela yuninal viñ, ix och smul eb' viñ yuj

scuchb'anb'at eb' israel yic tz'och eb' ejmelal d'a juntzañ comon dios. Yuj chi' ix stzuntzejcot yoval sc'ool Jehová eb'.

¹⁴ A jantacto yab'ixal viñaj Ela chi' yed' tastac ix sc'ulej viñ, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viñ sreyal Israel.

¹⁵ Ayic 27 ab'ilxo yoch viñaj Asa reyal d'a Judá, ix schaanel yich viñaj Zimri yac'an reyal d'a Tirsa, palta uqueñej c'ual ix yac' reyal chí' viñ. A d'a juntzañ c'ual chi' ayec' eb' soldado yic Israel yac' oval d'a Gibetón d'a yol yic eb' filisteo. ¹⁶ Axo yic ix yab'an eb' soldado chí' to ix miljicham viñ rey yuj viñaj Zimri, yuj chi' val d'a jun c'u chí' ix yac'anoch viñaj Omri eb' sreyaloc, aton viñ yajalil eb'. ¹⁷ Yuj chí' ix yactej viñaj Omri chí' yac'an oval yed' eb' soldado d'a Gibetón chí', axo d'a choñab' Tirsa ix c'och eb' yac' oval.

¹⁸ Axo ix yilan viñaj Zimri chí' to van yac'ji ganar jun choñab' chí', ix och viñ d'a yol scuartel d'a yol spalacio, ix yac'anoch sc'ac'al viñ. Icha chí' ix aj scham viñ. ¹⁹ Icha chí' ix aji yujto te chuc tas ix sc'ulej viñ d'a yichañ Jehová, to a val sb'eyb'al viñaj Jeroboam viñ cuchb'annab'at eb' yetisraelal d'a chucal, a ix sb'eyb'alej viñ.

²⁰ A jantacto yab'ixal viñaj Zimri chí' yed' tas ix snachaañ viñ d'a spatic viñaj Ela, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viñ sreyal Israel.

Ochnac viñaj Omri reyal d'a Israel

²¹ Ix spoj sb'a choñab' Israel, cha poj ix aj eb': Jun macañ eb', a viñaj Tibni yuninal viñaj Ginat snib'ej eb' tz'och reyal. Axo junxo macañ eb', ix can eb' yed' viñaj Omri. ²² Axo ix aji, a eb' ix can

yed' viñaj Omri chi', más jelan eb' d'a yichañ eb' ix och yed' viñaj Tibni chi', yuj chi' ix miljicham viñaj Tibni chi' yuj eb', axo viñaj Omri chi' ix ochcan reyal.

²³ Ayic 31 ab'ilxo yoch viñaj Asa reyal d'a Judá, ix schanel yich viñaj Omri chi' yac'an reyal d'a Israel. 12 ab'il ix yac' reyal viñ, vaque' ab'il ix ec' viñ d'a Tirsá. ²⁴ Ix lajvi chi' ix smanan jun lum tzalan viñ d'a Samaria d'a viñaj Semer. Nañal schab'il quintal q'uen plata ix yac' viñ stojoloc lum. Axo ta' ix sb'oq'ue jun choñab' viñ, Samaria ix yac' viñ sb'iej, yujto Semer sb'i viñ b'aj ix sman lum lum chi' viñ.

²⁵ A tas ix sc'ulej viñaj Omri chi', te chuc d'a yichañ Jehová, ec'b'al schucal d'a yichañ juntzañxo eb' viñ rey ec'nac. ²⁶ Ix sb'eyb'alej sb'eyb'al viñaj Jeroboam yuninal viñaj Nabat viñ, viñ cuchb'annacb'at eb' yetisraelal d'a chucal yic tz'och eb' ejmelal d'a juntzañ comon dios, yuj chi' stzuntzejnaccot yoval sc'ool Jehová Dios eb'.

²⁷ A jantacto yab'ixal viñaj Omri yed' tas ix sc'ulej yed' tastac ix yac' ganar viñ, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viñ sreyal Israel. ²⁸ Ayic ix cham viñ, ix mucji viñ d'a Samaria, axo jun viñ yuninal viñ scuchan Acab ix ochcan reyal sq'uexuloc.

Ochnac viñaj Acab reyal d'a Israel

²⁹ Ayxo 38 ab'il yoch viñaj Asa reyal d'a Judá, ayic ix och viñaj Acab yuninal viñaj Omri reyal d'a Israel. 22 ab'il ix yac' reyal viñ d'a choñab' Samaria. ³⁰ Te chuc tas ix sc'ulej viñ d'a yichañ Jehová, ec'b'al chucal ix sc'ulej viñ d'a yichañ

juntzañxo eb' viñ rey ec'nac. ³¹ Malaj yalan sb'eyb'al viñaj Jeroboam yuninal viñaj Nabat d'a viñ. Ec'b'al te chuc tas ix sc'ulej viñ chi', ix yic' ix Jezabel yisil viñaj Et-baal sreyal Sidón viñ yetb'eyumoc, ix ochpax viñ ejmelal d'a jun comon dios scuch Baal. ³² Ix sb'oq'ue stemploal Baal chi' viñ yed' jun altar d'a Samaria. ³³ Ix sb'oanpaxq'ue jun yechel comon dios scuch Asera viñ. Ix ste tzuntzejcot yoval sc'ol Jehová sDiosal Israel viñ, yujto ec'b'al chuc ix sc'ulej viñ d'a yichañ juntzañxo eb' viñ sreyal Israel ec'nac.

³⁴ Ayic ayoch viñaj Acab chi' reyal, axo viñaj Hiel aj Betel ix b'oanxiq'ue choñab' Jericó. Ayic ix yac'anxiem yich jun choñab' chi' viñ, ix cham jun sb'ab'el yuninal viñ scuch Abiram. Axo yic ix och spuertail, ix cham viñaj Segub slajvub' yuninal viñ. Ix elc'och icha tas yalnaccan Jehová d'a viñaj Josué yuninal viñaj Nun.

17

Yalnac viñaj Elías to mañxo ol yac' ñab'

¹ Ay jun viñ schecab' Dios scuchan Elías aj Tisbe d'a yol yic Galaad. A viñ ix alan d'a viñaj rey Acab icha tic: A in tic schecab' in Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic, a val d'a yichañ Jehová svalcan d'ayach to mañxo ol yac'laj ñab' d'a jaye' ab'il tic, malaj jab'oc yal ac'val ol emoc, masanto a in ol val junelxo, xchi viñ.17.1

17.1 **17:1** A jun tic sch'oxani to a Jehová tz'ac'anem ñab', mañoc comon dios scuchan Baal. Icha yalan eb' to a Baal sdiosal eb' chi' ac'um yaxilal.

² Ix lajvi chi' ix yalan Jehová d'a viñaj Elías chi' icha tic:

³ —Elañ d'a tic, b'at c'ub'ejcanel a b'a d'a sch'olanil sti' a' Querit, aton a' sc'ochcan d'a a' Jordán d'a stojolal b'aj sjavi c'u. ⁴ A jun a a' chi' ol uq'uej, a inxo ol val d'a noc' joj yic ol b'at noc' yac'can a vael, xchi d'a viñ.

⁵ Ix sc'anab'ajej viñaj Elías tas ix yal Jehová chi', ix b'at sc'ub'anel sb'a viñ d'a sch'olanil sti' a' Querit chi'. ⁶ Junjun q'uiñib'alil yed' junjun yemc'ualil syic'anb'at svael viñ noc' joj chi' yed' schib'ej, axo jun a a' chi' syuc' viñ. ⁷ Palta ix c'och stiempoal ix tup a a' chi' yujto maxtzac yac'laj ñab'.

A viñaj Elías yed' ix aj Sarepta

⁸ Ix lajvi chi', ix yalan Jehová d'a viñaj Elías chi':

⁹ —Elañ d'a tic, ixiccan d'a choñab' Sarepta d'a yol yic Sidón, tzach can ta' junoc tiempoal. Toxo ix val d'a jun ix ix chamnacxo yetb'eyum to a ix ol ac'an a vael, xchi d'a viñ.

¹⁰ Ix el viñaj Elías chi', ix b'atcan viñ d'a Sarepta chi'. Ayic ix c'och viñ d'a sti' choñab', ix yilanb'at jun ix ix viñ, chamnacxo yetb'eyum ix, van smolan chab' te' b'olob' ix. Ix yavtancot ix viñ, ix yalan viñ icha tic:

—Mamax el d'a a c'ool, b'at ic' junoc vaso a' vug'uej, xchi viñ.

¹¹ Vanxo sb'at ix yic'cot a', ix avajxi viñ d'a ix:

—Tzin tevipax d'ayach to tzic'cot jab'oc pan in va'a, xchi viñ.

¹² Ix tac'vi ix:

—Val d'a yichañ Jehová a Diosal svala', malaj jab'oc ixim pan b'ob'il vuuj, axoñej val jun b'ech jab' varina yaab'ilcan vuj d'a yol jun xalu yed' jab'

vaceite ay d'a yol yed'tal. Añej ol in c'ochxoc yed' chab' in b'olob' tic, ol in vach' b'oan jab' varina chi' in va yed' tzun vune' tic, ol lajvoc chi', ol co tañvan cham co b'a yuj vejel, xchi ix.

¹³ Ix yalan viñaj Elías chi' d'a ix icha tic:

—Mañ ach xivoc. Ixic, b'at b'o ixim icha ix aj alan chi', palta to tza b'ab'laj b'oej junoc vic d'a jab' harina chi', tzic'ancot d'ayin, slajvi chi' ol a b'oan ic ol a va yed' viñ unin chi'. ¹⁴ Yujto toxo ix yal Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic to mañ ol lajvoc jab' harina ayem d'a yol a xalu chi' yed' jab' aceite ayem d'a yol yed'tal chi', masanto yic ol yac'anxicot ñab' Jehová, xchi viñ d'a ix.

¹⁵ Ix lajvi chi', ix b'at ix sb'o icha ix aj yalan viñ chi'. Jantacñej tiempo ix yac' jun vejel chi', ix va viñ yed' ix yed' pax eb' ayec' yed' ix d'a spat chi'.

¹⁶ Maj lajviel-laj jab' yarina ix chi' yed' jab' yaceite chi', icha ix aj yalan viñaj Elías chi' yuj Jehová.

¹⁷ Ix ec' jun tiempoal, ix ilyaan jun yune' ix chi'. Te ov ix aj jun syaelal chi', ix chami. ¹⁸ Ix yalan ix d'a viñaj Elías chi' icha tic:

—Ach schecab' Dios, ¿tas alan ic d'ayin? ¿Tom yuj snachajcot in mul yed' scham tzun vune' tic, yuj chi' ach javi? xchi ix.

¹⁹ —Ic'cot viñ une' chi' d'ayin, xchi viñaj Elías chi' d'a ix.

Ix schaanec' viñ unin chi' viñ d'a ix, ix yic'anq'ue viñ d'a yol scuarto, ix yac'anec' jichan viñ d'a sat sch'at. ²⁰ Val chi' ix yalan viñ d'a Jehová icha tic: Mamin Jehová in Diosal, ¿tas yuj tzac'cot cusc'olal d'a yib'añ ix ix tz'ac'an in posado tic, tza chaan cham viñ yune' ix tic? xchi viñ.

²¹ Ix lajvi chi', oxel ix b'at lachan viñ d'a yib'añ viñ unin chi', ix yalan viñ d'a Jehová: Mamin Jehová in Diosal, tzin c'an d'ayach to tzac'xi sq'uinal viñ unin tic, xchi viñ.

²² Ix yab'an Jehová tas ix yal viñ chi', ix jax sc'ool viñ unin chi'. ²³ Elañchamel ix yiq'uemta viñ unin chi' viñ b'aj aycan ix snun chi', ix yac'anxi viñ d'a ix, ix yalan viñ:

—Inab'i, toxo ix jax sc'ool viñ une' tic, xchi viñ.

²⁴ Ix yalan ix d'a viñ:

—A ticnaic svac'och d'a in c'ool to yel schecab' ach ton Jehová Dios, a tas schec ala', tz'elñejc'ochi, xchi ix.

18

A viñaj Elías yed' viñaj Abdías

¹ Ix ec'b'at oxe' ab'il, ix lolonxi Jehová d'a viñaj Elías chi' icha tic: B'at ch'ox a b'a d'a viñaj Acab yujto ol vac'xib'at q'uinal ñab', xchi d'a viñ.

² Ix b'at viñ sch'ox sb'a d'a viñaj rey Acab chi'. A d'a Samaria te ov yac'an vejel. ³⁻⁶ A viñaj Acab chi' ix avtan viñaj Abdías, viñ ayoch yilumaloc spalacio viñ. Ix yalan viñ d'a viñ icha tic:

—Coñ, b'at co say quila', tope ay b'aj ay a a' d'a yol co macb'en tic, b'aj sco say jab'oc yañ noc' co chej, yic mañ ol cham noc' yuj vejel, xchi viñ. Yuj chi' ix spoj sb'a eb' viñ, ch'occh'oc b'aj ix b'atcan junjun eb' viñ.

A viñaj Abdías chi', ayñej xivc'olal viñ d'a Jehová. A d'a yalañtaxo, ayic ix schecan ix Jezabel yetb'eyum viñaj Acab chi' to smiljicham eb' viñ schecab' Jehová, a viñaj Abdías chi' ix c'ub'anel 100 eb' viñ schecab' Jehová chi'. Chab' macañ ix aj eb'

viñ yuj viñ, 50 tac ix aj eb' viñ. Ix b'at viñ sc'ub'ejel eb' viñ d'a yol chab' q'uen ñaq'ueen, axo viñ sb'at ac'an tas sva eb' viñ yed' tas syuq'uej eb' viñ d'a jun tiempoal chi'. ⁷ Ayic van yec' viñaj Abdías sayoj yañ chej chi', ix schalaj sb'a viñ yed' viñaj Elías chi'. Ayic ix yilanoch viñaj Elías chi' viñ, ix em ñojan viñ d'a yichañ viñ, ix yalan viñ:

—Mamin, ¿toc a ach tic Elías ach? xchi viñ.

⁸—I' a in toni. Ixic al d'a viñaj Acab to ayinec' d'a tic, xchi viñaj Elías chi'.

⁹ Ix tac'vi viñaj Abdías chi':

—¿Tas in mul yuj chi' tzin ac'och d'a yol sc'ab' viñaj Acab yic tzin smilancham viñ? ¹⁰ D'a yichañ Jehová co Diosal sval d'ayach to malaj junoc nación b'aj maj ach sayjiec' yuj viñ rey chi'. Ayic ix yalan eb' viñ rey chi' to malaj ach ayach ec' d'a yol smacb'en eb' viñ, ix yalan viñaj Acab chi' to syac' sti' eb' viñ tato yel malaj ach ayach ec' ta'. ¹¹ Axo ticnaic tzalan d'ayin to sb'at val d'a viñ rey chi' to ayach ec' d'a tic. ¹² Axom ol ajoc, añej yic tzin el d'a a tz'ey tic, axo Yespíritu Dios ol ach ic'anb'atoc. Ma chequel b'ajtom ol ach c'ochoc, axo yic ol in c'och val d'a viñaj Acab chi', ol cot viñ ach saya'. Tato mañixo ach ayoc ec' d'a tic, axom in smilancham viñ chi' uuj. A in a checab' in tic, yictax quelem into ayñej in xivc'olal d'a Jehová. ¹³ ¿Tom manta mach tz'alan d'ayach tas ix aj in colan eb' viñ schecab' Jehová d'a ix Jezabel ayic van smiljicham eb' viñ yuj ix? Ix in c'ub'ejel 100 eb' viñ d'a yol chab' q'uen ñaq'ueen, 50 tac ix vutej in c'ub'anel eb' viñ, ix vac'an tas sva eb' viñ yed' tas ix yuq'uej eb' viñ. ¹⁴ Axo ticnaic tzalani to sb'at val d'a viñ

rey chi' to ayachec' d'a tic, axom in smilancham viñ chi', xchi viñ.

¹⁵ Ix yalan viñaj Elías chi':

—Val d'a yichañ Jehová Yajal d'a Smasanil sval d'ayach, jun svac' servil to a d'a jun c'u tic yovalil tzin lolon yed' viñaj Acab chi', xchi viñ.

¹⁶ Ix lajvi chi' ix b'at viñaj Abdías chi' yal d'a viñaj rey Acab chi'. Axo yic ix yab'an jun chi' viñaj Acab chi', ix cot viñ scha viñaj Elías chi'. ¹⁷ Axo yic ix ilchaj viñaj Elías chi' yuj viñ, ix yalan viñ icha tic:

—¿Tom a ach van ixtan choñab' Israel tic? xchi viñ.

¹⁸ Ix tac'vi viñaj Elías chi' d'a viñ icha tic: Mañoc in laj van vixtan jun choñab' tic, palta a ach yed' masanil eb' a c'ab' oc, yujto ix eyactejan schecnab'il Jehová. Axo d'a comon dios Baal tzex och ejmelal. ¹⁹ A ticnaic, checb'at yic'umal eb' quetisraelal yed' 450 eb' viñ schecab' Baal yed' pax 400 eb' viñ schecab' ix dios Asera, aton eb' viñ tz'ac'ji va yuj ix Jezabel. Ol in chalaj in b'a yed' eb' viñ d'a jolom vitz Carmelo, xchi viñ d'a viñ rey chi'.

A viñaj Elías yed' eb' viñ schecab' Baal

²⁰ Yuj chi' ix schecan viñaj Acab chi' molb'aj masanil eb' viñ schecab' comon dios Baal d'a yol smacb'en Israel d'a jolom vitz Carmelo. ²¹ Ix lajvi chi', ix c'och viñaj Elías chi' d'a scal eb' anima chi' smasanil, ix yalan viñ d'a eb' icha tic:

—¿B'aq'uiñ val ol eyactejan somsoman e pensar? Tato a Jehová to yel Dios toni, añejocab' d'ay tzex och ejmelal. Tato a Baal chi' dios pax jun, añejocab' d'ay tzeyaqu'em e b'a, xchi viñ.

Axo eb' anima chi' maj tac'vocljaj eb'. ²² Ix yalanxi viñaj Elías chi' icha tic:

—A d'a scal masanil eb' viñ schecab' Jehová, a inxoñej pitzan in, axo pax eb' viñ yic Baal, ay 450 eb' viñ. ²³ Yuj chi', iq'ueccot chavañoc noc' mam vacax, sic'lan eb' viñ schecab' Baal chi' junoc noc' yico', scotac xicanb'at noc' eb' viñ, syac'anq'ue noc' eb' viñ d'a yib'añ te' c'atzitz, palta max yac'ochlaj sc'ac'al te' c'atzitz chi' eb' viñ. A inxo ol in b'opax junxo noc' chi', ol vac'anpaxq'ue noc' d'a yib'añ te' c'atzitz, añeja' malaj sc'ac'al ol vac'ochi. ²⁴ Slajvi chi', ol avaj eb' viñ d'a sdiosal chi', añeja' in pax tic ol in avaj d'a Jehová in Diosal. A junoc Dios ol ac'ancot c'ac' d'a yib'añ noc' silab' chi', aton jun chi' Dios d'a yel, xchi viñ d'a eb'.

—Te vach' ton ix aj a naan chi', xchi eb' anima chi' smasanil.

²⁵ Ix yalan viñaj Elías chi' d'a eb' viñ schecab' Baal chi' icha tic:

—Siq'uequel junoc noc' mam vacax tic tze b'oan noc', a ex ol e b'ab'laj b'oej eyic chi' yujto tzijtum ex, palta mañ eyac'ochlaj sc'ac'al. Slajvi chi' tzex avaj d'a e diosal chi', xchi viñ.

²⁶ Ix smilancham noc' yic eb' viñ chi', ix sb'oan noc' eb' viñ. Ix syamanoch eb' viñ yavaj d'a sdiosal chi' d'a q'uiñib'alil, añeja' yavaj eb' viñ masanto ix och chime'ualil, syalan eb' viñ icha tic: Tac'vañ d'ayon Baal, xchi eb' viñ. Sq'ue chennaj eb' viñ, tz'ec' oyoyoc eb' viñ d'a spatic altar b'aj ayq'ue silab' ix sb'o chi', malaj mach stac'vi d'a eb' viñ. ²⁷ Axo yic ix och chime'ualil, ix syamanoch viñaj Elías chi' sb'uchvaj d'a eb' viñ:

—Más chaañ tzex avaji, yujto dios jun, tecan ay tas van sc'ulani, mato ayb'at chuljel, ma ay b'aj ayb'at schec sb'a, mato jun, vaynac, pitzequel svayañ, xchi viñ.

²⁸ Ix ochxi ijan eb' viñ yavaj chaañ, ix laj spolan sb'a eb' viñ d'a q'uen cuchilub' yed' d'a q'uen cotac lanza, ichataxon sb'eyb'al eb' viñ, chic'tacxonej ix aj eb' viñ. ²⁹ Ix ec' chimc'ualil, añaña' yel yav eb' viñ, sq'ue chennaj eb' viñ masanto ayic van sc'och yorail tz'ac'ji silab' d'a Jehová d'a yemc'ualil. Palta malaj mach ix ab'an tas ix yal eb' viñ chi'. ³⁰ Yuj chi' ix yalan viñañ Elías chi' d'a eb' anima chi':

—Cotañec d'a in tz'ey tic, xchi viñ.

Ix snitzanb'at sb'a masanil eb' anima chi' d'a stz'ey viñ, ix syamanoch viñ sb'oanxiq'ue jun altar yic Jehová jub'ileli. ³¹ Ix yic'ancot lajchave' q'uen q'ueen viñ, yujto icha chi' sb'isul eb' viñ yuninal viñañ Jacob, aton viñ yalnac Jehová d'ay to Israel sb'ieycani. ³² Ix sb'oan jun altar chi' viñ d'a Jehová d'a q'uen q'ueen chi', ix sjoyan jun sanja viñ d'a spatictac jun altar chi', chaña' am galón a' tz'em d'a yool. ³³ Ix sb'oanq'ue te' c'atzitz viñ d'a yib'añ altar chi', ix scotac xicanb'at noc' vacax chi' viñ, ix yac'anq'ue noc' viñ d'a yib'añ te' c'atzitz chi'. ³⁴ Ix yalan viñ:

—B'ud'ec chañeoc ch'ub' d'a a a', tze tob'anb'at a' d'a yib'añ noc' silab' chi' yed' d'a yib'añ te' sc'atzitzal chi', xchi viñ.

Ix yalanxi viñ d'a eb' to syic'cot a' eb' d'a schaelal. Ix yic'anxicot a' eb'. Ix yalanxi viñ to syic'xicot a' eb' d'a yoxelal, ix sb'oan eb' icha tas ix yal viñ chi'. ³⁵ Ix el yoc a' d'a spatictac altar chi', masanto ix b'ud'jican jun sanja chi'. ³⁶ Ayic ix c'och

yorail ichataxon yic tz'ac'ji silab' d'a yemc'ualil, ix snitzanoch sb'a viñaj Elías chi' d'a stz'ey altar chi', ix yalan viñ: Mamin Jehová sDiosal ach viñaj Abraham, viñaj Isaac yed' viñaj Israel. A ticnaic ojtacajocab'eli to a ach ton co Diosal ach a oñ israel oñ tic, a inxo tic to a checab' in, a ach ix a chec in c'ulej juntzañ tic. ³⁷ Mamin Jehová, tac'vañ d'ayin, yic vach' ol yojtaquejel juntzañ anima tic to a achñej ton Dios ach, tzic'anxi meltzaj spensar eb' d'ayach, xchi viñ.

³⁸ Val d'a jun rato chi' ix cot copnaj c'ac' d'a satchaañ yuj Jehová, ix tz'ab'at noc' silab' chi' yed' te' c'atzitz chi' yed' q'uen q'ueen yed' lum pococ, ix tupb'atpax a a' d'a yol sanja chi'. ³⁹ Ayic ix yilan eb' anima tas ix uji chi', ix sjulanec' telnaj sb'a eb' d'a sat luum, ix laj avaj chaañ eb': Añej Jehová yel Dios toni, xchixoñej eb'.

⁴⁰ Ix yalan viñaj Elías chi' d'a eb':

—Yamec eb' viñ schecab' Baal tic. Malajocab' junoc eb' viñ tz'eli, xchi viñ.

Ix yamji eb' viñ yuj eb' anima chi', ix schecan viñ ic'chajb'at eb' viñ d'a sti' a' Cisón. Ata' ix miljicham eb' viñ.

Ix lesalvi viñaj Elías yic syac'xi ñab'

⁴¹ Ix lajvi chi', ix yalan viñaj Elías d'a viñaj Acab icha tic:

—Ixíc, b'at va'añ, tzuc'an a', yujto van sc'añ sjavi jun nivan yaxñab' svab'i, xchi viñ.

⁴² Ix b'at viñaj Acab chi', ix va viñ, ix yuc'an a' viñ. Axo viñaj Elías chi', ix q'uex viñ d'a jolom vitz Carmelo chi', ix em cuman viñ ta' lesal, ix emc'och snañal sat viñ d'a scal sjolom spenec. ⁴³ Ix yalan viñ d'a viñ schecab' icha tic:

—Q'ueañ d'a jolom vitz chi', tzach b'at q'uelan d'a yib'añ a' mar, xchi viñ.

Ix q'uec'och viñ schecab' viñ chi', ix yilanb'at viñ d'a yib'añ a' mar chi'.

Ix lajvi chi' ix jax viñ d'a viñaj Elías chi', ix yalan viñ:

—Malaj jab'oc tas ix vila', xchi viñ. Uquel ix checjib'at viñ yil yuj viñaj Elías chi'.

⁴⁴ Ayic ix lajvi xid'ec' viñ d'a yuquelal chi', ix yalan viñ:

—Ay val tzin jab' asun d'a yib'añ a' mar chi', smuslaj yuj junoc co c'ab', xchi viñ.

Ix lajvi chi' ix yalan viñaj Elías chi' d'a viñ icha tic:

—Ixic al d'a viñaj Acab to syac' lista noc' schej viñ stoc'an carruaje yic spax viñ, tato maay, majxo ta yal sc'och viñ d'a spat yuj ñab', xchi viñ.

⁴⁵ Ix q'ue viñaj Acab chi' d'a yol scarruaje yic sb'at d'a Jezreel. Vanto val sb'at viñ ix q'uic'b'iel satchañ yuj asun, ix cot ic' te ov, ix cot jun nivan yaxñab'. ⁴⁶ Axo Jehová ix och yed' viñaj Elías chi', elañchamel ix stoc'chañ sjucan pichul viñ, ix sch'apanq'ue viñ d'a stzec'ul snañal, ix b'at lemnaj viñ. B'ab'el sb'at viñ yuj viñaj Acab chi' masanto ix c'och viñ d'a Jezreel.

19

Ix b'at viñaj Elías elelal d'a Horeb

¹ Ix yalan viñaj Acab d'a ix Jezabel tas ix sc'ulej viñaj Elías yed' tas ix yutej viñ smilancham eb' viñ schecab' Baal. ² Yuj chi', ix schecanb'at jun schecab' ix d'a viñaj Elías chi', ix yalanb'at ix icha tic: Aocab' eb' dios tz'ac'ancot yaelal d'a vib'añ tato

manto ach cham vuuj yab' icha tic q'uic'an, icha ix utej a milancham eb' viñ schecab' in diosal chi', xchi ix.

³ Ayic ix yab'an viñaj Elías to ay smay jun chi', ix b'at viñ elelal. Ayic ix c'och viñ d'a Beerseba d'a yol yic Judá, ata' ix yactejan jun viñ schecab' viñ.

⁴ Ix lajvi chi', ix b'at viñ d'a tz'inan luum. Jun c'ual ix b'ey viñ. Ix c'unb'i viñ, ix em c'ojan viñ d'a yich jun te' mes. Ata' ix snib'ej cham sb'a viñ. Ix yalan viñ: C'ocb'ilxo tic Mamin. Iq'uel in q'uinal, mañ ec'b'aloclay velc'och d'a eb' in mam vicham, xchi viñ.

⁵ Ix ec' jichan viñ d'a yich jun te te' chi', ix vayb'at viñ. Axo yic vaynac viñ chi', ix c'och jun ángel d'a viñ, ix tenji viñ yuuj, ix yalani: Q'ueañ vaan, va'añ, xchi d'a viñ.

⁶ Axo ix yilan viñ d'a sjolomtac, ayec' jun ixim pan c'anb'inac d'a te' tzac'ac' yed' jun xalu a a'. Ix q'ue c'ojan viñ, ix va viñ, ix yuc'an a' viñ. Ix lajvi chi' ix ec'xi jichan viñ svayi. ⁷ Ix c'ochxi jun ángel chi' d'a viñ, ix tenjixi viñ yuuj, ix yalani: Q'ueañ vaan, va'añ, yujto te najatto scan b'aj ol ach c'ochoc, xchi d'a viñ.

⁸ Ix q'ue vaan viñ, ix va viñ, ix te och yip viñ yuj tas ix sva chi'. 40 c'u yed' 40 ac'val ix b'ey viñ, masanto ix c'och viñ d'a lum vitz Horeb b'aj sch'oxnac sb'a Jehová d'a eb' israel. ⁹ Ayic ix c'och viñ ta', ix vay viñ d'a yol jun q'uen ñaq'ueen d'a jun ac'val chi'. Ix lolon Jehová d'a viñ, ix yalan icha tic: Elías, ¿tas tza c'ulej d'a tic? xchi.

¹⁰ Ix tac'vi viñ d'ay icha tic: Mamin Jehová Yajal d'a Smanil, ix te cot voval yuj tas tzach utaj yuj eb' vetisraelal. Yujto ix spatiquejel a trato eb', ix

sjuanem altar eb', ix xicancham eb' a checab' eb'. A inxoñej ix in colchajcaneli, palta van in sayjiec' yuj eb' yic tzin smilancham eb', xchi viñ.

¹¹ Ix yalan Jehová chi' d'a viñ: Elañ d'a chi' tzach och liñan d'a vichañ d'a jolom vitz tic, yujto ol in ec' ta', xchi d'a viñ.

Ix yac'ancot jun nivan ic' Jehová chi', ix laj poj'b'at q'uen tenam yuuj, palta mañ ayocochlaj d'a scal jun ic' chi'. Ix lajvi yec' jun ic' chi', ix yac'anpaxcot jun quixcab'. Palta añaña' mañ ayocochlaj d'a scal jun quixcab' chi'. ¹² Ix lajvi yec' jun quixcab' chi', ix yac'anpaxcot jun c'ac', añaña' malaj Jehová chi' ayoch d'a scal jun c'ac' chi'. Ayic ix lajvi yec'b'at jun c'ac' chi', ix yab'an jun lolonel viñaj Elías chi', te c'ununi ix aj yalani. ¹³ Ayic ix yab'an viñ chi', ix smusan sat viñ yed' jun spichul jucan, ix elta viñ, ix aj liñan viñ d'a sti' q'uen ñaq'ueen chi', ix yab'an jun lolonel chi' viñ, ix yalani: Elías ¿tas tza c'ulej d'a tic? xchi.

¹⁴ Ix tac'vi viñ: Mamin Jehová Yajal d'a Smasanil, ix te cot voval yuj tas ix ach utaj yuj eb' vetisraelal, yujto ix spatiquejel a trato eb'. Ix sjuanem altar eb', ix xicancham eb' a checab' eb'. A inxoñej ix in colchajcaneli, palta van in sayjiec' yuj eb' yic tzin smilancham eb', xchi viñ.

¹⁵ Ix yalan Jehová chi' d'a viñ icha tic: Ixic, meltzajañ d'a b'e b'aj ach coti, slajvi chi' tzach b'at d'a tz'inan lum yic Damasco. Ayic ol ach c'och ta', tza sic'canel viñaj Hazael yic ol och viñ reyal d'a Siria. ¹⁶ Axo viñaj Jehú yinñilal viñaj Nimsi tza sic'paxcaneli yic ol och viñ sreyaloc Israel. Axo viñaj Eliseo yuninal viñaj Safat aj Abel-mehola, tza sic'canel viñ yic ol och viñ in

checab'oc a q'uexuloc. ¹⁷ A tas ol ujoc, a mach ol colchajcanel d'a yol sc'ab' viñaj Hazael, axo viñaj Jehú ol milanchamoc. Axo mach ol colchajcanel d'a yol sc'ab' viñaj Jehú chi', axo pax viñaj Eliseo ol milanchamoc. ¹⁸ Palta ayto uque' mil eb' israel chi' sic'b'ilcanel vuuj, maj ochlaj eb' ejmelal d'a Baal, maj stz'ub'pax eltalaj eb', xchi Jehová chi'.

Ix avtaj viñaj Eliseo

¹⁹ Ix meltzaj viñaj Elías chi' d'a jun lugar chi', ix ja viñ b'aj ayec' viñaj Eliseo yuninal viñaj Safat. Van sd'ocvi lum viñ yed' lajchave' mojañ noc' mam vacax. A viñ ed'jinac noc' tzac'anto sb'ati. Ix c'och viñaj Elías chi' d'a stz'ey viñ, ix yac'anb'at jun sjucan pichul viñaj Elías chi' d'a yib'añ viñ. ²⁰ D'a jun rato chi' ix yactancan noc' vacax viñaj Eliseo chi', ix och tzac'an viñ yuj viñaj Elías chi', ix yalan viñ icha tic:

—Cha in b'ati, b'at valcan quilcob'a d'a in mam in nun, tzin tz'ub'ancanelta sti' eb' yic tzin pucan-can in b'a yed' eb'. Slajvi chi', tzin och tzac'an uuj, xchi viñaj Eliseo chi'.

—Syal a b'ati, mañ vanoc ach vac'an pural, xchi viñaj Elías chi'.

²¹ Ix b'at viñaj Eliseo chi', ix smilan chavañ noc' vacax chi' viñ. Axo yed' te' yugo ayoch d'a noc' ix sb'ol schib'ejal noc' viñ, ix yac'an va eb' anima smunlaj yed' viñ chi'. Ix lajvi chi' ix och tzac'an viñ yuj viñaj Elías chi'.

20

Ix ac'ji ganar eb' sirio yuj eb' israel

¹ A viñaj Ben-adad sreyal Siria, ix smolb'ej masanil eb' soldado viñ. Ay pax 32 eb' viñ rey junñej ix yutej sb'a yed' viñ yed' pax schej eb' viñ yed' scarruaje eb' viñ yic oval. Ix javi eb' viñ yac' oval d'a choñab' Samaria, ix och oyan eb' viñ d'a spatic jun choñab' chi'.

² Ix yac'ancot schecab' eb' viñ d'a viñaj Acab sreyal Israel, ix yalan eb' viñ icha tic: A viñaj Ben-adad ix oñ checancot ul cala': ³ Vic yaj masanil a b'eyumal, eb' ix etb'eyum te vach' yed' eb' uninal te vach', xchicot viñ, xchi eb' checab' chi'.

⁴ Ix yalanb'at viñaj Acab chi' d'a viñ icha tic: Mamin rey, ujocab' icha ix al chi'. A in tic yed' masanil tastac ay d'ayin icocab'i, xchib'at viñ.

⁵ Ix jaxpax eb' checab' chi' d'a viñaj Acab chi', ix yalanxi eb' icha tic: Icha tic ix yutej viñaj Ben-adad yalanxicoti: Toxo ix valb'at d'ayach to vic yaj masanil a b'eyumal, eb' ix etb'eyum yed' pax eb' uninal. ⁶ Añejtona' yab' icha tic q'uic'an, svac'anb'at eb' yajalil eb' in soldado yic sb'at yilan eb' masanil tas ay d'a yol a palacio yed' yoltac spat eb' viñ ayoch yajalil ed'oc. Masanil tas ol snib'ej eb', ol yic'cot eb', xchi viñ, xchi eb' checab' chi'.

⁷ Yuj chi' ix yavtancot masanil eb' yichamtac vinaquil choñab' viñaj Acab chi', ix yalan viñ d'a eb':

—¿Tas tz'aj e naan a ex tic? A viñaj Ben-adad chi' vanñej sayan viñ tas ol yutej oñ yixtani, vach'chom a in tic toxo ix val d'a viñ to syal vac'an in b'eyumal, eb' ix vetb'eyum yed' eb' vuninal d'a viñ, xchi viñ.

⁸ Ix yalan eb' ichamtac vinac chi' yed' masanil eb' choñab':

—Mamin rey, mañ a cha ab' tas syalcot viñ chi' d'ayach, xchi eb'.

⁹ Ix lajvi chi', ix yalan viñaj rey Acab chi' d'a eb' schecab' viñaj Ben-adad chi':

—Alec d'a viñ rey vajal chi', ol in c'anab'ajej masanil tas ix yal viñ d'a sb'ab'elal, palta axo tas syalcot viñ d'ayin ticnaic, mañxo ol in c'anab'ajejlaj, xchib'at viñ.

Icha chi' ix aj yalanxic'och eb' schecab' viñaj Ben-adad chi'. ¹⁰ Ix schecanxicot eb' schecab' viñ chi' junelxo d'a viñaj rey Acab chi', ix yalancot viñ: Aocab' juntzañ dios tz'ac'anoch in yaelal tato max in satel Samaria chi' d'a junelñej. Mañ ol yab'laj sc'alemal yic syic'ancot jun jopoc yic junjun eb' in soldado, xchi viñ.

¹¹ Ix yalanxib'at viñaj Acab chi' d'a viñaj Ben-adad chi' icha tic: Mañ smojoc syic'chaañ sb'a junoc mach to vanto sb'at d'a oval, icha junoc mach to vanxo sjaxi, xchib'at viñ.

¹² Van yuc'an añ viñaj Ben-adad chi' yed' juntzañxo eb' viñ rey ayec' yed' viñ d'a scampamento ayic ix yab'an viñ tas ix yal eb' checab' chi'. Yuj chi' ix yal viñ d'a eb' yajalil eb' soldado to syac' lista sb'a eb' yic syac'an oval yed' jun choñab' chi'. Yuj chi' ix yac'an lista sb'a eb'.

¹³ Yacb'an chi', ix javi jun viñ schecab' Dios d'a viñaj Acab chi', ix yalan viñ:

—A Jehová tz'alan icha tic: Scham val ilan jantac eb' ajc'ol chi', palta ol vac'och eb' d'a yol a c'ab' d'a jun c'u tic, yic vach' ol ojtaquejeli to a inton Jehová Dios in, xchi Jehová, xchi viñ checab' chi'.

¹⁴ Ix tac'vi viñaj Acab chi', ¿mach yuj ol ac'jococh eb' d'a yol in c'ab' chi'? xchi viñ.

—A Jehová ix alani to a yuj eb' viñ quelemtac scolvaj yed' eb' yajal yaj d'a junjun choñab' d'a yoltac a mach'en tic, a yuj eb' viñ ol ac' ganar, xchi viñ schecab' Dios chi'.

—¿Palta mach ol b'ab'laj yamanoch oval chi'? xchi viñaj Acab chi'.

—A extoni, xchi viñ checab' chi'.

¹⁵ Yuj chi' ix smolb'ej 232 eb' viñ quelemtac chi' viñ. Ix lajvi chi' ix smolb'anpax eb' soldado viñ ayec' ta', uque' mil eb' d'a smasanil. ¹⁶⁻¹⁷ Chime'ualil val ix el eb', b'ab'el sb'at eb' viñ quelemtac chi' yuj eb', axo viñaj Ben-adad yed' 32 eb' viñ rey ajun yed'oc, añaña' yuc'an añ eb' viñ d'a yol scampamento. Ayic ix alji d'a viñ yuj eb' soldado ayel yila' to ay juntzañ vinac ix el d'a yol choñab' Samaria, ¹⁸ ix yalan viñ icha tic: Vach'chom d'a junc'olal ix elul eb', ma oval jun, yamec eb', pitzan eb' tzeyic'ancot eb' d'ayin d'a tic, xchi viñ.

¹⁹ A eb' viñ quelemtac scolvaj d'a eb' yajal yaj d'a junjun choñab' yic Israel chi', b'ab'el eb' viñ, tzac'anoch masanil eb' soldado yuj eb' viñ.

²⁰ Junjun eb' ix milanham junjun eb' sirio ajc'ol chi'. Yuj chi' ix b'at eb' sirio chi' elelal, axo eb' israel ix b'at d'a spatic eb'. Axo viñaj Ben-adad chi', ix q'ue viñ d'a yib'añ schej yed' juntzaño eb' soldado, ix b'atcan eb' elelal. ²¹ Ix ac'ji ganar eb' sirio chi' yuj eb' israel chi', ix yic'ancan noc' chej eb' yed' carruaje yic oval. Te nivan eb' sirio chi' ix chami. ²² Ix lajvi chi' ix jax viñ schecab' Dios chi' d'a viñaj Acab sreyal Israel chi', ix yalan viñ:

—A ticnaic scham val a naani tas tzutej ac'anoch stz'acub' eb' viñ a soldado tic, yujto a d'a junxo

ab'il yab' icha tic, sjax eb' sirio tic yac' oval ed' junelxo, xchi viñ.

²³ Añeja' ix yalanpax eb' viñ yajalil eb' soldado sirio chi' d'a viñ sreyal chi' icha tic:

—A juntzañ sdiosal eb' israel chi', sdiosal jolom-tac vitz. Yuj chi', ix oñ yac' ganar eb'. Palta tato a d'a pañquiltac scac' oval yed' eb', scac' ganar eb'.

²⁴ Mamin rey, a tas tza c'ulej ticnaic to maxtzac ac'och eb' viñ rey tic yajaliloc eb' soldado, say sq'uexul eb' viñ. ²⁵ Tzac'anpaxoch eb' soldado icha sb'isul eb' ix ac'ji ganar chi', lajan tz'aj sb'isul eb' yed' noc' chej yed' pax carruaje. Slajvi chi' tzoñ b'at cac' oval yed' eb' israel d'a lum pañquiltac chi', ol quilan b'ian tato mañ ol cac' ganar eb', xchi eb'.

Ix schaan yab' viñaj Ben-adad tas ix yal eb' chi'.

²⁶ Ayic ix ec' jun ab'il chi', ix yac'an lista eb' soldado viñaj Ben-adad chi', ix javi eb' d'a choñab' Afec yic syac'an oval eb' yed' eb' israel chi'. ²⁷ Añejtona' ix yac'anpax lista sb'a eb' viñ soldado israel chi', ix ac'ji syamc'ab' eb' yic sb'at eb' yac' oval yed' eb' sirio chi'. Ix b'at eb' israel chi', ix sb'oanq'ue scampamento eb' d'a yichañ eb' sirio chi'. Lajan val yilji eb' icha chab'oc macte'al noc' chiva, axo pax eb' soldado yic eb' sirio chi' jun, majnaquel sat lum ac'lic chi' yuj eb'.

²⁸ A val ta' ix javi jun viñ schecab' Dios d'a viñaj Acab sreyal Israel chi', ix yalan viñ icha tic d'a viñ:

—A Jehová tz'alan icha tic: Yujto a eb' sirio tic ix alani to a in tic sDiosal in lum jolomtac vitz, mañ in sDiosaloc lum pañquiltac, yuj chi' a ticnaic ol vac'och juntzañ tzijtumul anima tic d'a yol a c'ab', icha val chi' ol aj ojtacaneli to a in ton Jehová Dios in, xchi Jehová, xchi viñ checab' chi'.

²⁹ Uque' c'ual toriej ix ajec' eb' soldado sirio d'a yichañ eb' soldado israel chi', ix lajvi chi' ix syamanoch eb' yac'an oval. A d'a jun c'u chi' 100 mil soldado yic eb' sirio chi' sb'ey d'a yoc ix cham yuj eb' israel chi'. ³⁰ Axo juntzañxo eb' soldado chi', ix b'at eb' elenal d'a choñab' Afec. Axo smuroal jun choñab' chi' ix cot lañnaj d'a yib'añ eb', 27 mil eb' soldado ix el chi' ix chami. Ix pax lemnaj viñaj Ben-adad chi', ix c'och viñ d'a jun choñab' chi', tzuli tz'ec' viñ sc'ub'ejel sb'a d'a yoltac pat.

³¹ Yuj chi' axo eb' ayoch yajalil yed' viñ ix alan d'ay icha tic:

—Ix cab'i to a eb' viñ sreyal Israel ay yoq'uelc'olal eb' viñ, yuj chi' comonoc scha a c'ool scac'och pichul ya sva'i, scac'anoch lasu d'a co jaj. Slajvi chi' b'at co ch'oxan co b'a d'a viñ sreyal Israel chi', talaj tz'oc' sc'ol viñ d'ayoñ, mañ ol oñ smilchamlaj viñ, xchi eb' d'a viñaj Ben-adad chi'.

³² Yuj chi' ix yac'anoch pichul eb' ya sva'i, ix yac'anoch lasu eb' d'a sjaj, ix b'at eb' sch'ox sb'a d'a viñ sreyal Israel chi', ix yalan eb':

—Mamin rey, a viñ a checab' aj Ben-adad, tzoñ scheccot viñ cal d'ayach, comonoc tz'oc' a c'ool max a milchamlaj viñ, xchi eb'. Ix tac'vi viñaj Acab chi' d'a eb' icha tic:

—¿Tom pitzanto viñ jun? A d'a in sat, icha vuc'tac yaj viñ, xchi viñ.

³³ Te vach' ix yal viñ rey chi' ix yab' eb', yuj chi' ix yal eb' icha tic:

—Mamin rey, a viñ uc'tac aj Ben-adad chi' pitzanto viñ, xchi eb'.

—B'at iq'ueccot viñ an, xchi viñaj Acab chi' d'a eb'. Yuj chi' ix javi viñaj Ben-adad chi' d'a yichañ viñ, ix yac'anq'ue viñ viñ d'a yol scarruaje. ³⁴ Ix lajvi chi' ix yalan viñaj Ben-adad chi' icha tic:

—A ticnaic a juntzañ choñab' yic'nac ec' viñ in mam d'a viñ a mam, svac'xican d'ayach. Syal sb'at eb' a choñvajum d'a Damasco icha sc'ulejnac eb' schoñvajum viñ in mam chi' d'a Samaria, xchi viñ.

—Tato icha chi', ol ach vaq'uel d'a libre, xchi viñaj Acab chi'.

Icha chi' ix aj sb'oan jun strato eb' chi'. Ix lajvi chi' ix pax viñaj Ben-adad chi'.

³⁵ Palta ay jun viñ d'a scal eb' viñ schecab' Jehová, a Jehová ix alan d'a viñ, yuj chi' ix yal viñ d'a jun viñ yetb'eyum icha tic:

—Ac' in echnaj in c'ana', xchi viñ.

Palta maj yal-laj sc'ool viñ yetb'eyum viñ chi'.

³⁶ Ix yalan viñ schecab' Dios chi' d'a viñ icha tic:

—Yujto maj a c'anab'ajej tas ix yal Jehová, yuj chi' ayic ol ach el d'a in tz'ey tic, ay jun noc' choj ol ach milanhamoc, xchi viñ.

Ayic ix el viñ chi' d'a stz'ey viñ schecab' Dios chi', axo d'a yol b'e ix elta jun noc' choj d'a viñ, ix miljicham viñ yuj noc'.

³⁷ Ix lajvi chi', ix schalan sb'a viñ schecab' Dios chi' yed' junxo viñ vinac, ix yalanxi viñ d'a viñ icha tic: Ac' in echnajoc, xchi viñ. A jun viñ chi' ix mac'an viñ schecab' Dios chi', ix lajvi viñ. ³⁸ Ix lajvi chi' ix b'at viñ schecab' Dios chi' smaclej viñ rey d'a yol b'e. Ix sq'uexanel sb'a viñ, ix smusan sat viñ d'a jun c'apac. ³⁹ Ayic van yec'b'at viñ rey chi' ta', te chaañ ix yal viñ schecab' Dios chi':

—Mamin rey, a in a checab' in tic, ix in b'at d'a oval. A d'a scal eb' soldado ix elta jun viñ soldado ix yic'ancot jun viñ ajc'ol viñ d'ayin. Ix yalan viñ d'ayin to tzin tañvej jun viñ chi'. Ix cham val yalan viñ tato svactejel viñ ajc'ol chi', a inxo tzin cham sq'uexuloc viñ, mato yovalil svac' oxeoc arroba q'uen plata. ⁴⁰ Palta mamin rey, a in tic yacb'an ay jab'oc tas van in c'ulani, ix el lemnaj viñ ajc'ol chi' d'ayin, xchi viñ d'a viñaj Acab chi'.

Ix tac'vi viñaj Acab sreyal Israel chi':

—Munil a ach ix alq'ueta a mul yed' tas ol elul d'a ib'añ yuuj, xchi viñ.

⁴¹ Ix lajvi chi' ix yic'anel smusil sat viñ schecab' Dios chi'. Axo ix yilan viñ rey chi' to a jun viñ chi' a junoc eb' viñ schecab' Dios. ⁴² Ix yalan viñ schecab' Dios chi':

—Icha val tic yalan Jehová: A ach tic ix actejb'at jun viñ vinac ix vala' to yovalil schami, yuj chi' a ach ol ach cham sq'uexuloc viñ, axo a choñab' ol satel sq'uexuloc yic viñ, xchi Jehová, xchi viñ schecab' Dios chi'.

⁴³ Ix lajvi chi', ix b'atcan viñaj Acab chi' d'a Samaria, ix chab'axq'ue sc'ool viñ. Van schichon sc'ool viñ ix ochcan viñ d'a yol spalacio.

21

A viñaj Acab yed' lum sluum viñaj Nabot

¹⁻² Ayic ix lajvi yec'can juntzañ chi', a viñaj Acab rey d'a Samaria, ix snib'ej viñ sman jab' slum jun viñ aj Jezreel scuch Nabot. A jab' slum viñ chi' avab'il te' uva d'a sat, a d'a stz'ey spalacio viñ rey chi' ay. Ay jun c'ual ix yal viñaj Acab chi' d'a viñaj Nabot chi' icha tic:

—Ac' jab' a lum chi' d'ayin, yic ata' svavej jab'oc vitaj, yujto d'a stz'ey in palacio ay. Axo junocxo lum te vach' svac' sq'uexuloc, mato tzin tup d'ayach icha stojol, xchi viñ.

³ Ix tac'vi viñaj Nabot chi' icha tic:

—Max yal-laj, yujto max yal-laj sc'ol Dios to tzin choñel in mach'en ac'b'ilcan yuj in mam vicham, xchi viñ.

⁴ Ix lajvi chi', ix pax viñaj Acab chi' d'a spalacio. Ix te och pitz'an d'a sc'ool viñ, ix somchajchaañ viñ yuj tas ix yal viñaj Nabot chi'. Yuj chi' ayic ix c'och viñ d'a spalacio chi', ix ec' jichan viñ, ix meltzajcanoch q'uelan viñ d'a yich sch'at, majxo scha valaj sb'a viñ. ⁵ Ix c'och ix Jezabel, ix yetb'eyum viñ d'a stz'ey, ix sc'anb'an ix:

—¿Tas yuj schichon a c'ool, max yal a c'ol tzach va'i? xchi ix.

⁶ Ix tac'vi viñ:

—Yujto ix in lolon yed' viñaj Nabot aj Jezreel yuj jab' sluum viñ b'aj ay te' uva, ix in c'an in man d'a viñ, mato svac' junocxo lum sq'uexuloc, palta maj yal-laj sc'ol viñ ix yac' lum d'ayin, yuj chi' schichon in c'ool, xchi viñ d'a ix.

⁷ Ix tac'vi ix d'a viñ:

—¿Tas yuj stac a c'ol yuj jun chi'? ¿Tom mañ sreyaloc Israel aj jun? Mañ ac' pensar yuj jun chi'. Q'ueañ vaan, va'añ. A in ol viq'uec' jun lum chi', ol vac'an lum d'ayach, xchi ix.

⁸ Ix lajvi chi' ix sb'oan jun ch'añ carta ix d'a sb'i viñaj Acab chi', axo sello viñ ix yac'och ix d'a ch'añ. Ix yac'anb'at ch'añ ix d'a eb' yichamtac vinaquil choñab' b'aj cajan viñaj Nabot chi'. ⁹ Ix yalan ix d'a ch'añ carta chi' icha tic: Tze molb'ej eb' anima

yic tz'och eb' d'a tze'ojc'olal. Tzeya'q'uem c'o'jan viñaj Nabot d'a yichañ eb' anima chi' d'a junoc lugar nivan yelc'ochi. ¹⁰Tze sayan chavañoc vinac chuc spensar stec'b'ej sb'a yalan d'a spatic viñ icha tic: A ach tic, ix ach b'uchvaj d'a Dios yed' d'a viñ rey, xchiocab' eb' d'a viñ. Slajvi chi' tzeyic'anel viñ d'a stiel choñab', axo ta' tze julq'uenejcham viñ, xchib'at ix.

¹¹⁻¹³Axo eb' ichamtac vinac chi', ix sc'anab'ajej eb' icha val ix aj yalanb'at ix Jezabel chi' d'a ch'añ scarta chi'. ¹⁴Ix lajvi chi', ix yalancot eb' d'a ix Jezabel chi' to toxo ix cham viñaj Nabot chi'.

¹⁵Ayic ix yab'an ix Jezabel chi', ix yalan ix d'a viñaj Acab chi':

—A ticnaic b'at maccan icoc lum sluum viñaj Nabot aj Jezreel, aton lum maj yal sc'ool viñ ix schoñ d'ayach, yujto toxo ix cham viñ, xchi ix.

¹⁶Ayic ix yab'an viñaj Acab chi' to toxo ix cham viñaj Nabot chi', ix b'at sb'oanoch sb'a viñ d'a sat lum. ¹⁷Ix lajvi chi', ix yalan Jehová d'a viñaj Elías aj Tisbe:

¹⁸—Ixic b'at il viñaj Acab sreyal Samaria. A d'a Jezreel ayec' viñ ticnaic d'a lum sluum viñaj Nabot, aton lum ix yiq'uec' viñ d'a viñ. ¹⁹Tzalan d'a viñ icha tic: A Jehová tz'alan d'ayach icha tic: Yujto ix a milcham viñaj Nabot, ix ic'anec' lum sluum viñ tic, yuj chi' a b'aj ix lec'jiq'ue schiq'uil viñ yuj noc' tz'i', añeja' pax ta' ol lec'jocq'ue a chiq'uil a ach tic yuj noc', xchi Jehová, xa chi d'a viñ, xchi d'a viñaj Elías chi'.

²⁰Ix yalan viñaj Acab chi' d'a viñaj Elías chi' icha tic:

—Ach ajc'ool, ix in ilchaj uuj, xchi viñ. Ix tac'vi viñaj Elías chi':

—Ach ilchaj toni, yujto ix a tec'b'ej a b'a a c'ulan tas te chuc d'a yichañ Jehová. ²¹ Yuj chi' ix yal Jehová: Ol vic'cot cusc'olal d'a ib'añ, ol satel masanil eb' vinac d'a iñtilal yed' eb' vinac nivac yelc'och d'a scal choñab' Israel, ma eb' checab' yaji. ²² Icha val vutejnac in satanel eb' yiñtilal viñaj Jeroboam yuninal viñaj Nabat yed' eb' yiñtilal viñaj Baasa yuninal viñaj Ahías, icha val chi' ol vutej in satanel eb' iñtilal, yujto ix a tzuntzejcot yoval in c'ool yuj tas ix a c'ulej, ix a cuchb'anb'at eb' etisraelal d'a chucal, xchi Jehová. ²³ Axo pax yuj ix Jezabel, a Jehová tz'alan icha tic: A noc' tz'i' ol chianb'at schib'ejal ix d'a Jezreel tic. ²⁴ A eb' iñtilal ol cham eb' d'a yol choñab', a noc' tz'i' ol chianb'at snivanil eb'. Axo eb' ol cham d'a spatiquel choñab' chi', a noc' ostoc ol chianb'at eb', xchi Jehová, xchi viñaj Elías chi'.

²⁵ (Val yel malaj junocxo rey ix yutej sb'a icha ix yutej sb'a viñaj Acab chi'. Ix cuchb'aj viñ yuj ix Jezabel ix yetb'eyum, yic stec'b'an sb'a viñ sc'ulan chucal d'a yichañ Jehová. ²⁶ Te yajb'entac ix yutej sb'a viñ ayic ix och viñ ejmelal d'a juntzañ comon dios. Lajan val ix yutej sb'a viñ icha yutejnac sb'a eb' amorreo, aton eb' yic'naquel Jehová d'a yichañ choñab' Israel.)

²⁷ Ayic ix yab'an viñaj Acab tas ix yal viñaj Elías chi', ix sñic'chitanb'at spichul viñ. Ix yac'anoch pichul viñ te ya sva'i. Ix och viñ d'a tzec'ojc'olal. Ix vay viñ yed' spichul ya sva chi'. Te cusnac viñ tz'ec' viñ. ²⁸ Yuj chi' ix yalanxi Jehová d'a viñaj Elías chi' icha tic: ²⁹ ¿Tzam ila' tas syutej viñaj Acab

chi' yic'anem sb'a d'ayin? Yuj chi' mañ ol vac'b'at jun yaelal chi' d'a yib'añ viñ. Ato yic ayoch junoc yuninal viñ reyal sq'uexuloc, ato ta' ol vac'b'ati, xchi d'a viñ.

22

Yalnac viñaj Micaías'R'to ol ac'joc ganar viñaj Acab
(2Cr 18.1-34)

¹ Oxe' ab'il malaj jab'oc oval d'a scal choñab' Israel yed' eb' sirio. ² Axo ix el yoxil ab'il chi', ix c'och viñaj Josafat sreyal Judá lolonel yed' viñaj Acab sreyal Israel chi'. ³ Ix yalan viñ sreyal Israel chi' d'a masanil eb' ayoch yopisio yed'oc:

—A ex tic eyojtac sic'lab'il to a choñab' Ramot d'a yol yic Galaad, quictaxon yaji. ¿Tas yuj max quiq'uec' d'a viñ sreyal Siria chi'? xchi viñ d'a eb'.

⁴ Ix sc' anb'an viñ d'a viñaj Josafat chi':

—¿Mamax yal a c'ol tzach och ved'oc yic scac'an oval yed' choñab' Ramot d'a yol yic Galaad? xchi viñ. Ix tac'vi viñaj Josafat chi':

—A in tic ol in b'at ed'oc yed' masanil eb' in soldado yed' jantac noc' in chej yic oval. ⁵ Palta ayic manto och oval chi', ol co c' anb'ej d'a Jehová, xchi viñ.

⁶ Ix yavtancot 400 eb' viñ syaloch sb'a schecab'oc Dios viñaj Acab chi', ix sc' anb'an viñ d'a eb' viñ:

—¿Tzam yal co yamanoch oval yed' choñab' Ramot, mato maay? xchi viñ. Ix tac'vi eb' viñ icha tic:

—Aq'uec oval chi'. A Dios Cajal ol ac'anoch d'a yol e c'ab', xchi eb' viñ.

⁷ Ix sc'anb'an viñaj Josafat chi':

—¿Mama val junoc viñ schecab' Jehová d'a tic b'aj sco c'anb'ej? xchi viñ.

⁸ Ix tac'vi viñ sreyal Israel chi' d'a viñ:

—Ayto val junxo viñ syal slolon yed' Jehová, aton viñaj Micaías yuninal viñaj Imla. Palta malaj in gana svil viñ, yujto malaj jab'oc tas vach' syal viñ d'a vib'añ, chucñej tas syal viñ, xchi viñ. Ix yalan viñaj Josafat chi':

—Mañ al icha chi', xchi viñ.

⁹ Ix lajvi chi' ix yavtan jun viñ schecab' viñaj Acab chi', ix yalan viñ d'a viñ:

—Ixic d'a elañchamel, b'at ic'cot viñaj Micaías yuninal viñaj Imla, xchi viñ.

¹⁰ A viñaj rey Acab yed' viñaj Josafat sreyal Judá chi', ayoch spichul eb' viñ yic sreyal yuuj, ix em c'ojan eb' viñ d'a juntzañ xila yic eb' viñ rey d'a jun tec'lab' trigo d'a stiel spuertail choñab' Samaria. Masanil eb' viñ syaloch sb'a schecab'oc Dios chi', ix stz'ac yal eb' viñ tas ol aj yac'an ganar eb' viñ rey chi'. ¹¹ A viñaj Sedequías yuninal viñaj Quenaana, ix sb'o juntzañ q'uen q'ueen viñ, icha sch'aac noc' vacax ix aji, ix yalan viñ: Icha val tic ix aj yalan Jehová: A juntzañ yechel ch'aac vacax tic, a sch'oxanel ipalil b'aj ol ac' oval yed' masanil eb' sirio masanto ol satel eb', xchi Jehová, xchi viñ.

¹² Masanil eb' viñ syaloch sb'a schecab'oc Dios chi', lajanñej syutej eb' viñ yalan d'a viñ rey chi' icha tic: Ixic, ac' oval d'a choñab' Ramot yujto a Jehová ol ac'anoch d'a yol a c'ab', xchi eb' viñ.

¹³ Axo viñ schecab' viñ rey ix b'at yic'cot viñaj Micaías chi', ix yal viñ d'a viñaj Micaías chi' icha tic:

—Masanil eb' viñ schecab' Dios van yalani to vach' ol elc'och viñ rey, yuj chi' alpax icha tz'aj yalan eb' viñ chi' a ach tic, xchi viñ d'a viñ.

¹⁴ Ix tac'vi viñaj Micaías chi' icha tic:

—D'a yichañ Jehová sval d'ayach to a tas ol yal Jehová d'ayin, a ol vala', xchi viñ.

¹⁵ Ix javi viñaj Micaías chi' d'a yichañ viñ rey chi', ix sc'anb'an viñ rey chi' d'a viñ:

—A ticnaic ach Micaías, ¿tom smoj sco yamoch oval yed' choñab' Ramot d'a yol yic Galaad, mato maay? xchi viñ.

Ix tac'vi viñaj Micaías chi':

—Ixic, ol ac' ganar jun oval chi', yujto a Jehová ol ac'anoch jun choñab' chi' d'a yol a c'ab', xchi viñ. Palta toñej ix yal viñ icha chi'.

¹⁶ Ix yalan viñ rey chi' d'a viñ:

—Tzijtum elxo sval d'ayach to a tas yel, a chi' tzal d'ayin d'a sb'i Jehová, xchi viñ rey chi'.

¹⁷ Ix yalan viñaj Micaías chi' icha tic:

Ix vila', masanil eb' soldado quetisraelal saclem-inac sb'atcan eb' d'a jolomtac vitz icha noc' calnel malaj stañvumal.

Ix yalan Jehová icha tic: A juntzañ eb' soldado tic, malaj yilumal eb', meltzajocab' junjun eb' d'a spat d'a junc'olal, xchi, xchi viñ.

¹⁸ Ix yalan viñaj Acab chi' d'a viñaj Josafat chi':

—Ina ton sval d'ayach to a jun viñ tic malaj jab'oc tas vach' syal viñ d'a vib'añ, añej chucal syal viñ, xchi viñ.

¹⁹ Yuj chi' ix yalanxi viñaj Micaías chi' icha tic:

—Ab' val slolonel Jehová. Ix vila' to c'ojanem Jehová d'a yol sdespacho, axo eb' yángel d'a satchañ oyanoch eb' d'a spatic yichañ. ²⁰ Ix yalan Jehová

icha tic: ¿Mach val junoc ex b'at e montejb'at viñaj Acab yic sb'at viñ yac' oval d'a choñab' Ramot d'a yol yic Galaad, yic ata' schamcan viñ? xchi. Ch'occh'oc ix yutej eb' ángel chi' yalan d'ay. ²¹ Axo ix aji, ay jun espíritu ix c'och d'a yichañ Jehová, ix yalan icha tic: Ol b'at in montejb'at viñ, xchi. Ix yalan Jehová d'ay: ¿Tas ol utej b'at a montanb'at viñ jun? xchi. ²² Ix yalan jun espíritu chi' icha tic: Ol in b'at vec sna' juntzañ eb' viñ schecab' viñaj Acab chi' yic añej esal lolonel ol yal eb' viñ, xchi. Yuj chi' ix yal Jehová: Ixic ol yal uj icha tzal chi', xchi. ²³ Yuj chi', a ticnaic a Jehová ix ac'anoch jun espíritu d'a eb' viñ a checab' tic yic añej esal lolonel syal eb' viñ d'ayach. A Jehová ix alani to icha chi' tz'aj a chami, xchi viñ d'a viñ rey chi'.

²⁴ D'a val jun rato chi' ix snitzancot sb'a viñaj Sedequías chi' d'a stz'ey viñaj Micaías chi', ix stz'itanb'at sat viñaj Micaías chi' viñ, ix yalan viñ:

—A jun espíritu tz'esan ix cot d'a Jehová chi', ¿tas ix aj yel d'ayin, axo d'ayach sloloni? xchi viñ.

²⁵ Ix tac'vi viñaj Micaías chi' icha tic:

—Olxo ab'i ayic ol ach ec' a c'ub'ejel a b'a d'a yoltac pat, xchi viñ.

²⁶ Ix lajvi chi' ix yalan viñaj rey Acab chi':

—Yamec viñaj Micaías tic, tzeyic'anb'at viñ d'a viñaj Amón sgobernadoral choñab' tic yed' d'a viñ vuninal aj Joás. ²⁷ Tzeyalan d'a eb' viñ icha tic: A viñ rey ix alani to tz'och jun viñ tic d'a preso. Jab'ñej svael viñ tzeyac'a', jab'ñej pax a' tzeyac' yuq'uej viñ, masanto tzin meltzaj d'a junc'olal, xchi viñ rey chi', xe chi d'a eb' viñ.

²⁸ Ix yalan jay b'elañ lolonel tic viñaj Micaías chi':

Tato tzach meltzaj d'a junc'olal, syalelc'ochi to mañoc Jehová ix checan val juntzañ lolonel chi', xchi viñ d'a viñ rey chi'. Ix yalan viñ d'a eb' anima chi':

—Ex vetchoñab', scham val e naan jun ix val tic, xchi viñ.

A schamel viñaj rey Acab

²⁹ Ix lajvi chi' ix b'at viñaj Acab sreyal Israel chi' yed' viñaj Josafat sreyal Judá. Ix c'och eb' viñ yac' oval d'a choñab' Ramot d'a yol yic Galaad. ³⁰ Ix yalan viñaj Acab d'a viñaj Josafat chi':

—A in tic, ol in q'uexel in pichul yic ol vac' oval chi', a achxo tic, ayocab'ñej och a pichul yic reyal tic, xchi viñ d'a viñ.

Ix sq'uexanel spichul viñ chi', ix och viñ d'a scal oval chi'. ³¹ Axo pax viñ sreyal Siria, toxo ix yal viñ d'a eb' ³² yajalil soldado yic carruaje: Mañ eyac' oval yed' junocxo mach, palta añej yed' viñ sreyal Israel tzeyac' oval chi', xchi viñ. ³² Ayic ix iljib'at viñaj Josafat yuj eb' yajalil soldado chi', a snaan eb' to a viñ sreyal Israel, ix yoyan sb'a eb' d'a spatic viñ, yuj chi' ix el yav viñ. ³³ Ix yab'an eb' soldado chi' to mañoclaj viñ sreyal Israel chi', yuj chi' ix yactej eb' spechan viñ. ³⁴ Palta ay jun soldado sirio ix comon julanb'at sjul-lab' d'a scal eb' soldado van yac'an oval chi'. C'ocb'il val a viñaj rey Acab chi' ix yamchaji. A val b'aj schalaj sb'a cha macañ q'uen pichul ayoch yuj viñ, ata' ix och jun jul-lab' chi'. Yuj chi' ix yal viñ d'a viñ yamjinac sch'añal noc' chej toc'jinac carruaje b'aj ayq'ue viñ chi':

—Ic' meltzaj noc' chej tic, tzin ic'anel d'a scal oval tic, yujto te nivan ix in aj in lajvi, xchi viñ.

³⁵ A d'a jun c'u chi' te nivan jun oval ix yac' chi'. Ixto syamq'ue liñan viñaj Acab chi' eb' d'a yol carruaje yic tzato val yac' yip eb' yac'an oval yed' eb' aj Siria chi', ix q'ue val sib'an schiq'uil viñ d'a yol carruaje chi', axo yic ix em c'u ix cham viñ. ³⁶ Axo yic vanxo sq'uic'b'i, ix och jun av d'a scal masanil eb' soldado, ix yalani: Paxañec d'a e choñab', ma d'a e luum junjun ex, xchi.

³⁷ Icha chi' ix aj scham viñaj Acab chi', ix ic'jicot snivanil viñ d'a Samaria. A d'a Samaria chi' ix mucji viñ. ³⁸ Ix b'icjiel scarruaje viñ chi' d'a jun tanque b'ob'il d'a Samaria chi', b'aj sb'iquel sb'a eb' ix aj mul ix. Ata' ix lec'ji schiq'uil viñaj Acab chi' yuj noc' tz'i'. Icha val chi' ix aj yelc'och tas ix yal Jehová.

³⁹ A jantacto yab'ixal viñaj rey Acab chi' yed' tas ix sc'ulej viñ yed' pax yab'ixal spalacio viñ ayoch marfil yelvanub'oc yed' nivac choñab' ix laj sb'o viñ, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viñ sreyal Israel. ⁴⁰ Ayic ix cham viñ, axo viñaj Ocozías yuninal viñ ix ochcan reyal sq'uexuloc.

*A yab'ixal viñaj Josafat sreyal Judá
(2Cr 20.31-37)*

⁴¹ Ayic chañexo ab'il yoch viñaj Acab reyal d'a Israel, ix och viñaj Josafat yuninal viñaj Asa reyal d'a Judá. ⁴² Ayxo 35 ab'il sq'uinal viñ ayic ix och viñ reyal chi', 25 ab'il ix yac' reyal viñ d'a Jerusalén. Azuba sb'i ix snun viñ, yisil ix viñaj Silhi.

⁴³ A viñaj Josafat chi', vach'ñej ix yutej sb'eyb'al viñ d'a yichañ Jehová, icha yutejnac sb'a viñaj

Asa smam viř. Ařej to maj scheclaj viř ic'joquel masanil yed'tal b'aj tz'och ejmelal b'aj syac' silab' eb' anima yed' b'aj sřus incienso eb' d'a juntzař lugar chaari.

⁴⁴ Ix och viř d'a junc'olal yed' viř sreyal Israel.

⁴⁵ A jantacto yab'ixal viř yed' sb'inajnaquil viř yed' b'ajtac ix yac' ganar oval viř, tz'ib'ab'ilcan b'aj aycan yab'ixal eb' viř sreyal Judá. ⁴⁶ Masanil juntzař vinac smulan yed' yetvinaquil, ix laj spechel eb' viř d'a yol smacb'en, aton juntzař eb' viř ixto can d'a stiempoal viřaj Asa smam viř. ⁴⁷ (A d'a jun tiempoal chi', malaj rey ayoch d'a Edom, ařej jun viř yajal ac'b'ilocho yuj viřaj Josafat.)

⁴⁸ A viřaj Josafat chi', ix yac' b'ojoc juntzař te' barco viř icha te' yic eb' aj Tarsis, yic sb'at te' yic' q'uen oro d'a Ofir, palta maj yal-laj sb'at te', yujto ix pojcanb'at te' d'a Ezión-geber. ⁴⁹ A viřaj Ocozías yuninal viřaj Acab, ix snib'ej viř ix b'at eb' smunlajvum d'a te' barco yed' eb' yic viřaj Josafat chi', palta maj yal-laj sc'ol viřaj Josafat chi'.

⁵⁰ Ayic ix cham viřaj Josafat chi', ix mucji snivanil viř yed' eb' smam yicham d'a schořab' viřaj David. Axo viřaj Joram yuninal viř ix ochcan reyalo sq'uexuloc.

Ochnac viřaj Ocozías reyal d'a Israel

⁵¹ Ayic 17 ab'ilxo yoch viřaj Josafat reyal d'a Judá, ix och viřaj Ocozías yuninal viřaj Acab reyal d'a Israel d'a chořab' Samaria. Chab' ab'il ix yac' reyal chi' viř. ⁵² Palta te chuc tas ix sc'ulej viř d'a yichař Jehová. A sb'eyb'al smam snun viř ix sb'eyb'alej yed' pax sb'eyb'al viřaj Jeroboam

yuninal viñaj Nabat, aton viñ cuchb'annacb'at eb' yetisraelal d'a chucal. ⁵³ Ix och viñaj Ocozías chi' ejmelal d'a comon dios Baal, icha sc'ulejnac viñ smam viñ. Icha chi' ix aj stzuntzancot yoval sc'ol Jehová sDiosal Israel viñ d'a yib'añ.

A Ch'an Biblia D'a Chuj San Mateo
The Holy Bible in the Chuj San Mateo language of
Guatemala

La Santa Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán

copyright © 2007 Sociedad Bíblica de Guatemala

Language: Chuj de San Mateo Ixtatán (Chuj)

Dialect: Ixtatán

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

43e98fca-30dd-583b-b172-dc26d705ee90